

**UCHWAŁA NR XXXVII/272/2023
RADY GMINY W TRZEBIECHOWIE**

z dnia 24 lutego 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 – z późn. zm.), w związku z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1079 – z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trzebiechów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Rafał Cwiertniewicz

UZASADNIENIE

Rada Gminy w Trzebiechowie w dniu 8 kwietnia 2022 r. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. W czwartym kwartale 2022 r. projekt dokumentu został poddany konsultacjom społecznym, które trwały od 18 listopada do 22 grudnia 2022 r. i zostały przeprowadzone w formie pisemnej, poprzez przyjmowanie opinii i wniosków na „Formularzu zgłoszenia opinii i wniosków”.

Skutki finansowe związane z realizacją „Strategii rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030” opisane zostały w rozdziale XVI. *Kierunki strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów*. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu 54 700 000,00 zł, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Wskazane w strategii cele zaplanowane zostały na siedem lat, a ich realizacja uzależniona jest od skuteczności pozyskiwania funduszy z innych źródeł niż budżet gminy. Na etapie przygotowania dokumentu nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła skorzystać. Strategia wskazuje kierunki działań, które mają ułatwić ubieganie się o dofinansowanie z programów rządowych bądź unijnych. Niniejszy dokument uwzględnia potrzeby różnych środowisk i jest dokumentem spójnym ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Ze względu na wagę dokumentu, jakim jest Strategia rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne i celowe.

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY TRZEBIECHÓW
NA LATA 2023-2030**

Trzebiechów, luty 2023 r.

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Założenia metodologiczne	5
III. Budżet gminy	5
IV. Gmina Trzebiechów – podstawowe informacje	8
V. Wnioski z diagnozy stanu społecznego	10
Demografia	10
Pomoc społeczna	12
Ochrona zdrowia	23
Bezpieczeństwo publiczne	24
System edukacji	28
Instytucje kultury i rekreacji	32
Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie	35
Społeczeństwo informacyjne	35
Środki zewnętrzne pozyskiwane na rozwój gminy	36
VI. Wnioski z diagnozy stanu gospodarczego	41
Rynek pracy	41
Przedsiębiorczość	42
Ład przestrzenny	46
Gospodarka mieszkaniowa	47
Infrastruktura drogowa	48
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	52
Turystyka	57
VII. Wnioski z diagnozy stanu środowiskowego	63
Jakość powietrza	63
Stan wód powierzchniowych i podziemnych	66
Azbest	74
Gospodarka odpadami komunalnymi	76
Odnawialne źródła energii	77
VIII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	81
IX. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	84

X.	Obszary strategicznej interwencji.....	86
XI.	Ocena warunków życia na terenie Gminy Trzebiechów w opinii respondentów – badania ankietowe.....	88
XII.	Analiza SWOT.....	94
XIII.	Misja i wizja rozwoju Gminy Trzebiechów.....	97
XVIII.	Cele strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów.....	97
XIX.	Spójność kierunków rozwoju Gminy Trzebiechów z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego i Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego	99
XX.	Kierunki strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów.....	100
XXI.	Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów.....	112
XXII.	System monitoringu i ewaluacji.....	113
XXIII.	Materiały wykorzystane do opracowania Strategii.....	115
XXIV.	Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć.....	115

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030 (zwana dalej Strategią) stanowi kluczowy dokument programowania rozwoju lokalnego, określający zapis misji i wizji rozwoju gminy wraz z etapami jej realizacji, czyli określonymi celami strategicznymi. Strategia stanowi średniookresowy plan działania, wyznacza kierunki i priorytety działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ustalenia zawarte w Strategii wyznaczają politykę rozwoju społeczno-gospodarczego na kolejne lata, do których będzie należało przed wszystkim zapewnienie jak najlepszych warunków życia mieszkańcom gminy oraz tworzenia sprzyjających podstaw dla dalszego rozwoju gospodarczego.

Przygotowana Strategia ma pełnić dwie zasadnicze funkcje:

- zarządczą (administracyjną) – Strategia jest dokumentem, na podstawie którego będzie realizowana polityka rozwoju gminy Trzebiechów w oparciu o podejmowane kluczowe przedsięwzięcia (projekty);
- informacyjno-edukacyjną – w tym ujęciu Strategia będzie dokumentem informującym o aspiracjach rozwojowych gminy i jej zamierzeniach, a z drugiej strony, edukując interesariuszy (już na etapie planowania), da im tym samym możliwość wglądu w proces stanowienia polityki lokalnej.

Głównym celem opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* jest zaplanowanie, a następnie konsekwentne realizowanie działań, zmierzających do zapewnienia jej harmonijnego rozwoju. Zadaniem Strategii jest realistyczne zaprogramowanie rozwoju i modernizacji jednostki samorządowej, ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich zasobów i atutów, które gmina Trzebiechów posiada, na rzecz rozwoju i poprawy poziomu oraz jakości życia mieszkańców. Strategia stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez gminę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i unijnych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

Logika i metodologia prowadzenia lokalnej polityki rozwoju zakłada, iż aktualnie przygotowany dokument stanowi kontynuację wcześniejszych założeń i kierunków rozwoju zapisanych w różnych dokumentach strategicznych opracowanych dla gminy Trzebiechów. Wpisuje się także w cele i kierunki działań, które zostały przyjęte na wyższych poziomach administrowania (tj. powiatowego, regionalnego, krajowego i UE). Strategia jest spójna z dokumentami wyższego rzędu, odnosi się zatem do:

- Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022,
- Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – SOR,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategii Europy 2020. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

II. Założenia metodologiczne

W opracowaniu *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* przyjęto metodę ekspercko-partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem opracowania Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy. W ramach działań partycypacyjnych przeprowadzono:

- a) konsultacje społeczne oraz analizy wewnętrzne kierunków rozwoju ujętych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030*, w szczególności w obszarze diagnozy i przedsięwzięć, a także celów rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym;
- b) przeprowadzeniem badań ankietowych online wśród mieszkańców Gminy w zakresie ewaluacji osiągnięcia celów ujętych w obowiązującej strategii rozwoju oraz oczekiwań mieszkańców względem dalszego jej rozwoju.

Prace nad opracowaniem dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* przebiegały zgodnie z podjętą uchwałą nr XXVIII/229/2022 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 8 kwietnia 2022 r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030*, w tym trybu konsultacji.

Prace nad Strategią prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk* i *web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badania ankietowego,
- analiz materiałów przekazanych wykonawcy przez Urząd Gminy w Trzebiechowie,
- analiz danych statystycznych,
- warsztatów prowadzonych w grupach tematycznych z wykorzystaniem konsultacji, dyskusji, metod takich jak „burza mózgów”,
- zasięgania opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

III. Budżet gminy

Uchwałą nr XXVI/208/2021 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022 ustalono dochody gminy Trzebiechów na rok 2022 w łącznej kwocie 20 825 615,74 zł, z tego dochody bieżące stanowiły 16 154 605,74 zł, a dochody majątkowe – 4 671 010,00 zł. Głównym źródłem pozyskiwania środków do budżetu są różne rodzaje rozliczenia jak subwencje ogólne z budżetu państwa, wpływy z podatków oraz środki na finansowanie świadczeń wychowawczych i rodzinnych.

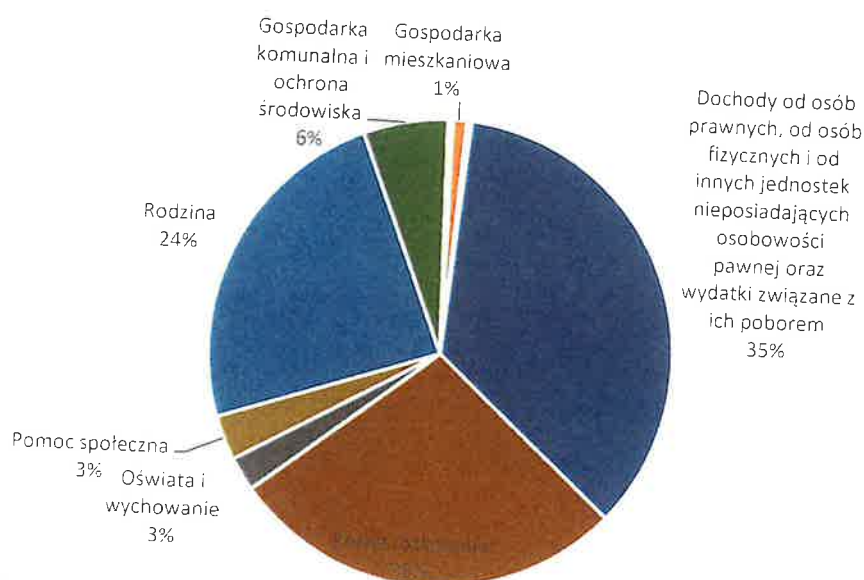
Wykres 1. Dochody ogółem ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Uchwale nr XXVI/208/2021 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022.

Około 35% wpływów z dochodów bieżących pochodzi z dochodów od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatków związanych z ich poborem. Kolejnym ważnym filarem stanowiącym 28% całości dochodów bieżących są wpływy z różnych rozliczeń, do których zalicza się m.in. subwencje ogólne z budżetu państwa. Prawie ¼ dochodów bieżących stanowią dotacje i środki przyznane na wypłaty świadczeń wychowawczych, rodzinnych z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, jak również środki na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie.

Wykres 2. Dochody bieżące ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 rok według działów klasyfikacji dochodowej

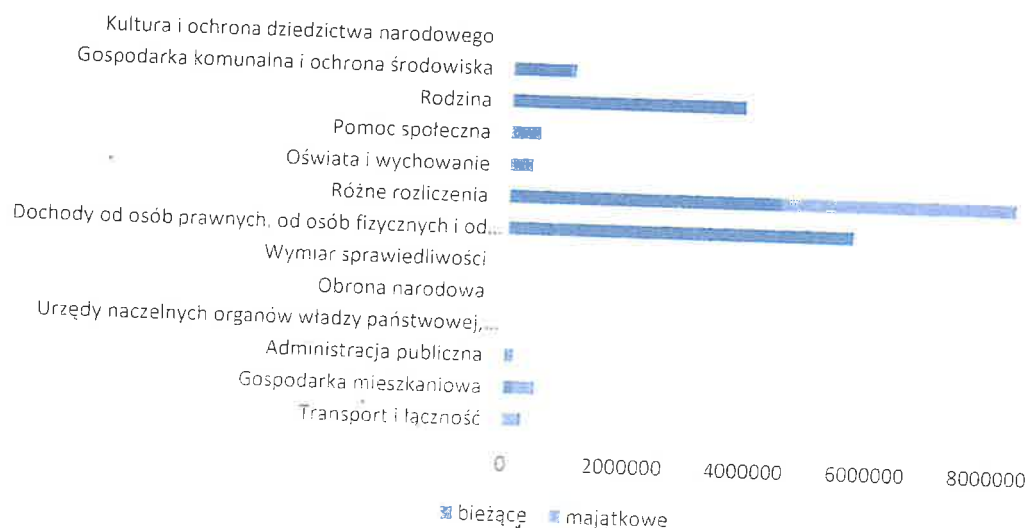

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Uchwale nr XXVI/208/2021 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022.

Niewielkie dochody bieżące są generowane przez administrację publiczną, wymiar sprawiedliwości, obronę narodową, urzędy, działalność kulturalną oraz transport.

Na dochody majątkowe składają się przede wszystkim, w ramach rozliczeń stanowiących aż 83% tej grupy, środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz dotacje celowe w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich. Na dochody majątkowe Gminy Trzebiechów składają się również dochody pozyskiwane z gospodarki mieszkaniowej (8%), transportu i łączności (6%), administracji publicznej (2%) oraz gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (2%).

Wykres 3. Dochody bieżące i majątkowe ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r. według działów klasyfikacji dochodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Uchwale nr XXVI/208/202 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022.

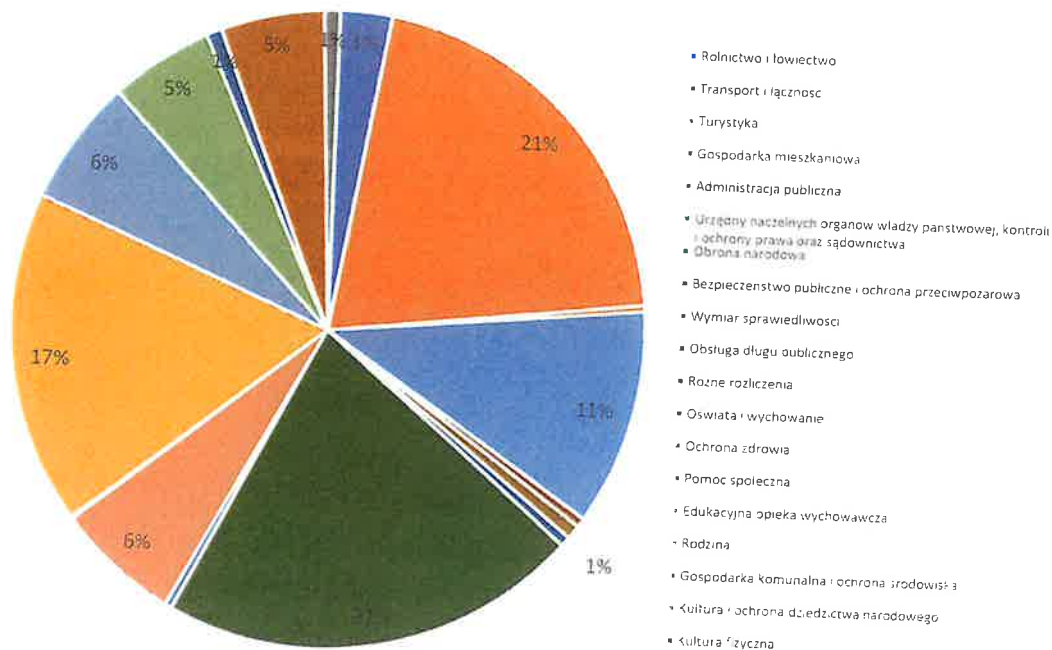
Według danych GUS od 2017 r. można zauważyć zmieniającą się strukturę dochodów - zmniejszający się procentowy udział dochodów majątkowych i stopniowy wzrost udziału dochodów bieżących.

Wydatki budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022 ustalono w łącznej kwocie 22 305 243,74 zł. Na wydatki bieżące zaplanowano 16 122 776,40 zł, w tym:

- wydatki jednostek budżetowych – 10 343 881,40 zł;
- wynagrodzenia i składki od nich naliczane – 6 337 540,00 zł;
- wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek – 4 006 341,40 zł;
- dotacje na zadania bieżące – 1 050 000,00 zł;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 4 301 200,00 zł;
- wydatki na programy finansowane z udziałem środków pochodzących, m.in. z budżetu Unii Europejskiej oraz źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi – 257 695,00 zł;
- obsługa długu publicznego – 170 000,00 zł;

Na wydatki majątkowe zaplanowano 6 182 467,34 zł z przeznaczeniem na zakupy i działalność inwestycyjną.

Wykres 4. Wydatki zaplanowane w budżecie Gminny Trzebiechów na 2022 r. według działów klasyfikacji dochodowej

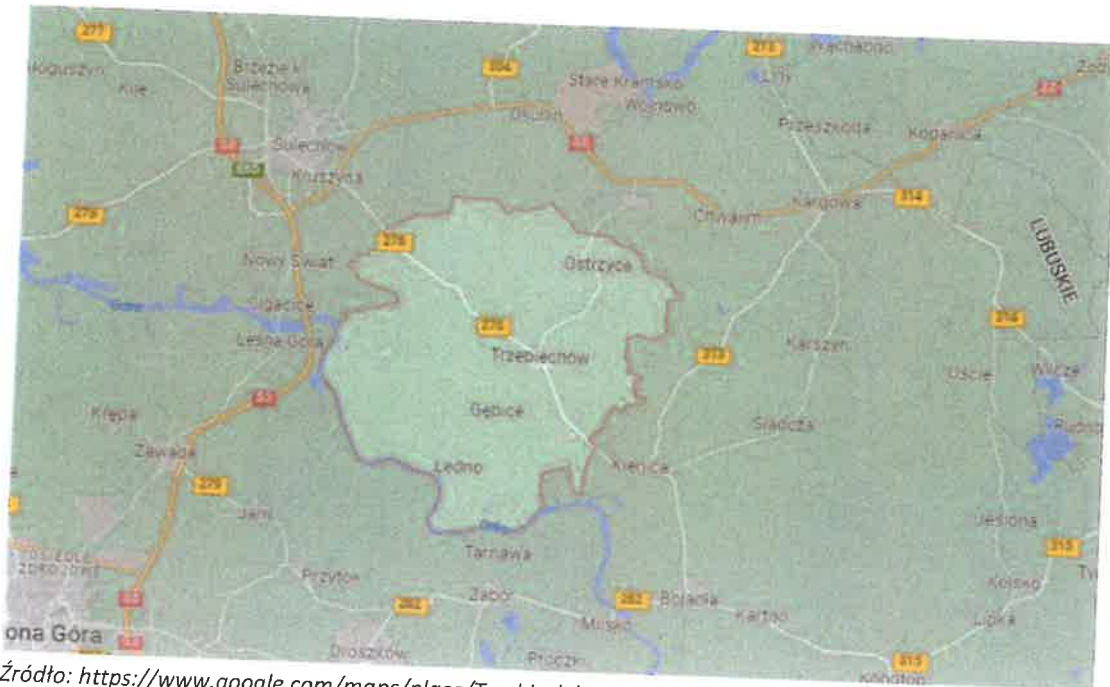
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Uchwale nr XXVI/208/202 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzebiechów na rok 2022.

Na pokrycie zaistniałego deficytu przeznaczono niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu. Od 2020 r. w budżecie zwiększył się procentowy udział wydatków majątkowych. Poza 2020 r. na przestrzeni 6 lat wielkość dochodów jak i wydatków również ulegała ciągłemu zwiększaniu.

IV. Gmina Trzebiechów – podstawowe informacje

Gmina Trzebiechów to gmina wiejska położona w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego w granicach powiatu zielonogórskiego, zajmuje powierzchnię 81km². Graniczy z gminami: Sulechów, Kargowa, Bojadła i Zabór. Siedzibą władz administracyjnych jest miejscowość Trzebiechów, centralnie zlokalizowana w obszarze Gminy. Gmina usytuowana jest w niewielkiej odległości od granicy z Niemcami. Administracyjnie obszar podzielony jest na 10 sołectw, do których należą: Borek, Gębice, Głuchów, Ledno-Głęboka, Mieszkowo, Ostrzyce, Podlegórz, Radowice, Swarzynice i Trzebiechów.

Mapa 1. Położenie Gminy Trzebiechów

Źródło: [https://www.google.com/maps/place/Trzebiechów Gmina/](https://www.google.com/maps/place/Trzebiechów+Gmina/), (dostęp: 10.07.2022 r.).

Gmina Trzebiechów położona jest na nizinie, w pradolinie rzeki Odry zwanej Pradolina Warciańsko-Odrzańską w mikroregionie zwanym Kotliną Kargowską, jedynie północne krańce gminy stanowią skraj Wysoczyzny Lubuskiej. Kotlina Kargowska charakteryzuje się rozbudowaną siecią rzeczną. Przy południowo-zachodniej części granicy przepływa rzeka Odra. Gmina Trzebiechów leży w I strefie ochrony ujęcia wody rzeki Obrzycy (10 435 m.) dla miasta Zielonej Góry. Poza rzeką Odrą i Obrzycą oś hydrologiczną tworzą takie kanały jak: Głuchowski 10 327 m, Borkowski 9 850 m, Młynówka 4 988 m oraz Tomnica 5 240 m.

Do walorów przyrodniczych wyróżniających Gminę Trzebiechów można zaliczyć obecność licznych starych dębów, szczególnie rosnących na terenie parku pałacowego, przy szosie Trzebiechów – Ostrzyca oraz w lasach w dolinie Odry w pobliżu Ledna. Na drzewostan parku pałacowego składa się wiele rzadkich gatunków drzew, m.in: cyprysik nutkajski, cyprysik japoński, choina kanadyjska, cypryśnik błotny, klon tatarski, kasztan jadalny, reliktowy miłorząb japoński a także wiele okazałych platanów, grabów, lip, klonów, jaworów, czerwonej odmiany buków i cisów. Na północ od Podlegórza położony jest rezerwat przyrody „Radowice”. Jego główne walory to zachwycające głębokie wąwozy porośnięte starą buczyną, w niektórych płyną strumienie wypływające z licznych śródleśnych źródeł. Jest to siedlisko rzadkich gatunków ptaków jak puszczyk, gołąb siniak, dzięcioł zielony, muchołówka mała czy brodziec samotny jak również ssaków: łosi, jeleni, kun, lisów, saren, dzików, wydr i bobrów. Obszar ten stanowi również siedlisko żółwia błotnego zagrożonego wyginięciem oraz wielu rzadkich roślin.

Zgodnie z danymi dostępnymi w GUS w 2021 r. całkowita liczba ludności Gminy Trzebiechów wynosiła 3 314 osób. Gęstość zaludnienia wynosiła 41 osób na km². Gminę Trzebiechów zamieszkuje ponad 4% ludności powiatu zielonogórskiego.

Gminę przecina jedna droga wojewódzka, cztery drogi powiatowe i 88,58 kilometrów dróg gminnych. Drogi powiatowe poprowadzone przez Gminę posiadają łączną długość 22,726 km. Gmina utrzymuje dwie linie autobusowe: nr 171302 (Trzebiechów – Trzebiechów) oraz nr 171291 (Trzebiechów – Trzebiechów), dodatkowo przez teren Gminy przebiega 5 linii o charakterze międzygminnym. W Gminie Trzebiechów brakuje funkcjonującej stacji kolejowej. Gmina posiada ścieżkę rowerową przy trasie Trzebiechów - Swarzynice o długości 1,4 km.

V. Wnioski z diagnozy stanu społecznego

Demografia

W 2021 r. Gminę Trzebiechów zamieszkiwało 3 314 mieszkańców, w tym 1 631 kobiet (49,2%) oraz 1 683 mężczyzn (50,8%). W latach 2017-2021 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,9 lat. Z dostępnych danych GUS wynika, że mieszkańcy Gminy Trzebiechów zawarli w 2021 r. 17 małżeństw, co odpowiada 5,1 małżeństwu na 1000 mieszkańców. W 2020 r. odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,4% mieszkańców Gminy Trzebiechów jest stanu wolnego, 55,8% żyje w małżeństwie, 4,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,9% to wdowy/wdowcy¹.

W ostatnich latach stan liczby ludności w Gminie uległ niewielkiemu spadkowi. W roku 2017 odnotowywano 3 446 osób, a w 2021 r. Gminę zamieszkiwało 3 314 (spadek o 132 osób). W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 60,0% ludności, 19,7% było osób w wieku przedprodukcyjnym, a 20,3% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia wynika, że w analizowanych latach w strukturze wiekowej zwiększył się udział osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Tabela 1. Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2017	3 446	20,1	692	61,5	2 121	18,4	633
2018	3 426	20,1	689	61,0	2 090	18,9	647
2019	3 371	19,6	662	60,9	2 053	19,5	656

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trzebiechow

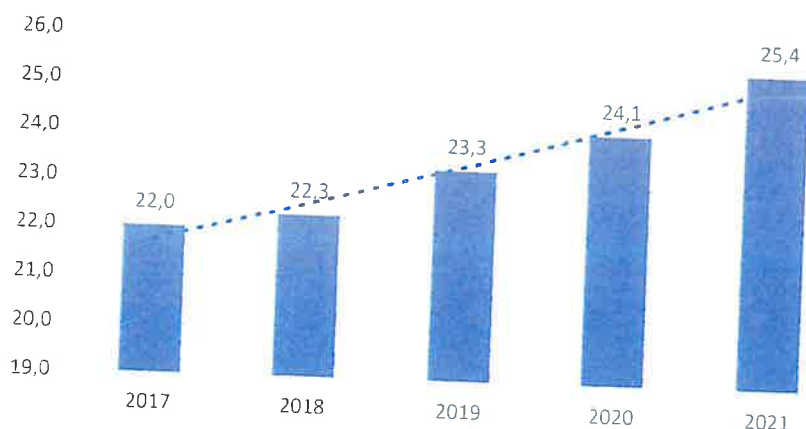
2020	3 343	19,7	658	60,5	2 023	19,8	662
2021	3 314	19,7	653	60,0	1 989	20,3	672

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych, w kontekście starzenia się społeczeństwa polskiego i wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jest charakterystyczne dla całej Polski. Również w Gminie Trzebiechów odnotowuje się w ostatnich latach wysoki i stały wzrost liczby osób starszych. Przewiduje się, że w kontekście starzejącego się społeczeństwa polityka społeczna rozwoju gmin powinna dążyć do zapewnienia odpowiednich warunków zaspokajania potrzeb osób starszych (w tym usługi opiekuńcze, opiekę instytucjonalną dla osób zależnych, ośrodki wsparcia w postaci dostępu do domów i klubów seniora). Na podstawie powolnego spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, wzrostu wartości wskaźnika obciążenia osobami starszymi w Gminie oraz ogólnopolskiej tendencji wzrostu ilości osób starszych w strukturze społecznej można przewidywać, że w najbliższych latach zjawisko starzenia się społeczeństwa utrzyma się.

Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata, dla Gminy Trzebiechów wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost liczby osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców Gminy. W 2017 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało statystycznie 62,5 osób w wieku nieprodukcyjnym, w 2021 r. wartość współczynnika osiągnęła 66,6. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł na przestrzeni 5 lat o 3,4 punktów, przyjmując w 2021 r. wartość 23,4.

Wykres 5. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021

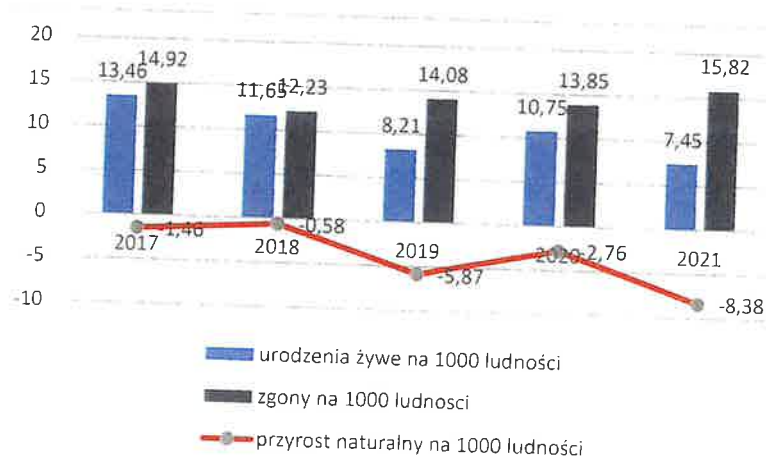

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Stale zmniejszający się stan ludności w Gminie Trzebiechów wynika przede wszystkim z utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego. W analizowanych latach wskaźnik wykazuje wartości ujemne, co wpływa na obniżenie się stanu liczby mieszkańców Gminy. W 2021 r. odnotowano 7,45 urodzeń żywych na 1000 ludności, a wskaźnik zgonów na 1000 ludności w tym okresie wynosił 15,82. Niepokojące jest zjawisko corocznego zmniejszania

się wartości pierwszego wskaźnika i stopniowy przyrost drugiego. W roku 2021 przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wyniósł - 8,38 i był najniższy od ponad dekady. W Gminie Trzebiechów od 2017 r. liczba zgonów jest wyższa od liczby urodzeń.

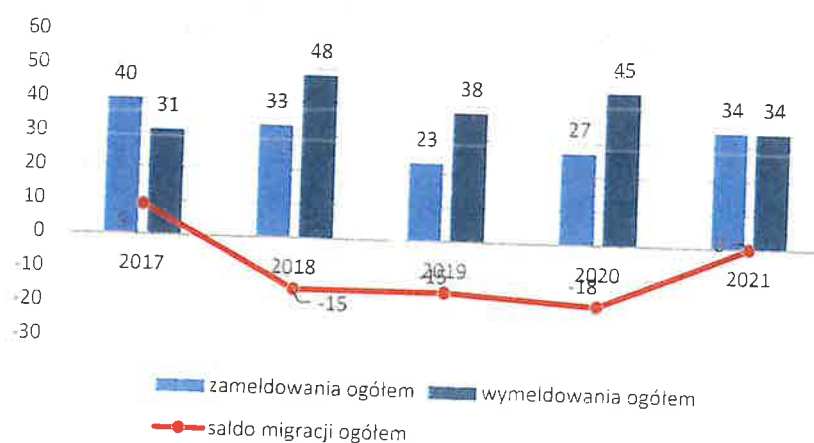
Wykres 6. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Saldo migracji w Gminie Trzebiechów od 2018 r. utrzymywało się na ujemnym poziomie, co świadczyło o ciągłym odpływie mieszkańców Gminy. W 2021 r. proces ten udało się zatrzymać – liczba osób wyjeżdżających pokryła się z liczbą osób meldujących się w Gminie.

Wykres 7. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Pomoc społeczna

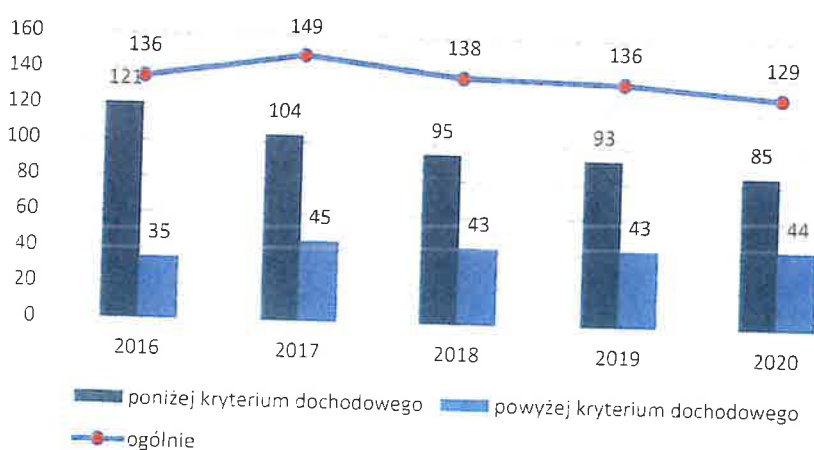
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie jest główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w Gminie. Najważniejszym celem pomocy społecznej jest zapewnienie wsparcia rodzinom, włączenie osób wykluczonych do społeczeństwa oraz stwarzanie i świadczenie usług socjalnych w tym zakresie zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek pomocy społecznej umożliwia przewyżnianie trudnych sytuacji życiowych. Pełni funkcję zabezpieczenia w ciężkich

do pokonania sytuacjach, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gminie funkcjonuje także Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie świadczący całodobową opiekę dla osób chorych i niepełnosprawnych.

BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

Od 2016 r. zmniejsza się ilość osób korzystająca z pomocy społecznej. W 2016 r. na 10 tys. ludności przypadało 1 226 osób korzystających ze świadczeń, a w 2020 r. wielkość ta wyniosła już tylko 895 osób. Liczba gospodarstw domowych nieprzekraczających kryterium dochodowego korzystających z pomocy społecznej również maleje. W 2016 r. były to 136 gospodarstw domowych, z tego 121 nie przekroczyło obowiązującego kryterium dochodowego, a 35 znalazło się powyżej progu dochodowego. W 2020 r. było to już 129 gospodarstw, w tym 85 poniżej i 44 powyżej kryterium dochodowego. Można także zauważyć, że w omawianym okresie zwiększyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy, które przekraczają próg dochodowy. Analogicznie maleje liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na pojedyncze jednostki. W przeciągu 5 omawianych lat liczba potrzebujących wsparcia ośrodka zmniejszyła się o 119 osób.

Wykres 8. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2016-2020 [%]

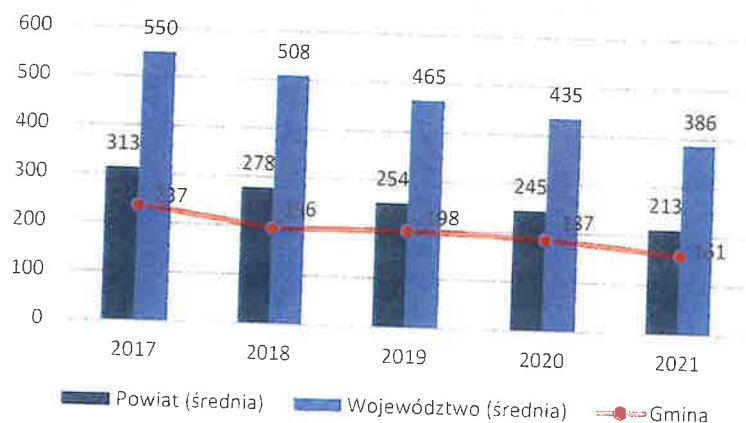

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Ciągłe zmniejszanie się liczby osób potrzebujących wsparcia świadczy o polepszaniu się sytuacji materialnej mieszkańców Gminy. Przyczyną takiego stanu rzeczy mogą być liczne programy rządowe jak Program "500+" czy Program "Dobry Start" oraz świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które poprawiły sytuację ekonomiczną rodzin z Gminy Trzebiechów.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji od 2017 r. maleje zarówno w Gminie, powiecie jak i w całym województwie lubuskim, co świadczy o stopniowym polepszaniu się sytuacji materialnej mieszkańców regionu. W przeciągu 5 lat z 237 świadczeń udzielonych na terenie Gminy wielkość ta zmniejszyła się do 161 (spadek o 76).

Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ

Gmina Trzebiechów oferuje wsparcie mieszkańcom w postaci świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych. W 2021 r. przyznano 1 030 świadczeń pieniężnych i aż 5 638 niepieniężnych. Liczba osób pobierających świadczenia na przestrzeni ostatnich sześciu lat znacznie się zmniejszyła. Świadczenia niepieniężne w 2021 r. pobierało o 55,8% osób mniej niż w 2016 r., a świadczenia pieniężne – o 13,9% mniej.

Tabela 2. Liczba osób korzystających ze świadczeń w Gminie Trzebiechów w latach 2016-2021

Rodzaj świadczenia	Liczba osób					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Świadczenia niepieniężne	129	123	94	89	69	57
Świadczenia pieniężne	123	115	105	111	120	106

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Łącznie ze świadczeń w 2021 r. korzystało 117 rodzin, w tym 69 to rodziny jednoosobowe, a 47 – wieloosobowe. Ze świadczeń niepieniężnych w większości korzystają rodziny wieloosobowe (35), z kolei ze świadczeń pieniężnych rodziny jednoosobowe (63). Beneficjentami świadczeń pieniężnych są przede wszystkim rodziny bezdzietne, które pobierają 53% tego typu świadczeń. Rodziny z dziećmi pobierają prawie 77% świadczeń niepieniężnych.

Zasiłek stały w 2021 r. przyznano 35 razy na łączną kwotę 177 845 zł, zasiłek celowy 68 razy, a okresowy – 52 razy. W 2017 r. łączna kwota przyznanych na 145 zasiłków wyniosła 371 863 zł, w 2021 r. było to 410 306 zł na 155 zasiłków, czyli średnia wartość przyznawanych świadczeń utrzymuje się na stałym poziomie. Kwoty zasiłków nie ulegają zwiększaniu wraz z podnoszącymi się cenami dóbr konsumpcyjnych, przez co mogą nie być wystarczające na pokrycie potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej, jednak zadaniem pomocy jest jedynie wspieranie mieszkańców i umożliwienie im wydostanie się z trudnej sytuacji, a także motywacja do podejmowania samodzielnych działań, dlatego zasiłki w dalszym ciągu spełniają swoją rolę.

Tabela 3. Liczba przyznawanych zasiłków w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	38	37	40	33	35
Kwota zasiłków stałych [zł]	203 748	198 058	217 164	202 898	177 845
Zasiłek celowy	53	61	47	84	68
Kwota zasiłków celowych [zł]	18 073	37 906	37 560	57 778	52 024
Zasiłek okresowy	54	44	46	48	52
Kwota zasiłków okresowych [zł]	150 042	135 392	158 283	163 165	180 437

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Pomoc w postaci zasiłków przyznawana była z różnych przyczyn zawartych w poniższej tabeli:

Tabela 4. Powody udzielania zasiłków w latach 2017-2021 r.

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	Liczba rodzin				
Alkoholizm	49	36	36	30	25
Bezdomność	0	0	1	2	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	16	15	12	10	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	19	18	15	14	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	122	105	106	112	95
Bezrobocie	71	58	58	57	61
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	38	61	58	42	34
Niepełnosprawność	56	60	59	49	47
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	30	32	24	26
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	3	2	3	3
Ubóstwo	120	90	88	78	70

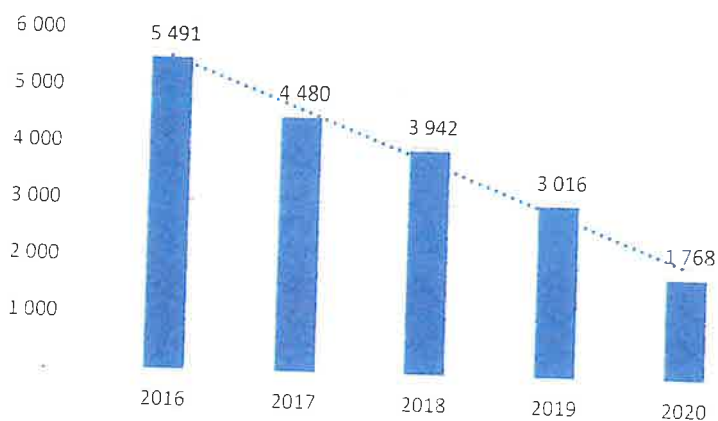
Narkomania	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	1	2	1	0	1

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

W omawianych pięciu latach widocznie maleje liczba udzielanych zasiłków z powodu ubóstwa, co świadczy o poprawiającej się sytuacji ekonomicznej mieszkańców Gminy Trzebiechów oraz sytuacji gospodarczej regionu. W ostatnich latach zmniejszyła się także liczba zasiłków przyznawanych z powodu niepełnosprawności. Poważnym problemem społecznym w Gminie jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, z powodu którego pobierana jest największa część zasiłków. Wskazuje to na poważne problemy rodzin: nieumiejętność gospodarowania pieniędzmi czy rozluźnienie więzi rodzinnych. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych często generuje także inne problemy jak demoralizacja dzieci, alkoholizm lub przemoc w rodzinie. Powyższe dane wskazują, że wiele rodzin w Gminie ma problemy z wychowywaniem dzieci oraz z gospodarnym zarządzaniem budżetem domowym. W takich przypadkach nieoceniona może okazać się pomoc w postaci asystenta rodziny oraz zastosowanie programów naprawczych. Dodatkowo współcześnie występujące problemy natury ekonomicznej, wysoka inflacja, wzrastające raty kredytów, trudności materialne wielu rodzin mogą doprowadzić w niedalekiej przyszłości do pojawienia się poważnych problemów finansowych wielu osób, co również w niekorzystny sposób może wpłynąć na działalność pomocy społecznej i wzrost pracy socjalnej asystenta rodzin.

Maleje liczba świadczeń z powodu niepełnosprawności. W 2016 r. udzielono aż 5 491 takich świadczeń, a cztery lata później już tylko 1 768 – nastąpił prawie 68% spadek liczby świadczeń przyznawanych z tego tytułu.

Tabela 5. Liczba świadczeń udzielanych z powodu niepełnosprawności

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Tendencja ta może mieć związek ze zwiększającą się aktywnością społeczną i zawodową wśród osób niepełnosprawnych, i co za tym idzie, większą niezależnością i polepszającą się

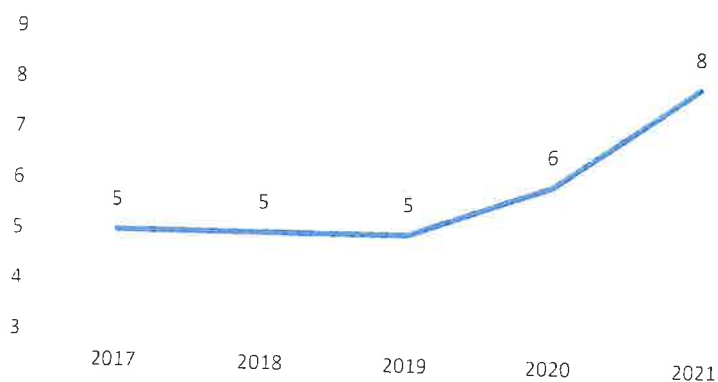
sytuacją ekonomiczną tej grupy mieszkańców. Znaczny rozwój medycyny i techniki w połączeniu ze wzrostem świadomości społecznej przyczynił się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych oraz zwiększeniu stopnia ich integracji ze społeczeństwem. Nie bez znaczenia są także programy mające na celu zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej, co stwarza znacznej części osób z dysfunkcją możliwość samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie i podejmowania pracy zarobkowej.

SYSTEM WSPIERANIA RODZINY

Działalność GOPS w Trzebiechowie w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności wynika z realizowanego *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023*. Rok 2021 był kolejnym rokiem wykonywania przez Gminę zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. GOPS w Trzebiechowie nadal kontynuuje działania ukierunkowane na wsparcie rodzin przeżywających trudności, zaburzące pełnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Rodziny przeżywające kryzys, czy też mające trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej są objęte wsparciem przyjmującym różną postać w zależności od ich aktualnych potrzeb. W Gminie Trzebiechów świadczona jest pomoc w zakresie opieki zastępczej, dożywiania, asystenta rodziny oraz różnorodnych świadczeń.

Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodzinę, która nie potrafi samodzielnie rozwiązywać napotykanego problemu opiekuńczo – wychowawczego oraz dążyć do jej usamodzielnienia. Od 2019 r. można zaobserwować powolne zwiększanie się liczby rodzin potrzebujących pomocy w formie asystenta rodziny. W 2021 r. było 8 takich rodzin, na które przypadł 1 asystent.

Wykres 10. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2021

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczy wielu rodzin Gminy Trzebiechów, co uwidacznia się w zwiększonym zapotrzebowaniu na pomoc asystenta rodziny w ostatnich latach. Pomoc w postaci wsparcia, doradztwa i motywacji jest szczególnie ważna w przypadku młodych rodzin nie mo-

gących liczyć na wsparcie ze strony krewnych, zmuszonych samodzielnie zdobywać doświadczenie. Pomoc w postaci porad dotyczących wychowywania dzieci i racjonalnego gospodarowania budżetem domowym jest zdecydowanie trwalsza niż wypłata zasiłków, dodatkowo nabyta wiedza pozwala rodzinie na usamodzielnienie się i niepowielanie błędów w przyszłości.

Na terenie Gminy Trzebiechów w 2020 r. funkcjonowało 5 rodzin zastępczych sprawujących opiekę nad 7 dzieci. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina ponosi wydatki w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku i 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W roku 2020 wydatkowano na ten cel 14 956,36 zł. W analizowanych latach wzrosła liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, co ma związek ze zdiagnozowanym problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych wśród wielu rodzin w Gminie.

Tabela 6. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu Gminy w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	1	2	0	5	5
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	1	2	0	7	7

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Gmina Trzebiechów oferuje także pomoc w postaci dożywiania. Z roku na rok liczba osób korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu” w postaci posiłku znacznie maleje, za to rośnie liczba osób korzystających z pomocy w postaci świadczeń pieniężnych, co miało związek z zagrożeniem epidemiologicznym. Podczas realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 r. pomocą w postaci świadczeń pieniężnych objęto 58 osób, a ciepły posiłek dostawało 47 dzieci. W 2020 r. pomocą w postaci posiłku objęto 139 osób, w tym 58 dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym, a 220 osobom udzielono wsparcia za pośrednictwem świadczeń pieniężnych. Łączny koszt programu, zarówno w 2020 jak i 2021 r. wyniósł 65 000 zł. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy w postaci posiłków oraz liczbę rodzin, osób i dzieci, którym udzielone zostały świadczenia pieniężne w danym roku.

Tabela 7. Dożywianie z programu „Posiłek w szkole i w domu” (posiłek/swiadczenia pieniężne) w latach 2016-2021

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	66/17	64/18	49/43	45/29	32/66	-/-
Liczba osób	292/68	280/36	207/119	183/91	139/220	-/58
Liczba dzieci	123/0	119/0	86/0	79/0	58/0	47/-

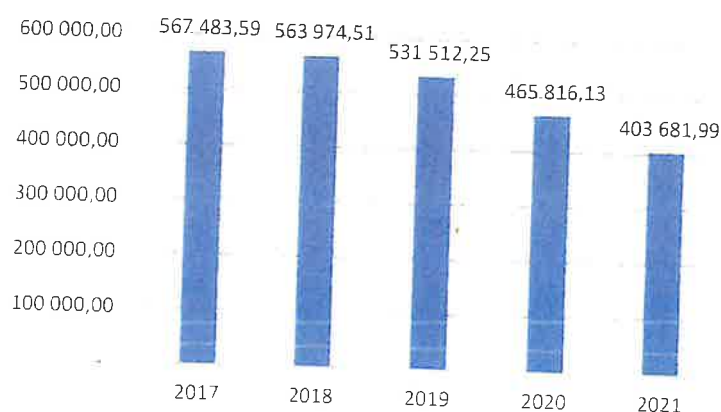
Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

W 2016 r. z posiłków wydawanych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” korzystało 66 rodzin, w których funkcjonowało 123 dzieci. Ponadto 17 rodzin korzystało z pomocy w formie zasiłku. W 2020 r. liczba przyznanych pomocy wzrosła za sprawą liczby przy-

znanych zasiłków dla rodzin bezdzietnych. Ilość dzieci przebywających w rodzinach korzystających z programu w omawianych latach zmalała o ponad połowę, co świadczy o zmianie preferowanego modelu rodziny w ostatnim czasie i może wskazywać również na polepszenie się warunków ekonomicznych rodzin wielodzietnych do czego przyczyniły się programy „500+”, który spowodował wzrost kwot przeznaczanych na świadczenia wychowawcze oraz „Dobry Start”, dzięki któremu w 2021 r. przeznaczono 123 300 zł na 412 dzieci. Niepokojący jest szybki wzrost liczby osób pobierających świadczenia w formie pieniężnej, oznacza on pogarszającą się sytuację ekonomiczną rodzin bezdzietnych, które coraz częściej nie mają środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych.

Polityka wspierania rodzin z terenu Gminy Trzebiechów realizowana jest także w innych formach niż wsparcie asystenta rodziny czy pomoc w formie dożywiania. Oprócz realizacji rządowych programów (np. 500+, Dobry Start itp.) GOPS w Trzebiechowie wypłacał w 2021 r. świadczenia w postaci zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenia rodzicielskie, zapomogi z tytułu urodzenia dziecka itp. Na poniższym wykresie można zaobserwować spadek wysokości przyznawanych zasiłków rodzinnych:

Wykres 11. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2017-2021

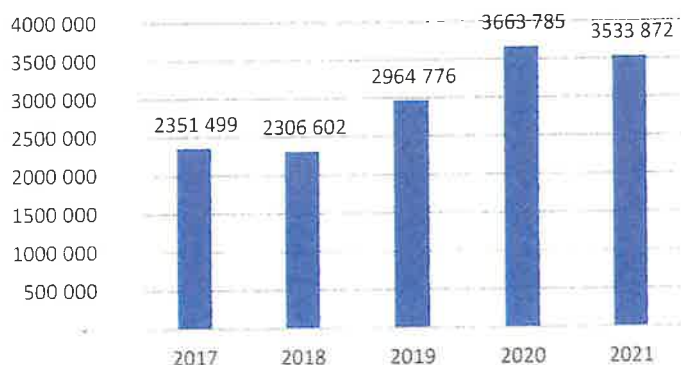

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Od 2020 r. spadek kwot wypłacanych świadczeń zaczął przyspieszać, co może mieć związek z rozszerzeniem programu „500+”, który polepszył znacząco sytuacje wielu rodzin wielodzietnych oraz pojawieniem się pandemii, w trakcie której dostęp do urzędów został ograniczony oraz powstała niechęć do wychodzenia z domu ze względów bezpieczeństwa, co wpłynęło na zmniejszenie się ilości osób ubiegających się o świadczenia.

W okresie od 2017 do 2021 r. znacznie wzrosła kwota przyznawanych świadczeń wychowawczych, proces szczególnie przyspieszył w 2019 r., kiedy rozszerzono program „500+” i pomocą zostały objęte wszystkie dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia.

Wykres 12. Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2021

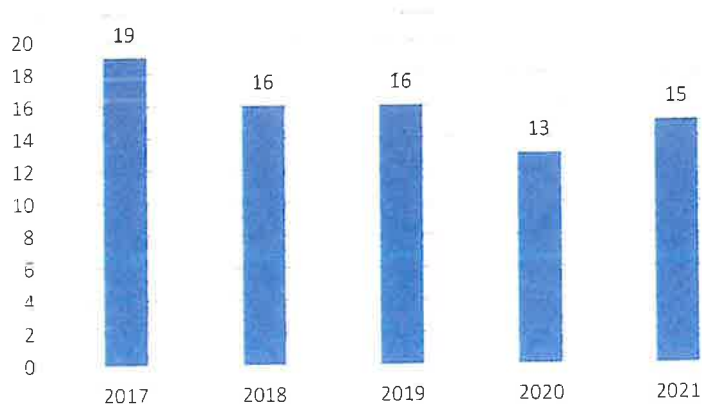

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Świadczenia rodzinne i wychowawcze są ze sobą powiązane. Zmniejszenie wielkości kwot przyznawanych w ramach świadczeń rodzinnych wynika z większej trudności w uzyskaniu tego typu świadczenia oraz wymogiem spełnienia określonych kryteriów, podczas gdy część świadczeń wychowawczych (przyznawanych w ramach programu 500+), których kwoty zaczęły się w analogicznym okresie zwiększać, uwzględnia jedynie wymóg posiadania dziecka.

W 2021 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 15 rodzin w łącznej kwocie 102 370 zł. Jest to niewielka zmiana względem roku 2017, w którym świadczenia pobierało 19 rodzin w łącznej kwocie 121 050 zł.

Wykres 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2021

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

Urząd Gminy w Trzebiechowie w 2020 r., w ramach wspierania rodzin i realizacji polityki rodzinnej, realizował również następujące świadczenia skierowane do uczniów:

- Stypendia szkolne o charakterze socjalnym (w 80% refinansowane z budżetu wojewody) - na łączną kwotę 32 413,60 zł dla 32 dzieci.
- Zasiłki szkolne (przyznawane uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego) – na łączną kwotę 2480,00 zł dla 4 dzieci.

Kolejnym sposobem wspierania rodzin jest wypłacanie dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W Gminie Trzebiechów w 2021 r. z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych korzystały 4 rodziny na łączną kwotę 7 634,00 zł, a z dodatków energetycznych 2 rodziny pobierając kwotę w wysokości 360,00 zł. Niewiele rodzin z terenu Gminy korzysta z tej formy pomocy, ponadto widoczna jest tendencja spadkowa.

Tabela 8. Pomoc rodzinom w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2018-2021

Rok	Dodatki mieszkaniowe		Dodatki energetyczne	
	Liczba rodzin	Kwota	Liczba rodzin	Kwota
2018	5	12 544,88 zł	3	681,13 zł
2019	4	10 589,69 zł	3	476,72 zł
2020	8	10 358,64 zł	7	457,00 zł
2021	4	7 634,00 zł	2	360,00 zł

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE

Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznawanych w ostatnich pięciu latach utrzymuje się, z niewielkimi wahaniami, na stałym poziomie. Wyjątek stanowią zasiłki przyznawane osobom, które ukończyły 75 lat. Ich liczba zmniejszyła się w omawianym okresie niemal pięciokrotnie. Znacznie zwiększyła się liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych, co świadczy o zwiększających się potrzebach osób ze szczególnymi potrzebami.

Tabela 9. Liczba świadczeń opiekuńczych przyznanych w latach 2017-2021

Świadczenia opiekuńcze	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1936	1904	2019	1952	1960
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	327	261	278	323	345
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1197	1208	1301	1184	1176
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	48	42	18	12	10
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	364	393	422	433	429
Świadczenie pielęgnacyjne	251	240	268	301	356
Specjalny zasiłek opiekuńczy	47	66	87	104	95

Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasitek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasitek opiekuńczy	2234	2210	2374	2357	2411
--	------	------	------	------	------

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, jak również zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy. Wymienione powyżej ustawy szczegółowo określają zadania, które gmina powinna realizować w formie gminnych programów. Wypełniając postanowienie w/w ustaw Rada Miejska w Trzebiechowie uchwaliła *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok*. Celem programu jest ograniczenie spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększenie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy.

W ramach programu w 2021 r. prowadzono działalność Punktu Konsultacyjnego przy Urzędzie Gminy w Trzebiechowie dla osób uzależnionych i ich rodzin. Punkt ten pełni ważną rolę w lokalnym systemie pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od środków psychoaktywnych. Punkt udzielał porad w zakresie motywowania i udzielania informacji o możliwości podjęcia leczenia i terapii, omawiania programów odwykowych, prowadzenia rozmów motywujących zarówno z osobami uzależnionymi jak i współuzależnionymi oraz spotkań motywacyjno-wspierających. Z takiej formy w 2021 r. pomocy skorzystało 17 osób i udzielono 43 porad. Przeprowadzone zostały także zaplanowane kontrole punktów sprzedaży alkoholu w celu diagnozy rzeczywistej dostępności alkoholu dla osób nieletnich, wykrycie punktów sprzedaży, w których nie przestrzega się zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, zachęcenie sprzedawców do kontroli dowodów osobistych oraz promowanie odpowiedzialnych postaw wśród właścicieli i pracowników punktów sprzedaży alkoholu. Do pozostałych podjętych działań można zaliczyć opiniowanie wniosków zgodności lokalizacji punktów, których właściciele wystąpili o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (wydano 4 pozytywne opinie), motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego i przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących do podjęcia leczenia, organizacja Profilaktycznego Pikniku Rodzinnego oraz złożenie do sądu wniosku w celu skierowania 1 osoby na przymusowe leczenie. W ramach działalności w 2021 r. wydatkowano jedynie 28 868,81 zł, a aż 42 381,27 zł z przeznaczonych środków pozostało niewykorzystane. W związku z zagrożeniem epidemiologicznym program został zrealizowany jedynie częściowo.

Do przeciwdziałania przemocy domowej zaangażowano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest w stałym kontakcie z ośrodkiem zdrowia w Trzebiechowie oraz innymi instytucjami ochrony zdrowia. Przedstawiciel służby zdrowia (lekarz rodzinny) jest członkiem ze-

społu interdyscyplinarnego i bierze udział w pracach i monitorowaniu sytuacji dotyczącej przemocy domowej i/lub zachowań dysfunkcyjnych w rodzinach. W celu monitorowania, zapobiegania i rozwiązywania sytuacji kryzysowych w rodzinach podjęto współpracę z szeregiem instytucji, m.in: kuratorami, sądami, policją, pedagogami i dyrekcją szkoły oraz ośrodkiem kultury. Przedstawiciele ww. instytucji są członkami gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i zespołu interdyscyplinarnego – biorą udział w pracach wymienionych organów.

W 2021 r., przeprowadzono 3 procedury „Niebieskiej Karty” w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinach. Jest to nieco mniej niż w 2017 r., poprawa świadczy o efektywności działań podejmowanych przez Gminę w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Tabela 10. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na terenie Gminy Trzebiechów w latach 2017-2021

2017	2018	2019	2020	2021
5	4	4	4	3

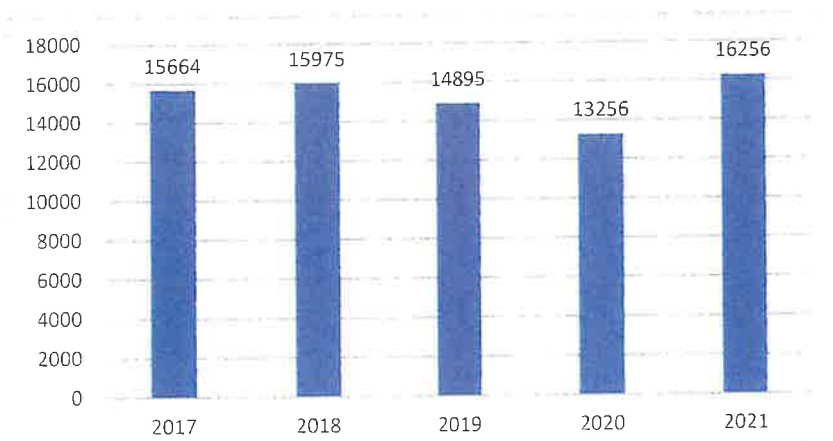
Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

W dwóch przypadkach procedury dotyczyły rodzin z dziećmi, jednakże w większości przypadków problem sprowadzał się do konfliktu między osobami dorosłymi (małżonkami). Zespół Interdyscyplinarny zebrał się czterokrotnie celem oceny okresowej sytuacji i udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, jak również osobom, które ją stosują.

Ochrona zdrowia

Przez ochronę zdrowia rozumie się wszelką społeczną działalność, której celem jest zapobieganie chorobom i ich leczenie, utrzymanie rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego człowieka, przedłużanie życia oraz zapewnienie zdrowego rozwoju następnym pokoleniom. W Gminie Trzebiechów znajduje się 1 przychodnia lekarska oraz 1 punkt apteczny. W 2021 r. została udzielona rekordowa liczba 16 256 porad lekarskich w ciągu ostatniej dekady, co wskazuje na wzrastającą potrzebę dostępu do podstawowej opieki medycznej, a w kontekście zachodzących zmian demograficznych będzie wymuszało podjęcie odpowiednich działań na rzecz poprawy funkcjonowania opieki medycznej i stosowania większej liczby programów profilaktycznych dla mieszkańców.

Wykres 14. Ilość porad lekarskich udzielanych przez przychodnie w latach 2017-2021

Źródło: dane z GOPS w Trzebiechowie.

W kontekście ostatnich wydarzeń, które miały miejsce w Polsce (stan epidemiologiczny, wojna w Ukrainie, galopująca inflacja) widoczna jest również potrzeba wspierania działań z zakresu udzielania wsparcia psychologicznego dla mieszkańców. Ostatnie doświadczenia, które dotknęły ludzkość spowodowały obniżenie się stanu zdrowia psychicznego wielu osób, a pojawiające się problemy finansowe i wysoki wzrost cen na polskim rynku wszystkich produktów i surowców wywołują stan obawy i strachu o zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych jak wyżywienie, opał czy zakup paliwa. Wsparcie psychologiczne jest ważnym aspektem zadania o zdrowie mieszkańców gminy, aby przeciwdziałać pojawieniu się innych niepożądanych zachowań społecznych (np. alkoholizm, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, kradzieże itp.).

Bezpieczeństwo publiczne

Na bezpieczeństwo publiczne składa się ogół warunków i instytucji chroniących obywateli i majątek ogólnonarodowy. To określony stan porządku publicznego, a także rodzaj prowadzonych działań na rzecz minimalizacji ryzyka w zakresie różnorodnych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia wszystkich mieszkańców Gminy, tak w miejscach publicznych, jak w miejscu ich zamieszkania. Obowiązek ochrony bezpieczeństwa publicznego oraz poprawy poczucia bezpieczeństwa spoczywa na powołanych do tego celu organach policji, organach samorządu – w tym Straży Miejskiej, wielu organizacji społecznych, jak też pojedynczych mieszkańców.

W oparciu o dane powiatowe w 2020 r. w Gminie Trzebiechów szacunkowo stwierdzono 66 przestępstw. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano 19,70 przestępstw co w porównaniu z wartościami dla województwa lubuskiego wskazuje na większy poziom bezpieczeństwa w Gminie, porównywalny do średniej wyliczonej dla całej Polski (19,96). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich typów przestępstw w Gminie Trzebiechów wynosi 71% i jest niższy od wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego oraz całej Polski.

Tabela 11. Rodzaje przestępstw w 2020 r. na terenie Gminy Trzebiechów

Wyszczególnienie	Przestępstwa ogółem	Przestępstwa o charakterze kryminalnym	Przestępstwa o charakterze gospodarczym	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa przeciwko mieniu
Wskaźnik wykrywalności sprawców	71%	64%	69%	97%	84%	47%
Przestępstwa stwierdzone	66	43	11	8	1	30

Źródło: Strona internetowa polskawliczbach.pl, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trzebiechow, (dostęp: 14.07.2022 r.)

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Trzebiechów najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,78 oraz przeciwko mieniu - 8,94. W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,49, o charakterze gospodarczym - 3,38 oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,33. Na podstawie danych powiatowych oszacowano, że sprawcy przestępczości na terenie Gminy Trzebiechów są wykrywani na poziomie 71%. Szacowany wskaźnik wykrywalności sprawców był najwyższy w grupie przestępstw drogowych i wynosił aż 97%. Nieco niższą wartość 84% wskaźnik przyjmował dla przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu.

Najrzadziej udawało się znaleźć sprawców przestępstw przeciwko mieniu, zostawali oni wykryci jedynie w 47%. W porównaniu do województwa oraz kraju najniekorzystniej wpadają wskaźniki dotyczące przestępstw drogowych, których ilość jest znacząco wyższa. Jest to obszar wymagający zwiększonej kontroli ze strony służb porządkowych. Choć wykrywalność sprawców jest tu zdecydowanie wyższa niż w innych typach przestępstw, to nieco ustępuje wartościom wyliczonym dla województwa i kraju. Większość przestępstw przeciwko komunikacji stanowią kolizje. Poprawy wymaga również wykrywalność przestępstw o charakterze gospodarczym, która jest o 13 punktów procentowych niższa od wartości stwierdzonej dla kraju. W 2021 r. wszczęto 19 postępowań i odnotowano 15 przestępstw stwierdzonych. Jest to znaczny spadek względem roku poprzedniego. Wskaźnik wykrywalności ogólnej utrzymywał się na poziomie 78%, był wyższy niż szacowany. Najwięcej przestępstw ma miejsce w Trzebiechowie i stanowią one ponad 80% ogółu. Zazwyczaj dochodzi do nich na prywatnych posesjach.

Gmina Trzebiechów znajduje się w rejonie działania Komisariatu Policji w Sulechowie. W strukturze komisariatu wyodrębniony jest Posterunek Policji w Trzebiechowie. Posterunek Policji w Trzebiechowie swoim działaniem obejmuje dwie Gminy tj. gm. Trzebiechów i gm. Bojadła. Teren podzielony jest na dwa rejony z podziałem administracyjnym. Łącznie na terenie działania Posterunku Policji w Trzebiechowie znajdują się 23 miejscowości, zamieszkałe przez 6 378 mieszkańców.

W 2021 r. na terenie Gminy Trzebiechów odnotowano dwa przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie - stalking oraz pobicie. Nie ma poważniejszego zagrożenia czynami karalnymi popełnianymi przez osoby nieletnie. Głównymi przyczynami wkroczenia na drogę przestępstwa lub upadku moralności wśród nieletnich jest brak zrozumienia i nadzoru ze strony rodziców, konflikty i trudności w szkole oraz zdemoralizowanie rodziców.

Do najczęstszych wykroczeń występujących na terenie Gminy Trzebiechów, można zaliczyć wykroczenia związane z nieprzestrzeganiem przepisów w ruchu drogowym, spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, zakłóceniem spokoju i porządku publicznego, nieprzestrzeganiem przepisów związanych ze zwykłymi środkami przy trzymaniu zwierząt, wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej oraz zaśmiecaniem.

W ramach pełnionej służby funkcjonariuszy Posterunku Policji w Trzebiechowie w 2021 r.:

- zatrzymano lub ustalono miejsce pobytu osób ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości – 21;
- zatrzymano sprawców przestępstw – 30;
- doprowadzono na polecenie Sądu, Prokuratury, innych uprawnionych organów – 35 osób;
- przeprowadzono wywiadów i ustaleń dla uprawnionych organów – 407;
- wylegitymowano osób – 1070;
- ujawniono 293 wykroczeń, z czego nałożono 83 mandatów karnych: 145 pouczeń, 65 wykroczeń przekazanych do rozpatrzenia w ramach wniosków o ukaranie.

W sferze działań prewencyjnych w roku 2021 funkcjonariusze Posterunku Policji w Trzebiechowie przeprowadzili 442 służby. Na terenie Gminy Trzebiechów służbę pełnią również funkcjonariusze Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze, Samodzielnego Pododdziału Prewencji Policji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim oraz funkcjonariusze Komisariatu Policji w Sulechowie. W trakcie pełnionych służb funkcjonariusze Posterunku Policji w Trzebiechowie dokonywali systematycznych kontroli miejsc zagrożonych przestępczością, rejonów gromadzenia się młodzieży ustalonych na podstawie analizy stanu zagrożenia, jak również na podstawie Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa oraz zgłoszeń mieszkańców. W 2021 r. Funkcjonariusze Policji przeprowadzili 306 interwencji, z czego 279 stanowiły interwencje publiczne oraz 27 to interwencje domowe.

Posterunek Policji w Trzebiechowie aktywnie współpracuje z samorządem terytorialnym w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa i porządku publicznego. W czasie obchodów rejonu odbywały się spotkania z sołtysami oraz mieszkańcami Gminy. Urząd Gminy Trzebiechów przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w 2021 r. przekazał Posterunkowi Policji w Trzebiechowie zakupione odblaskowe smycze do kluczy, które przekazano dzieciom w Zespole Edukacyjnym w Trzebiechowie. Dodatkowo funkcjonariusze przekazują mieszkańcom Gminy Trzebiechów kamizelki odblaskowe celem poprawy ich widoczności po zmierzchu.

STRAŻ POŻARNA

Gmina Trzebiechów posiada trzeci stopień zagrożenia wynikający w głównej mierze z zagrożeń powodziowych ze strony rzeki Odry oraz obszarów leśnych zaliczonych do I kategorii zagrożenia pożarowego. Gmina została zakwalifikowana do trzeciego, najniższego poziomu zabezpieczenia operacyjnego, co oznacza potrzebę włączenia kolejnej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej do KSRG. W Gminie funkcjonują dwie Ochotnicze Straże Pożarne: OSP Trzebiechów działająca w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym oraz OSP Głuchów.

W 2021 r. na 2 750 odnotowanych zdarzeń na terenie Gminy było 22 pożarów, z czego połowę stanowiły pożary traw i nieużytków rolnych, 50 miejscowych zagrożeń i 1 alarm fałszywy. Dla porównania w roku poprzedzającym odnotowano 86 takich zdarzeń. Z 50 miejscowych zagrożeń najwięcej, bo aż 12 zdarzeń związanych było z usuwaniem drzew i gałęzi ze szlaków komunikacyjnych, a 10 to zdarzenia związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się Covid-19 polegające na dekontaminacji i dezynfekcji. Dyspozycyjność jednostek OSP z terenu Gminy jest bardzo wysoka, sięgająca 93% wyjazdowości. Brak wyjazdu do zdarzenia odnotowano tylko w 8 przypadkach (4 razy dla OSP Trzebiechów i 4 razy dla OSP Głuchów).

Na funkcjonowanie jednostek OSP w Gminie Trzebiechów wydatkowano kwotę 92 771,00 zł z budżetu gminy oraz udzielono dotacji celowej w wysokości 3 000,00 zł. OSP Trzebiechów zrzesza 16 strażaków ochotników i posiada 2 pojazdy gaśnicze. W roku 2021 brał udział w 56 akcjach ratowniczo - gaśniczych. Z budżetu Gmina na OSP wydatkowała kwotę 72 027,12 zł., w tym dotacja celowa Gminy na zakup sprzętu w wysokości 3 000,00 zł.

W celu ochrony ludności i mienia w Gminie znajduje się magazyn Obrony Cywilnej ze sprzętem o wartości 150 717,24 zł oraz magazyn powodziowy wyposażony w sprzęt o wartości 15 522,00 zł. Ponadto, w celu zabezpieczenia Gminy, przy Państwowej Straży Pożarnej w Zielonej Górze istnieje magazyn powodziowy wyposażony w sprzęt typu: pompy wodne, plandeki, celem zabezpieczenia naszych domostw przy zagrożeniach atmosferycznych.

W ramach rozwoju Gminy niezbędne jest podjęcie działań, które będą wzmacniały bezpieczeństwo mieszkańców poruszających się po drogach, w tym: wymiana nawierzchni drogowej, instalacja progów zwalniających oraz sygnalizacji świetlnej. Ważna jest również budowa chodników i ścieżek pieszo-rowerowych, utworzenie większej ilości przejść dla pieszych oraz instalacja oświetlenia ulicznego w celu ochrony pieszych. Należy również podjąć działania w kontekście usprawnienia gospodarowania zasobem wodnym (retencja wód, modernizacja systemu kanalizacyjnego) oraz zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi (melioracje rowów, wzmocnienie wałów powodziowych). W przypadkach klęsk żywiołowych jak susze i pożary, którymi zagrożona jest Gmina Trzebiechów, istotne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat sposobu postępowania w kryzysowych sytuacjach.

System edukacji

Na terenie Gminy Trzebiechów funkcjonują trzy jednostki oświatowe: Zespół Edukacyjny - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Trzebiechowie i Przedszkole Publiczne w Trzebiechowie, Żłobek Gminny w Trzebiechowie oraz Przedszkole Niepubliczne w Swarzynicach.

W szkole podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 r. funkcjonowało 13 klas, do których uczęszczało 255 uczniów, w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami – 1 osoba posiadająca orzeczenie oraz 38 osób z opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Tabela 12. Liczba uczniów i oddziałów w Przedszkolu Publicznym w Trzebiechowie

Lp.	Rok szkolny	Liczba dzieci w przedszkolu	Liczba oddziałów	Liczba dzieci w poszczególnych grupach		
				3-4 latki	5-6 latki	6 latki
1.	2019/2020	50	2	25	25	---
				3-4 latki	4-5 latki	6 latki
2.	2020/2021	61	3	21	24	16

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Szkoła nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, przedszkole i żłobek posiadają podjazd dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W ramach przedszkola utworzono trzy oddziały z łączną liczbą 61 dzieci, do których uczęszcza 2 dzieci ze specjalnymi potrzebami.

Tabela 13. Liczba uczniów i oddziałów w Szkole Podstawowej w Trzebiechowie

Lp.	Rok szkolny	Liczba uczniów w szkole	Liczba oddz.	Klasa													
				1a	1b	2a	2b	3	4	5a	5b	6a	6b	6c	7	8a	8b
1.	2019/2020	275	14	16	18	23	23	25	13	19	17	22	20	22	23	19	15
				1	2a	2b	3a	3b	4	5	6a	6b	7a	7b	7c	8	
2.	2020/2021	255	13	18	16	18	23	21	25	13	19	16	23	21	23	19	

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Stan wyposażenia Zespołu Edukacyjnego można określić jako bardzo dobry. Do dyspozycji uczniów jest m.in.: 13 projektorów, 6 tablic interaktywnych, 49 laptopów oraz dostęp do Internetu światłowodowego OSE o prędkości 100 MB/s.

Tabela 14. Stan wyposażenia w urządzenia specjalistyczne i stan zbiorów bibliotecznych

Wyszczególnienie	Komputery										
	Ogółem	w tym: do użytku uczniów	Projektory multimedialne	Tablice interaktywne	Tablety	Rzutniki przeźroczy	Kamery video	Odtw. DVD, VHS	Ksero	Woluminy	Kamery – monit.
Zespół Edukacyjny	30 +34	30	13	6	17	0	6	5	3	8050	0

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Stan wyposażenia placówki wzbogacił się dzięki udziałowi w licznych projektach jak „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła+”, „Pracownia przyrodniczo-chemiczna w każdej szkole”, „Aktywna Tablica”, „Nabieramy cyfrowej mocy”, „Eksperymentujemy w Trzebiechowie”, „Przedszkolakiem dobrze być w Trzebiechowie”, „Nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3” oraz Laboratoria przyszłości projekt MEIN. Dzięki nim zakupiono nowe urządzenia i pomoce dydaktyczne, m.in.: drukarkę 3D, zestaw klocków do programowania i kodowania, laptopy, tablice interaktywne, wyposażono sale lekcyjne, zakupiono pomoce naukowe oraz zorganizowano liczne zajęcia i wycieczki edukacyjne. Dodatkowo Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie czynnie bierze udział w kampaniach i programach skierowanych do szkół:

- „Program dla szkół”,
- „Ekonomia na co dzień”,
- „Jedz smacznie i zdrowo”,
- „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- „Nie zmarnuj swojego życia”,
- „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”,
- „Trzymaj formę”,
- „Apteczka pierwszej pomocy”,
- „Przyjaciele Zippiego”.

Od 2015 r. szkoła ściśle współpracuje z Teatrem Lubuskim i Filharmonią Zielonogorską.

Zespół Edukacyjny zatrudnia 33 nauczycieli, w tym 4 nauczycieli w przedszkolu. Według stopnia awansu zawodowego w zespole jest 20 nauczycieli dyplomowanych, 7 nauczycieli mianowanych, 5 nauczycieli kontraktowych i 1 nauczyciel stażysta.

Do żłobka w Trzebiechowie uczęszcza 18 dzieci. Placówka współpracuje z rodzicami i środowiskiem lokalnym oraz angażuje rodziców do wykonywania wraz z dziećmi prac twórczych. Żłobek zatrudnia 4 opiekunki do dzieci. W przedszkolu niepublicznym w Swarzynicach funkcjonują trzy oddziały, do których uczęszcza łącznie 65 dzieci.

Stan budynku, w którym znajduje się siedziba Zespołu Edukacyjnego nie jest zadowalający. Obiekt mimo odnowienia części korytarza we wschodniej części budynku szkoły wymaga generalnego remontu. Do niezbędnych prac należą: wymiana pokrycia dachowego (silniejsze porywy wiatru powodują zrywanie fragmentów blachy, co stanowi duże zagrożenie dla uczniów i personelu), wymiana stolarki okiennej (okna są w złym stanie technicznym, nie domykają się, są nieszczelne - powodując dużą utratę ciepła, co pociąga za sobą zwiększone wydatki ponoszone na ogrzewanie), wymiana lub gruntowna modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacji elektrycznej oraz centralnego ogrzewania oraz osuszenie budynku. Ponadto Komendant Straży Pożarnej wydał decyzję nakazującą wykonanie obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przeciwpożarowego w budynku szkoły. Warunki panujące w Zespole Edukacyjnym w Trzebiechowie stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa dzieci, dlatego konieczne jest natychmiastowe podjęcia działań związanych z odnową placówki.

Tabela 15. Stan bazy lokalowej oświaty w roku szkolnym 2020/2021

Wyszczególnienie	Pomieszczenia (ilość)															
	Sale lekcyjne	Sale zabaw	Sala do zajęć wy-	Pracownie kompu-	Gabinet pedagoga	Gabinet logopedy	Pokój nauczycielski	Sekretariat	Gabinet dyrektora	Gabinet pielę-	Świetlica	Biblioteka	Stołówka / jadalnia	Kuchnia z zaple-	Sala gimnastyczna	Aula
Przedszkole Pu- bliczne	3	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Szkoła Podsta- wowa	17	1	1	2	2	1	1	1	1	1	3	2	2	1	1*	1
Razem	20	1	1	2	2	1	1	1	2	1	3	2	2	1	1*	1

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Oceniając poziom nauczania w Szkole Podstawowej w Trzebiechowie po wynikach egzaminu ośmioklasistów można stwierdzić, że jest on na średnim poziomie. Sugeruje to konieczność podjęcia działań w kierunku organizacji dodatkowych zajęć wspierających najłabszych uczniów oraz rozwijających ich kreatywność, zainteresowania i zdolności.

Tabela 16. Wyniki egzaminu ósmoklasisty

CZĘŚĆ EGZAMINU	WYNIKI (%)					STANIN DLA SZKOŁY
	SZKOŁA	POWIAT	WOJ.	OKRĘG	KRAJ	
JEZYK POLSKI	58,00 stanin 5	56,00	60,76	60,50	60,00	stanin 5 średni
MATEMATYKA	45,00 stanin 5	39,00	41,69	42,07	47,00	stanin 5 średni
JĘZYK ANGIELSKI	47,00 stanin 3	61,00	56,68	56,68	66,00	stanin 3 niski

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Uczniowie najłabsze wyniki uzyskali z języka angielskiego, które były znacznie poniżej średnich wyznaczonych dla powiatu, województwa i kraju. Znacznie lepiej wypadła matematyka, z której uczniowie uzyskali lepsze wyniki niż te wyznaczone dla powiatu, województwa i okręgu. Egzamin z języka polskiego również nie wypadł najgorzej, wyniki szkoły znalazły się w stanie średnim.

Uczniom szkół w Trzebiechowie udzielane jest wsparcie finansowe w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Liczba uczniów pobierających stypendia socjalne w Szkole Podstawowej w Trzebiechowie od roku szkolnego 2019/2020 zmniejszyła się o niemal połowę, co może mieć związek z poprawą warunków ekonomicznych rodzin z dziećmi uczęszczającymi do szkoły podstawowej.

Tabela 17. Stypendia socjalne i zasiłki szkolne

Lp.	Jednostka oświatowa	Rok szkolny	Stypendium socjalne		Zasiłki szkolne	
			Liczba uczniów	kwota	Liczba uczniów	kwota
1	SP	2019/2020	24	26.364,00	3	1.860,00
2	Inne szkoły	2019/2020	10	10.984,80	-	-
3	SP	2020/2021	13	15.748,00	2	1.240,00
4	Inne szkoły	2020/2021	11	12.276,00	-	-

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Instytucje kultury i rekreacji

Za edukację kulturalną mieszkańców Gminy Trzebiechów, obok Zespołu Edukacyjnego i przedszkola niepublicznego, odpowiada Gminna Biblioteka Publiczna oraz Trzebiechowski Ośrodek Kultury im. Tadeusza Wojtera.

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Gminna Biblioteka Publiczna w Trzebiechowie od 1 stycznia 2007 r. jest samodzielną instytucją kultury. Jednostka ma jedną filię oraz nie posiada punktów bibliotecznych. Według stanu na 31.12.2021 r. księgozbiór biblioteki posiadał 13 079 pozycji. W 2021 r. zostało zakupionych 394 nowych pozycji, w tym 215 ze środków organizatora i 179 ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Liczba wypożyczeń wyniosła 8 822 woluminów, a 820 woluminów zostało wypożyczonych na miejscu. Biblioteka nie posiada na stanie zbiorów specjalnych (audiobooków, filmów i gier komputerowych na nośnikach fizycznych oraz gier planszowych), jednak oferuje usługę zdalnego dostępu do 544 e-booków oraz 47 audiobooków o wartości 3 058,48 zł. W 2021 r. odnotowano 20 aktywnych kont użytkowników na platformie, z których dokonano 819 wypożyczeń e-booków i 143 audiobooków. Jednostka nie posiada własnej biblioteki cyfrowej oraz nie dokonuje zakupu oraz nie udostępnia samodzielnie plików z zewidencjonowanymi e-bookami. Czytelnicy nie mają również dostępu do ibuków oraz takich platform jak *EBOOKPOINT* i *EMPIK GO*. W bibliotece zarejestrowało się 238 czytelników co oznacza, że na 100 mieszkańców Gminy Trzebiechów jedynie 7 korzysta z biblioteki. Może to być spowodowane utrudnionym dostępem dla osób pracujących i niedostosowaniem godzin pracy biblioteki pod taką liczbą grupę potencjalnych użytkowników. Biblioteka jest czynna jedynie w dni robocze do godziny 16:00, ponadto brakuje w niej wyposażenia umożliwiającego bezkontaktowy zwrot i odbiór wypożyczonych materiałów poza godzinami pracy

biblioteki. Na stanowisku bibliotekarskim zatrudniona jest tylko jedna osoba. Jednostka nie jest także przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Brakuje przeszkolonych pracowników w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych. Nie ma także strony internetowej przystosowanej do użytku tej grupy czytelników ani stanowisk komputerowych. Budynek biblioteki nie jest dostępny architektonicznie zarówno z zewnątrz jak i od wewnątrz. Jednostka nie posiada także zbiorów dostępnych dla użytkowników ze specjalnymi potrzebami (poza 60 książkami z dużą czcionką). Biblioteka na swoim terenie realizuje usługę dostarczania książek i materiałów do określonych grup czytelników m.in. „książka na telefon” i „książka dla seniora”. W 2021 r. łączna liczba odwiedzin wyniosła 6 804.

W 2021 r. budżet biblioteki wynosił 114 604 zł, z tego zdecydowana większość środków (110 000 zł) pochodziła z dotacji organizatora. Większość budżetu została przeznaczona na płać, 5 885 zł przeznaczono na zakup książek, 1 880 zł na zakup czasopism i 3 552 zł na licencjonowane zbiory elektroniczne. Środki z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 4 604 zł zostały przeznaczone w całości na zakup książek. Na remonty przeznaczono jedynie 300 zł, nie zainwestowano w automatyzację ani zakup zbiorów specjalnych. Widoczna jest potrzeba wyposażenia biblioteki w nowe urządzenia obsługujące osoby ze specjalnymi potrzebami, jak również dostosowanie oferty bibliotecznej dla mieszkańców, poprzez m.in. zmianę godzin pracy bibliotekarza bądź zakup urządzenia umożliwiającego odbiór i zwrot książek po godzinach pracy biblioteki oraz udostępnienie katalogu on-line.

Tabela 18. Szacunkowe porównanie kosztów utrzymania pomieszczeń bibliotecznych

SZACUNKOWE porównanie kosztów utrzymania pomieszczeń bibliotecznych (energia elektryczna, ogrzewanie, czyszczenie, odbiór odpadów itp.) w I kw.2021 i I kw.2022					
w I kw. 2021 (według stawek z 2021 r.)			w I kw. 2022 (według NOWYCH stawek z 2022 r.)		
łączna kwota	w tym opłata za		łączna kwota	w tym opłata za	
	energię elektryczną	ogrzewanie		energię elektryczną	ogrzewanie
5000	280	3200	8000	350	5000

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

Na 2022 r. został zaplanowany budżet w wysokości 130 000 zł. Jest to nieco więcej niż w 2021 r. Jednak w związku ze wzrostem kosztów utrzymania pomieszczeń bibliotecznych może okazać się niewystarczające przy obecnym wydatkowaniu do podjęcia działań w zakresie zwiększenia dostępności placówki oraz zwiększenia stopnia automatyzacji, dlatego widoczna jest potrzeba monitorowania bieżących projektów i aplikowania o środki zewnętrzne na rozwój biblioteki pod względem osób starszych i ze szczególnymi potrzebami.

TRZEBIECHOWSKI OŚRODEK KULTURY

Działalność Trzebiechowskiego Ośrodka Kultury w 2021 r. ze względu na pandemię COVID-19 została ograniczona, przez co nie udało się w pełni zrealizować założonych zadań programowych, jednak mimo utrudnień udało się zrealizować wydarzenia kulturalne:

- organizacja 29 Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Trzebiechowie,
- organizacja seansów kinowych, koncertów, wystaw, warsztatów, wycieczek i konkursów,
- współorganizacja Festynu charytatywnego w Trzebiechowie - „Dogrywka dla Ani”,
- współorganizacja licznych Festynów Rodzinnych,
- współorganizacja wydarzenia *Spisowy Bieg Po Zdrowie Liczy się Każdy/ Lubuski Piknik Zdrowia*.

Dodatkowo Ośrodek Kultury organizował zajęcia dla dzieci i seniorów: fotograficzne, plastyczne, muzyczne, animacyjno – ruchowe oraz gry terenowe. Przy jednostce działa zespół muzyczny „Trzebiechowianie” urozmaicający wydarzenia kulturalne na terenie Gminy.

Trzebiechowski Ośrodek Kultury bierze udział w projektach, których celem jest podniesienie kwalifikacji pracowników, edukacja mieszkańców oraz rozwijanie ich indywidualnych zdolności, kreatywności oraz wrażliwości estetycznej, integracji społeczności lokalnej oraz wzmocnienie edukacji kulturowej w regionie lubuskim poprzez eliminowanie barier pomiędzy sferą edukacji i kultury. W ramach projektu Liga e-Szkoła odbyło się 60 godzinne szkolenie dla pracowników, zakupiono wyposażenie o wartości 10 487,00 zł składające się z: 2 robotów LEGO Spike Prime, 2 notebooków, 2 tabletów oraz maty konkursowej z dodatkowymi klockami Lego obowiązująca w aktualnej edycji konkursu First LEGO. 2. „Aktywna jesień w Trzebiechowie” to projekt, dzięki realizacji którego odbył się cykl warsztatów fotograficznych. Kolejny realizowany projekt w 2021 r. to „Bardzo Młoda Kultura”, który pomógł w opracowaniu strategii promocji edukacji kulturalnej oraz umożliwił przeprowadzenie warsztatów w zakresie narzędzi ułatwiających szybkie rozprzestrzenianie i wizualizację materiałów kulturalnych za pomocą sieci. W obecnej chwili trwa termomodernizacja Trzebiechowskiego Ośrodka Kultury.

W Trzebiechowie dostępne są także zbiory muzealne Henry'ego van de Velde, które znajdują się w Domu Pomocy Społecznej, gdzie mieszkańcy mogą zapoznać się z historią zamieszkiwanego przez nich obszaru. Dzięki odkrytym w 2002 r. w Domu Pomocy Społecznej w Trzebiechowie (dawnym kompleksie sanatoryjno-parkowym) pracom Henry'ego van de Velde wieś Trzebiechów ma szansę stać się kolejnym etapem na europejskim szlaku twórczości słynnego architekta Henry van de Velde-Route. We wrześniu 2004 r. powołano działające przy DPS-ie Stowarzyszenie na rzecz odnowy i rewaloryzacji dzieła Henry'ego van de Velde w Polsce. Miesiąc później utworzono także Izbę Pamięci Henry'ego van de Velde, gdzie w formie niewielkiej ekspozycji ukazana jest historia sanatorium i sylwetka artysty. Izba, którą wyposażono w meble z epoki i odtworzono w niej pierwotną (zaprojektowaną właśnie przez van de Velde) kolorystykę ścian, jest jeszcze bardzo skromna i nie posiada oryginalnych pamiątek związanych z twórcą.

Propagowaniem kultury fizycznej w Gminie zajmuje się Gminny Klub Sportowy „Piast – Parkovia” Trzebiechów.

W skład infrastruktury sportowej Gminy wchodzi m. in. pełnowymiarowa Gminna Hala Sportowa oraz wielofunkcyjne boisko w Trzebiechowie i boiska w Głuchowie, Swarzynicach i Podlegórzcu, a także zewnętrzne siłownie we wszystkich miejscowościach gminy. Baza ta zapewnia podstawową możliwość rozwoju kultury fizycznej, choć, aby zwiększyć aktywność fizyczną dzieci i młodzieży potrzeba jest zwiększenia liczby miejsc rekreacyjnych dla nich. Dodatkowo mając na uwagę ochronę i profilaktykę zdrowia należy wzmocnić bazę rekreacji sportowej o nowe ścieżki rowerowe, miejsca wypoczynku dla osób starszych, ciągi piesze, place zabaw i inne tego typu zaplecze sportowe. Obecnie Gmina planuje kolejne inwestycje w infrastrukturę sportową. Na terenie parku planowana jest budowa skateparku oraz boiska sportowego.

Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie

Aktywna współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi stanowi gwarancję dalszego rozwoju. Na wsparcie zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust 3 stawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w budżecie Gminy Trzebiechów na rok 2021 przeznaczono 35 000,00 zł. Zgodnie ze stanem z pierwszej połowy 2022 r. na terenie Gminy Trzebiechów działały zaledwie 2 organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie na rzecz Odnowy i Rewaloryzacji Dzieła Henrego Van De Velde w Polsce oraz Gminny Klub Sportowy "Piast-Parkovia".

W 2021 r. po ogłoszeniu konkursu ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych wpłynęła jedna oferta na realizację zadania „Upowszechnianie i rozwój kultury fizycznej i sportu” od Gminnego Klubu Sportowego „Piast-Parkovia”, z którym podpisano umowę na realizację zadania o wartości 35 000 zł. Kwota ta została w całości wykorzystana. Partnerstwo publiczno-prywatne na terenie Gminy Trzebiechów jest słabo rozwinięte. Taka współpraca może przynieść wiele korzyści, dlatego powinno się ją praktykować na większą skalę.

Spółeczeństwo informacyjne

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. określa środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie. W dobie cyfryzacji wiele spraw urzędowych i administracyjnych można załatwić drogą elektroniczną, bez konieczności osobistego wstawiania się w urządzie. Cyfryzacja i sfera komunikacyjno-informacyjna stanowią ważny aspekt usprawniający życie społeczne.

Gmina Trzebiechów posiada własną stronę internetową, działającą pod adresem <https://trzebiechow.pl/> oraz Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta (BIP) pod adresem <https://bip.trzebiechow.pl/>. Na stronie Gminy Trzebiechów oraz w BIP publikowane są informacje oraz bieżące komunikaty dla mieszkańców, inwestorów oraz osób zainteresowanych. Obie strony są częściowo zgodne z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Dużym ułatwieniem w poszukiwaniu informacji jest przejrzystość stron, logiczny układ, a także ułatwienia w postaci

kontrastu oraz zmiany wielkości czcionki. W obszarze strony internetowej i cyfryzacji Urzędu wprowadzono szereg serwisów i aplikacji, które zostały scharakteryzowane poniżej.

Pod adresem <https://bip.trzebiechow.pl/akty/138/typ/> udostępniane są uchwały Rady Gminy oraz zarządzenia Wójta Gminy Trzebiechów. Urząd Gminy w Trzebiechowie zapewnia komunikację z klientami poprzez pocztę e-mail. Dodatkowo mieszkańcy Gminy mogą korzystać z Elektronicznej Skrzynki Podawczej (ESP) na platformie ePUAP adres: https://bip.trzebiechow.pl/58/Elektroniczna_Skrzynka_Podawcza/). ESP to dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej służący do przekazywania dokumentu elektronicznego do podmiotu publicznego przy wykorzystaniu powszechnie dostępnego systemu teleinformatycznego.

W Gminie funkcjonuje również System Informacji Przestrzennej (SIP) (<https://trzebiechow.e-mapa.net/>). Dostęp do SIP w Gminie Trzebiechów służy do pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych zawierających informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o obiektach wyróżnionych w części przestrzeni objętej działaniem systemu. Podstawowym elementem systemu informacji przestrzennej jest baza danych zawierająca informacje (przestrzenne i opisowe) o obiektach świata rzeczywistego reprezentowanych w systemie. Główną cechą systemów SIP jest możliwość prezentacji kartograficznej zawartych w nich danych.

Środki zewnętrzne pozyskiwane na rozwój gminy

W budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r. dochody pochodzące z dotacji z budżetu państwa oraz Unii Europejskiej wyniosły 8 904 069,18 zł, z kolei subwencje 4 488 720,00 zł, co stanowi łącznie nieco ponad 64% budżetu gminy. W ramach dochodów bieżących zaplanowano:

- dotację w wysokości 24 871,00 zł z tytułu dotacji celowej otrzymanej z powiatu na zadania związane z remontami dróg powiatowych,
- dotację w wysokości 42 096,00 zł na realizację zadań bieżących z zakresu administracji publicznej z budżetu państwa,
- dotację w wysokości 650,00 zł na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej z budżetu państwa w ramach działalności urzędów naczelnych organizacji władzy państwowej,
- dotację w wysokości 960,00 zł na nieodpłatną pomoc prawną otrzymane z powiatu,
- dotację 2 000 zł na działalność administracji rządowej w zakresie obrony narodowej,
- 177 991,00 zł z budżetu państwa w ramach dotacji celowej na realizację własnych zadań bieżących gminy z działu oświata i wychowanie,
- 70 000 zł wpływów z wpłat gmin i powiatów a rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego,
- dotację celową na kwotę 16 000 zł na wsparcie pomocy społecznej w zakresie ubezpieczeń zdrowotnych opłacanych za osoby pobierające świadczenia i uczestniczące w za-

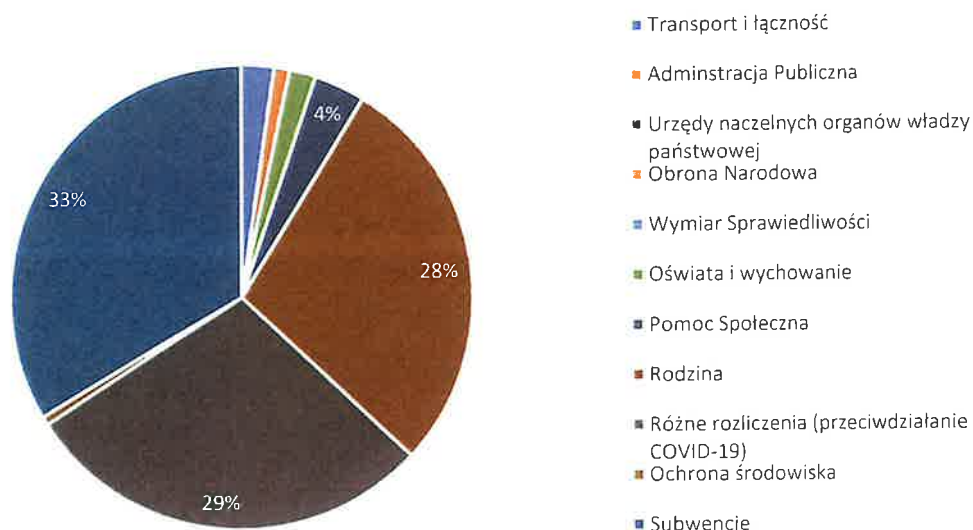
jęciach w centrum integracji społecznej, 201 000,00 zł w ramach dotacji celowej z budżetu państwa w zakresie zasiłków okresowych, celowych i składek emerytalnych i rentowych oraz 191 000 zł z przeznaczeniem na zasiłki stałe,

- 35 400,00 zł dotacji celowej na wsparcie funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 40 000 zł dotacji celowej na pomoc w zakresie dożywiania,
- 1 498 000 zł dotacji celowej z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej związanej z realizacją świadczenia wychowawczego i 2 018 000,00 zł z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz składek emerytalnych i rentowych oraz 30 000,00 zł na realizację zadań administracji rządowej w zakresie składek zdrowotnych na osoby pobierające świadczenia rodzinne.
- kwota 228 891,18 zł została przyznana jako dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust.3 pkt 5 lit. a i b.

W ramach dochodów majątkowych zaplanowane zostały:

- dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich o których mowa w art. 5 ust.3 pkt 5 lit. a i b – 166 707,00 zł,
- środki z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych w ramach działalności Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 112 351,00 zł,
- dotacja z państwowego funduszu celowego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych w ramach działalności Urzędu Gminy – 98 412,00 zł,
- dotacja w wysokości 30 000,00 zł na realizację zadań bieżących z zakresu administracji publicznej z budżetu państwa w zakresie opłacania składek zdrowotnych za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne lub składki dla opiekunów,
- środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 – 3 870 000,00 zł,
- dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich na pozostałą działalność – 72 740,00 zł.

Wykres 15. Dotacje i subwencje w podziale na Działy Klasyfikacji Dochodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu Gminy Trzebiechów na 2022 r.

Kwota dotacji uzyskanych w budżecie gminy za 2022 r. i zwiększyła się niemal o 2 000 000,00 zł względem roku poprzedniego.

W 2021 r. pozyskano środki zewnętrzne w łącznej kwocie 3 803 636,94 zł:

- dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych drogi w m. Trzebiechów ul. Skowronkowej - 283 578,00 zł,
- dofinansowanie z RFIL (SUW w Podlegórze) – 600 000,00 zł,
- nagroda w konkursie Rosnąca Odporność dot. Szczepień ochronnych przeciw COVID -19 – 500 000,00 zł,
- Budowa kanalizacji ul. Skowronkowa PROW - 136 144,00 zł,
- Subwencja na inwestycje kanalizacji - 1 751 466,00 zł,
- Laboratoria przyszłości Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 – 78 000,00 zł,
- środki finansowe związane z realizacją projektu Nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – 292 616,88 zł,
- środki finansowe związane z realizacją projektu Przedszkolakiem dobrze być w Trzebiechowie – 86 807,40 zł,
- Azbest – 5 023,86 zł,
- Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego na inwestycję Budowa boiska wielofunkcyjnego w Trzebiechowie – 70 000,00 zł.

PODSUMOWANIE UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH

Aby dokonać prawidłowej oceny stanu społecznego Gminy Trzebiechów należy przyjąć punkt odniesienia względem którego nastąpi porównanie, a następnie interpretacja zjawisk zachodzących na danym obszarze. Punktem tym będą gminy wybrane ze względu na przynależność do powiatu zielonogórskiego, a w dalszej części – gminy wiejskie z rozwiniętą funkcją rolniczą wybrane z terenu województwa lubuskiego.

Analizując dynamikę zmian w ilości beneficjentów pomocy społecznej w latach 2017 – 2020 widać, że Gmina Trzebiechów charakteryzuje się największą dynamiką zmian w zakresie zmniejszania się ilości osób korzystających z pomocy społecznej. W analizowanych latach ubyło 290 osób korzystających z pomocy, a w gminie Bojadła w tym samym okresie wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Gmina	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Babimost	359	299	306	256	-103
Bojadła	728	934	1010	956	+228
Kargowa	605	502	420	454	-151
Trzebiechów	1185	1008	945	895	-290
Sulechów	544	486	440	409	-135
Zabór	516	430	388	342	-174

Źródło: Opracowanie własne, GUS BDL.

Biorąc pod uwagę stosunkowo niewielkie zaludnienie Gminy Trzebiechów, liczba beneficjentów pomocy społecznej jest wyraźnie wyższa niż w gminach ościennych. Zjawisko było szczególnie widoczne w 2017 r., od tej pory sytuacja nie uległa zmianie. Gmina Trzebiechów, mimo polepszającej się sytuacji ekonomicznej mieszkańców, zmagą się z poważnym problemem ubóstwa.

Zjawisko starzenia się społeczeństwa to problem dotyczący obszaru całej Polski, co widać na przykładzie gmin powiatu zielonogórskiego.

Tabela 20. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Babimost	23,3	24,7	25,8	26,4	27,4	+4,1
Bojadła	22,2	23,7	24,6	25,6	26,6	+4,4
Kargowa	21,9	22,6	24	24,4	25,1	+3,1
Trzebiechów	22	22,3	23,3	24,1	25,4	+3,4
Sulechów	22,3	23,8	25,1	26,5	27,8	+5,5
Zabór	16,1	16,2	17,2	18,4	20,1	+4

Źródło: Opracowanie własne, GUS BDL.

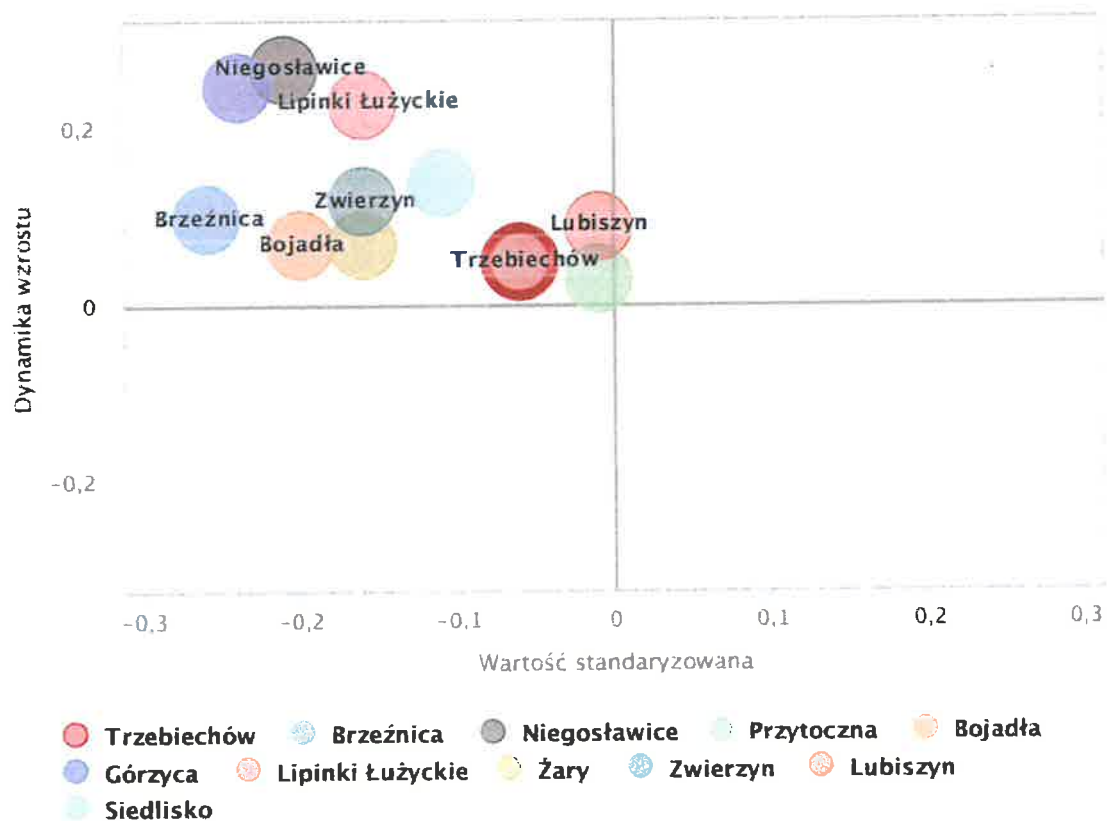
Współczynnik obciążenia demograficznego od 2018 r. w Gminie Trzebiechów zwiększa się średnio o jeden punkt procentowy w ciągu roku, podobnie jak w pozostałych z omawianych gmin. Jest to bardzo szybkie tempo, stanowiące istotne zagrożenie dla systemu gospodarczego.

Jeśli liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym nie zacznie wzrastać, państwo może nie być w stanie zapewnić seniorom opieki na odpowiednim poziomie. Jednakże warto podkreślić, iż w Gminie Trzebiechów współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w porównaniu z gminami ościennymi charakteryzuje się jednym z najmniejszych wzrostów (+3,4 punkty procentowe), co wskazuje na to, że w Gminie stosunkowo wolniej przybywa osób starszych niż w pozostałych gminach.

Wskaźnik rozwoju społecznego został opracowany na podstawie danych pochodzących z różnych obszarów strefy społecznej, do których należą: dostępność i jakość usług oraz infrastruktury, dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych, zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy, poziom bezpieczeństwa oraz sytuacja demograficzna. Obejmuje kluczowe aspekty sfery społecznej, dlatego można przyjąć go za miarodajny.

Analizując dynamikę wzrostu pod względem społecznym, Gmina Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego osiąga stosunkowo niską wartość tego wskaźnika, co oznacza, że w ostatnich latach wartość wskaźnika rozwoju społecznego utrzymywała się na podobnym poziomie. Sytuacja społeczna Gminy Trzebiechów w ostatnich latach nie ulegała znacznym pogorszeniom, ale również się nie polepszała, co świadczy o pewnym zastoju rozwojowym w obszarze społecznym.

Wykres 16. Wymiar społeczny - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego

Źródło: Strona internetowa systemanaliz.pl, <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=yor4D7TdIB&jst=Trzebiech%C3%B3w> (dostęp: 08.08.2022 r.).

Standaryzowana wartość wskaźnika rozwoju społecznego, choć ujemna, świadczy o umiejscowieniu Gminy Trzebiechów w ścisłej czołówce gmin o podobnym potencjale rozwojowym. Gmina Trzebiechów, przy stałej i konsekwentnej realizacji zadań związanych ze strefą społeczną ma realną szansę na - choć powolny - to stały rozwój, co w dłuższej perspektywie może przynieść ogromne korzyści jej mieszkańcom.

VI. Wnioski z diagnozy stanu gospodarczego

Rynek pracy

Zgodnie ze stanem na 2021 r. w Gminie Trzebiechów były zarejestrowane 127 osoby bezrobotne na 1 989 osób w wieku produkcyjnym, w tym 65 mężczyzn i 62 kobiety. Stopa bezrobocia przyjęła wartość 6,4%. W 2020 r. na 1000 mieszkańców Gminy przypadało 206 osób pracujących, a na 1000 osób w wieku produkcyjnym - 340,6 osób aktywnych zawodowo. Głównymi miejscami pracy na terenie Gminy Trzebiechów są: Firma Bomadek Sp. z o. o. zajmująca się ubojem drobiu, Urząd Gminy w Trzebiechowie, Poczta Polska, Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie i Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie oraz sklepy wielobranżowe, np. Dino czy Biedronka, a także inne małe przedsiębiorstwa działające na terenie gminy.

Wykres 17. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Poziom bezrobocia na terenie gminy utrzymuje się od wielu lat na podobnym poziomie. Z danych pozyskanych z Urzędu Gminy można stwierdzić, iż na terenie gminy brakuje ludzi do pracy, a osoby bezrobotne stanowią często osoby długotrwale bezrobotne, które nie chcą podejmować zatrudnienia. Nagły wzrost poziomu bezrobocia w 2020 r. był związany z wybuchem pandemii COVID-19, która spowodowała wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju. W 2021 r. sytuacja nie poprawiła się znacząco przez pojawianie się kolejnych fal epidemii, co wprowadzało niestabilną sytuację na rynku przez nakładanie licznych ograniczeń. Poziom bezrobocia jest nieco większy wśród mężczyzn niż kobiet. Bezrobocie wśród kobiet ma zazwyczaj kilka przyczyn: brak chęci do pracy, sprawowanie opieki nad osobami zależnymi, niższe

kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz brak odpowiednich ofert pracy dla kobiet na lokalnym rynku. W kontekście rozwoju Gminy Trzebiechów należy zwrócić uwagę na dogłębniejsze zdiagnozowanie bezrobocia wśród kobiet w Gminie, aby minimalizować wystąpienie zjawiska wykluczenia społecznego tej grupy zawodowej.

Aż 63% spośród osób niepracujących to osoby długotrwale bezrobotne. Ich liczebność z roku na rok nieustannie się zwiększa. Osoby te często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co prowadzi do zniechęcenia i strachu, a po dłuższym czasie do braku chęci ponownego podjęcia aktywności zawodowej, co prowadzi do wykluczenia społecznego. Osoby takie często również zasilają tzw. „szarą strefę” albo przejmują status bezrobotnego, w wyniku czego działania aktywizacyjne skierowane do osób długotrwale bezrobotnych są nieefektywne i bezskuteczne. Praca z tą grupą osób należy do najtrudniejszych, gdyż często dobrowolnie nie chcą oni pracować. Odpowiednie wsparcie i doradztwo w zakresie ukazywania korzyści płynących z zatrudnienia powinno wypływać z różnych instytucji i organizacji, nie tylko tych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Prawie 30% osób bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia, a kolejne 24% to osoby, które ukończyły 50 lat. Wartość stopy bezrobocia w Gminie Trzebiechów jest nieznacznie wyższa niż wartość stwierdzona dla województwa i kraju.

Analizując zapotrzebowanie na kadrę pracowniczą w powiecie zielonogórskim, według „Barometru zawodów 2022” jako deficytowe można wskazać takie zawody jak: nauczyciel, analityk, grafik, programista, bibliotekarz, robotnik kwalifikowany, farmaceuta, pielęgniarka, położna, elektryk, cukiernik, szef kuchni, opiekunka, prawnik, operatorzy różnych typów sprzętu (aparatury medycznej, obrabiarek, maszyn rolniczych, maszyn do robót ziemnych) oraz osoby z wiedzą specjalistyczną w dziedzinie finansów, organizacji produkcji, rynku nieruchomości, zarządzania, elektroniki, automatyki i robotyki, rolnictwa i leśnictwa oraz telekomunikacji. Rynek pozostaje w równowadze dla dentyistów, agentów ubezpieczeniowych, architektów krajobrazu, filozofów, chemików, geodetów, kierowników (ds. usług, samochodów osobowych, zarządzania i obsługi biznesu, sprzedaży oraz w instytucjach społecznych i kultury), weterynarzy, meteorologów oraz pracowników niższego szczebla. Planując realizację działań i projektów warto wziąć pod uwagę powyższe uwarunkowania rynku pracy. W kontekście rozwoju gospodarczego gminy należy zwrócić uwagę na sytuację osób bezrobotnych i skupić się na wzmocnieniu działań PUP w zakresie większej aktywizacji tej grupy osób. W procesie przywracania osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy ważne jest oferowanie im wsparcia w zakresie zakładania własnych działalności oraz kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Przedsiębiorczość

Wskaźnik przedsiębiorczości, który został wyrażony jako liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2021 r. w Gminie Trzebiechów wyniósł wartość 76, co świadczy o niskim

poziomie przedsiębiorczości w regionie, jednak stale się zwiększającym w przeciągu kilku ostatnich lat. Na 1000 mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym przypada 126,5 zarejestrowanych podmiotów. Większość (ponad 80%) zarejestrowanych działalności stanowią małe, jednoosobowe firmy. Zgodnie z danymi z Urzędu Gminy w 2022 r. było 166 wpisów według głównego miejsca wykonywania działalności, z czego 127 było aktywnych, 3 funkcjonowały wyłącznie w formie spółki cywilnoprawnej, a 36 zawiesiło działalność. Według danych GUS w 2021 r. w rejestrze REGON zostały zarejestrowane 22 nowe podmioty z tego 2 należące do sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz 9 z sekcji przemysł i budownictwo. Wśród nich znalazły się m. in. takie, których przedmiotem działalności było:

- Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet – 2;
- Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura – 1;
- Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych – 3;
- Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich – 2;
- Transport drogowy towarów – 2;
- Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa – 1;
- Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych – 1;
- Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego – 1;
- Malowanie i szklenie – 1;
- Wykonywanie instalacji elektrycznych – 1;

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy wzrasta z roku na rok.

Tabela 21. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w latach 2017-2021

SEKCJA PKD 2007	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	163	164	185	192	203
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12	11	12	15	19
Przetwórstwo przemysłowe	7	10	10	10	12
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	3	3	3	3	3
Budownictwo	36	39	47	51	53
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	39	38	41	38	42
Transport i gospodarka magazynowa	22	20	25	26	24

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	4	4	5	6
Informacja i komunikacja	0	1	1	1	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	4	4	4	4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	1	1	1	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	5	5	6	6
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	3	5	5	4
Edukacja	2	2	2	2	2
Edukacja	12	15	15	15	16
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	1	1	1	1
Pozostała działalność usługowa/Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby/Organizacje i zespoły eksterytorialne	7	7	9	9	9

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Do najprężniej działających sektorów w Gminie Trzebiechów można zaliczyć budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarkę magazynową, rolnictwo, przetwórstwo rolne i spożywcze, leśnictwo, łowiectwo.

Liczba wyrejestrowanych działalności utrzymuje się na podobnym poziomie od 2020 r. Na 10 tys. mieszkańców w 2021 r. przypadły 42 podmioty wykreślone z rejestru REGON. Do wyrejestrowanych działalności należały te, których przedmiotem było: zakładanie stolarki budowlanej, działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, malowanie i szklenie, konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli, rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oraz działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach.

W Gminie Trzebiechów jest również wyznaczone jedno miejsce do prowadzenia działalności sezonowej, które w 2020 r. przyniosło Gminie 500 zł zysków z opłaty targowej.

Gospodarkę Gminy Trzebiechów stanowi w głównej mierze rolnictwo i leśnictwo. W omawianym obszarze przeważają małe gospodarstwa rolne nieprzekraczające 10 ha, które

zajmują się przede wszystkim uprawą ziemi i hodowlą. Współpracują one z lokalnymi podmiotami gospodarczymi.

ŚREDNIE WYNAGRODZENIE ZA PRACĘ

Wraz z rozwojem przedsiębiorczości w Gminie Trzebiechów odnotowuje się wzrost konkurencyjności regionalnej i wyższy poziom średniego wynagrodzenia otrzymywanego za pracę. Wzrost wynagrodzeń wynika również z wyższego poziomu ogólnopolskiego minimalnego wynagrodzenia brutto. Z danych GUS wynika, że w 2020 r. odnotowano średnie wynagrodzenie brutto w Gminie na poziomie 5 038 zł, co odpowiadało 91,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Jednakże należy podkreślić, że od 2010 r. wzrosła wartość otrzymywanego średniego wynagrodzenia brutto w Gminie o 2 143 zł/m-c.

Samorząd lokalny może podejmować działania w zakresie pomocy w zakładaniu działalności gospodarczej i rozwijaniu przedsiębiorczości mieszkańców oraz uczestniczyć w aktywizacji do podejmowania pracy zawodowej. Aby dysponować adekwatnymi przesłankami do zakładania własnej działalności dla mieszkańców należy zwrócić uwagę na gospodarcze i naturalne potencjały Gminy, do których należą głównie liczne zabytki oraz walory przyrodnicze takie jak: piękno krajobrazowe obszaru, rezerwat przyrody, duża lesistość oraz bogactwo flory i fauny, co jest doskonałą bazą do rozwoju turystyki, rolnictwa i leśnictwa. Bliskość z bardziej uprzemysłowionymi, większymi ośrodkami daje także nadzieję rozwoju dla firm transportowych.

ZINTEGROWANY SYSTEM KWALIFIKACJI

System edukacji lokalnej ma istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości w Gminie. Edukacja stanowi kluczowy obszar rozwoju potencjału Gminy, dlatego niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do rozwijania systemu edukacji, w szczególności poprzez rozwój kwalifikacji rynkowych, które są najbardziej potrzebne na lokalnym rynku pracy. Tworzenie partnerstw instytucji zaangażowanych w rozwój rynku pracy z pracodawcami oraz zaoferowanie całonocnego poradnictwa zawodowego sprzyjać może zmniejszeniu luki kompetencyjnej na lokalnym rynku pracy, przyczyniając się do rozwoju Gminy, stąd ważne jest podjęcie działań rozwojowych poprzez wykorzystanie istniejących narzędzi łączących edukację z rynkiem pracy.

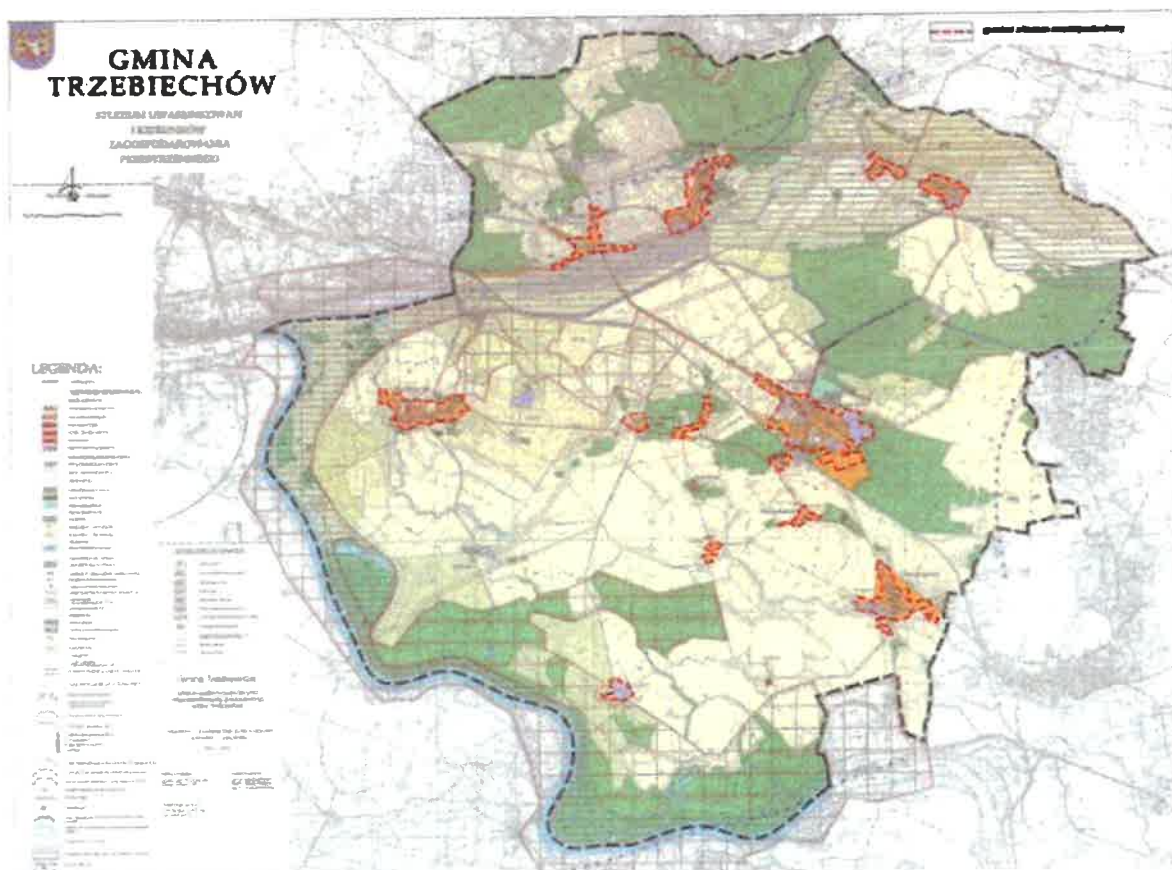
Istotne znaczenie dla realizacji tych zamierzeń ma włączenie w ramy systemu szkolnictwa oraz kształcenia ustawicznego m.in. takich rozwiązań, jakie oferuje **Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)**. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji porządkuje system kwalifikacji w Polsce oraz stwarza podmiotom rynkowym możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się zapotrzebowanie na kwalifikacje w gospodarce. Kwalifikacje rynkowe tworzone są w odpowiedzi na potrzeby rynku i określają wymogi w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych potrzebnych do pracy na danym stanowisku, w kontekście specyfiki lokalnego rynku pracy.

System szkolnictwa w Gminie Trzebiechów powinien być dostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy, ale również dawać mieszkańcom możliwość rozwoju i stworzyć im dobre perspektywy zawodowe. W tym kontekście bardzo ważne byłoby rozwijanie współpracy z samorządem powiatowym, który jest organem prowadzącym szkoły ponadpodstawowe. Ważne jest również przywracanie we współpracy z powiatowym urzędem pracy osób wykluczonych na rynku pracy, poprzez dane im szansy na zdobycie aktualnie pożądanych kwalifikacji.

Ład przestrzenny

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebiechów” przyjęto uchwałą Nr V/14/02 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 30 grudnia 2002 r. Do dokumentu została wprowadzona zmiana aktualizująca dane na podstawie Uchwały Nr XXIII/141/2009 z dnia 6 marca 2009 r. Obszar będący przedmiotem opracowania studium obejmuje całą Gminę w granicach administracyjnych o powierzchni ok. 81 km², z czego około 48% jest użytkowane rolniczo, a ok. 27% to powierzchnia lasów.

Tabela 22. Obszary objęte planowaniem przestrzennym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, https://bip.trzebiechow.pl/system/obj/2805_TBC_001_tekst_zmiany_studium_v2_01.pdf, (dostęp: 21.07.2022 r.).

Kolorem czerwonym zostały zaznaczone obszary ze zwartą zabudową. Stanowią one jedynie niewielką część obszaru Gminy. Na terenie Gminy Trzebiechów aktualnie obowiązują

wyłącznie dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obejmujące częściowo tereny zabudowane.

Tabela 23. Porównanie maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy w tys. m²

Rodzaj zabudowy	Maksymalne zapotrzebowanie uwzględniające niepewność inwestycyjną	Chłonność zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej	Chłonność terenów z mpzp położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną	Różnica pomiędzy maksymalnym zapotrzebowaniem a chłonnością
mieszkaniowa	38,9	11,9	6,5	20,5
usługowa	29,0	3,0	0,6	25,4
aktywność gospodarcza	24,2	1,3	0,0	22,9

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, https://bip.trzebiechow.pl/system/obj/2805_TBC_001_tekst_zmiany_studium_v2_01.pdf, (dostęp: 21.07.2022 r.).

Biorąc pod uwagę fakt dalszego rozwoju Gminy chłonność zwartej infrastruktury funkcjonalno-przestrzennej przeznaczonej pod zabudowę usługową oraz aktywność gospodarczą może okazać się niewystarczająca i hamować rozwój gospodarczy w dłuższej perspektywie.

Gospodarka mieszkaniowa

Na terenie Gminy Trzebiechów w 2021 r. znajdowało się 761 budynków mieszkalnych. Liczba ta z roku na rok nieznacznie choć regularnie wzrasta. 17 gospodarstw domowych jest wpisanych na listę oczekujących na najem mieszkań komunalnych. Zgodnie ze stanem z 2020 r. niemal wszystkie mieszkania są podłączone do sieci wodociągowej (96,5%), 93,1% jest wyposażona w splekiwany ustęp, a 88,8% ma łazienkę. 4,1% mieszkań jest podłączonych do sieci gazowej, a prawie 70% posiada centralne ogrzewanie. Pod budownictwo mieszkaniowe Gmina Trzebiechów przeznaczyła 4,2 ha uzbrojonych gruntów. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 87,3 m², a na jedną osobę przypadało nieco ponad 25 m². W jednym mieszkaniu znajdowały się średnio 4,42 izby, a na jedną izbę przypadało 0,79 mieszkańca. Powyższe dane wskazują, że stan zasobów mieszkaniowych Gminy zarówno pod względem ilościowym jak i technicznym jest na wysokim poziomie, jedyny problem stanowi kanalizacja, do której podłączonych było jedynie 15,4% budynków mieszkalnych.

Na początku 2022 r. zasób mienia komunalnego Gminy Trzebiechów obejmował 35 mieszkań komunalnych w tym 4 mieszkania socjalne, 9 lokali użytkowych oraz pomieszczenia gospodarcze. W poszczególnych sołectwach są to następujące lokale i pomieszczenia:

Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe Gminy Trzebiechów, stan na 2022 r.

Sołectwo	Liczba lokali/ typ	Łączna powierzchnia [m ²]
Trzebiechów	18 lokali użytkowych; 1 garaż, 4 pomieszczenia gospodarcze	1383,54
Swarzynice	8 lokali użytkowych; 5 pomieszczenia gospodarcze	593,48

Ledno-Głęboka	10 lokali użytkowych; 6 pomieszczeń gospodarczych	518,5
Ostrzyce	3 lokale użytkowe + pomieszczenia gospodarcze	232,25
Gębice	2 lokale użytkowe + pomieszczenia gospodarcze	284,18
Głuchów	4 lokale użytkowe + pomieszczenia gospodarcze	228,43

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie.

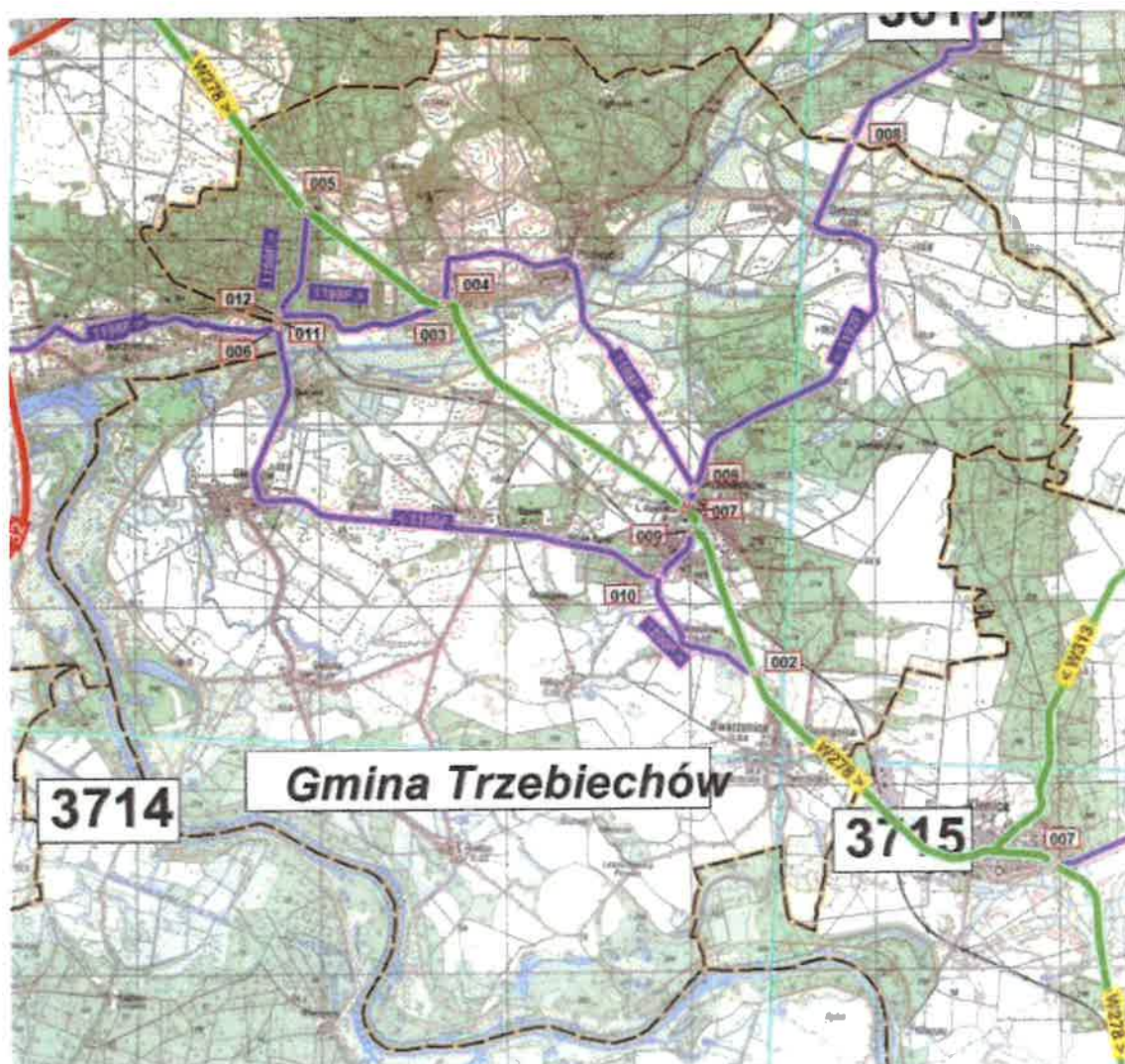
Najwięcej mieszkań komunalnych znajduje się w Trzebiechowie stanowiącym centrum życia Gminy. W kontekście wzrastających cen mieszkań i trudności w zdobyciu kredytów hipotecznych można spodziewać się wzrostu zainteresowania mieszkaniami komunalnymi na terenach gminy.

W 2020 r. obowiązywało 37 umów na najem lokali o powierzchni 1 907 m². Wszystkie mieszkania komunalne są podłączone do sieci wodociągowej, jednak gorzej ma się sytuacja z wyposażeniem w kanalizację (9 podłączonych mieszkań na 31) oraz centralne ogrzewanie (16/31 mieszkań). Niepokojącym zjawiskiem są zaległości w opłatach za mieszkania w zasobie gminnych dotyczące aż 12 lokali, które wyniosły 32 500 zł. Użytkownicy mieszkań komunalnych należą zazwyczaj do jednej z najbiedniejszych grup mieszkańców, którzy mogą potrzebować zwiększonego wsparcia ze strony Gminy. W omawianym roku wypłacono 51 dodatków dla użytkowników lokali na łączną kwotę 10 358 zł. Dodatki wypłacone ze strony Gminy stanowiły 49% ogółu, od osób prywatnych z wyłączeniem wspólnot mieszkaniowych – 27,5%, a od innych podmiotów – 23,5%.

Infrastruktura drogowa

Gmina Trzebiechów posiada dobrze skomunikowanie pod względem gęstości sieci drogowej. Obszar przecina droga wojewódzka nr 278 (SZKLARKA RADNICKA - NIETKOWICE - SULECHÓW - SŁAWA – WSCHOWA) oraz cztery drogi powiatowe.

Mapa 2. Sieć dróg na terenie Gminy Trzebiechów

Źródło: Strona internetowa BIP Powiatowego Zielonogórskiego Zarządu Dróg w Górzycowie,
https://www.bip.pzzd.zgo.pl/pdf/Zielona_Gora_model_sieci_2015_weryf.pdf (dostęp: 22.07.2022 r.)

Drogi gminne mają nawierzchnie bitumiczne o długości 12,78 km, gruntowe – 11,1 km i utwardzone kostką brukową – 15,27. Należą do nich odcinki: Borek-Ledno Głęboka, Głuchów-Głęboka-Ledno-Swarzynic, Mieszkowo-Gębice, Ostrzyce-Podlegórz, Podlegórz - dojazd do hydroforni, Głuchów - dojazd do hydroforni, Trzebiechów - dojazdy do hydroforni, oczyszczalni i firmy *Bomadek*, Podlegórz, Trzebiechów, Głuchów, Ostrzyce, Borek, Gębice, Mieszkowo, Radowice, Swarzynice, Ledno, Głęboka, Droga do Pól Radowice, Borek – Gębice. Do dróg powiatowych poprowadzonych przez Gminę o łącznej długości 22,726 km należą: droga nr 1192F (Smolno Wielkie - Ostrzyce – Trzebiechów), droga nr 1198F (Laskowo - Rakowiec - Górki Małe - Cigacice - Radowice - Podlegórz – Trzebiechów), droga nr 1199F (Trzebiechów - Głuchów - Sadowo - do dr woj. nr 278) i droga nr 1200F (Trzebiechów - Mieszkowo – Swarzynice). Stan dróg gminnych nie jest zadowalający, jednak nieustannie podejmowane są działania mające

na celu poprawę ich jakości oraz bezpieczeństwa mieszkańców. W poniżej tabeli przedstawione zostały inwestycje wykonane w przeciągu kilku ostatnich lat, dotyczące dróg gminnych na terenie Gminy Trzebiechów.

Tabela 25. Wykaz inwestycji drogowych w latach 2017-2021

Rok	Nazwa inwestycji	Długość [m]	Ogólny koszt [zł]	kwota dofinansowania [zł]	środki własne [zł]
2017	Przebudowa drogi w m. Głuchów dz. Nr 256	338	284 737,35	181 108,00	103 629,35
	Przebudowa drogi w m. Głuchów dz. Nr 274	403	250 095,57	159 065,00	91 030,57
	Przebudowa drogi w m. Ostrzyce dz. Nr 392,395	557	256 218,63	162 961,00	93 257,63
	Przebudowa drogi w m. Borek dz. Nr 191	770	515 090,81	327 682,00	187 408,81
	Remont drogi gminnej dojazdowej do pól w m. Radowice dz. Nr 268/1	683	205 397,09	47 810,00	157 587,09
2018	Przebudowa drogi gminnej ul. Trojaków wraz z budową kanalizacji deszczowej i zbiornika wód opadowych etap I	350	536 216,75	217 983,00	318 233,75
	Przebudowa drogi w m. Głuchów na dz. Nr 261 - etap I	218	209 494,65	40 000,00	169 494,65
	Przebudowa drogi gminnej w m. Swarzynice dz. Nr 306/1 - etap I	700	645 842,78	0,00	645 842,78
	Przebudowa drogi w m. Podlegórz dz. Nr 383/1	477	348 890,73	124 000,00	224 890,73
	Przebudowa drogi w m. Trzebiechów ul. Kwiatowa, Wiśniowa		273 541,56	165 214,00	108 327,56
2019	Budowa gminnej drogi rowerowej Trzebiechów Swarzynice etap II	275	107 055,88	64 289,63	42 766,25
	Przebudowa drogi w m. Głuchów na dz. Nr 259- etap II	140	209 494,65	16 920,00	192 574,65
	Remont drogi w m. Głęboka	120	101 077,95	0,00	101 077,95
	Przebudowa drogi w m. Trzebiechów ul. Lisia dz. 504 i 532		162 855,23	103 624,00	59 231,23
	Przebudowa drogi w m. Trzebiechów ul. Ptasia dz. Nr 233/1		253 581,72	163 630,00	89 951,72
	Przebudowa drogi w m.	345	537 440,98	346 430,00	191 010,98

	Trzebiechów ul. Sportowa oraz Sosnowa				
2020	Remont drogi gminnej ul. Ogrodowa w . Trzebiechów	233	195 614,97	97 807,00	97 807,97
	Remont drogi gminnej na dz. 113 i 141 w m. Trzebiechów	265	273 821,79	136 911,00	136 910,79
	Remont drogi gminnej ul. Nowa w m. Trzebiechów	329	405 931,48	183 740,00	222 191,48
	Dojazd do ul. Nowej w m. Trzebiechów	35	37 900,86	0,00	37 900,86
	Remont drogi gminnej na dz. 529/3 Głęboka	173	135 647,52	20 760,00	114 887,52
	Budowa gminnej drogi rowerowej Trzebiechów Swarzynice etap III	130	35 600,00	0,00	35 600,00
	Wykonanie odwodnienia drogi w m. Podlegórz dz. 383/1		15 375,00	0,00	15 375,00
	Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Skowronkowa w m. Trzebiechów		362 675,01	136 144,00	226 531,01
	Modernizacja pobocza w ciągu drogi powiatowej Nr 1198F w Radowicach		30 000,00	0,00	30 000,00
2021	Budowa gminnej drogi rowerowej Trzebiechów Swarzynice etap końcowy		24 300,00	0,00	24 300,00
	Modernizacja pobocza w ciągu drogi powiatowej Nr 1198F w Radowicach		30 000,00	0	30000

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie

Gmina Trzebiechów inwestuje nie tylko w drogi, ale również ścieżki rowerowe, które pomagają w procesie aktywizacji sportowej mieszkańców. Gmina posiada ścieżkę rowerową przy trasie Trzebiechów - Swarzynice o długości 1,4 km z nawierzchnią z kostki brukowej betonowej bezfazowej typu behaton na podsypce cementowo piaskowej oraz podbudowie z tłuczni na gruncie stabilizowanym cementem i obramowaniem zbudowanym z obrzeży be-

tonowych o wymiarach 8 na 30 cm. Gmina Trzebiechów to doskonałe miejsce do rozwoju turystyki, dlatego tworzenie i rozwijanie infrastruktury służącej rekreacji jest dobrym kierunkiem rozwoju.

Na terenie Gminy Trzebiechów Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Zielona Góra Sp. z o. o. zapewnia komunikację na dwóch liniach autobusowych (nr 171302 (Trzebiechów – Trzebiechów) oraz nr 171291 (Trzebiechów – Trzebiechów). Dodatkowo przez teren Gminy przebiegają:

- linia nr 0809 171076 (Sulechów – Bojadła),
- linia nr 0809 171157 (Sulechów – Trzebiechów),
- linia nr 0809 171185 (Sulechów – Młynkowo),
- linia nr 0809 171041 (Sulechów – Młynkowo),
- linia nr 0809171325 (Sulechów – Ostrzyce).

Z informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Trzebiechów wynika, że trzymanie komunikacji autobusowej na terenie Gminy staje się zadaniem nierentownym. Wysokie nakłady na utrzymanie tej komunikacji skłania Gminę do wprowadzenia rozwiązań w zakresie rozwoju komunikacji dla mieszkańców z wykorzystaniem busów.

Brak możliwości korzystania z transportu kolejowego sprawia, że połączenie z sąsiednimi gminami i województwami jest utrudnione, co niekorzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców Gminy Trzebiechów i hamuje rozwój gospodarczy, jednak dobrze rozbudowana sieć dróg gminnych w dużej mierze niweluje skutki takiego stanu rzeczy. Gmina Trzebiechów nieustannie inwestuje w budowę i modernizację dróg gminnych. W 2022 r. planowany jest remont ul. Skowronkowej i Sulechowskiej w Trzebiechowie, drogi Swarzynice-Ledno, przebudowa drogi gminnej w Radowicach, budowa drogi w sołectwie Borek oraz remont drogi gminnej w sołectwie Głęboka.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Trzebiechów jest podzielona na trzy wodociągi według stacji uzdatniania wody:

- SUW Podlegórz,
- SUW Trzebiechów,
- SUW Głuchów.

Sieć wodociągowa jest zróżnicowana pod względem długości sieci, ilości odbiorców, produkcji wody oraz okresu wykonania sieci.

Stacja uzdatniania wody w Podlegórz wybudowana w 1993 r. posiada dwie studnie głębinowe. W roku 2003 w ramach rozbudowy sieci wodociągowej (Ostrzyce) przeprowadzono częściową modernizację stacji. W roku 2022 planowana jest modernizacja stacji, w szczególności w zakresie zamontowania reduktorów ciśnienia, wymiany armatury, instalacji automatyki sterowania oraz wykonania prac budowlanych m.in. stolarki okiennej i drzwiowej, pozy-

skano dofinansowanie w wysokości 600 000,00 zł w ramach wsparcia gmin z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. W 2021 r. stacja w Podlegórze dobowo średnio produkowała 107 m³ wody i 38 970 m³ w skali roku. Z wody korzystało łącznie 750 mieszkańców z Gmin Radowice, Ostrzyce i Podlegórz. Sieć posiada długość 13,69 km i jest wykonana z materiałów PCV i PE. Stan sieci można określić jako dobry, zdarzają się awarie na przyłączach wodociągowych. W związku z otrzymanym dofinansowaniem w wysokości ok. 600 tys. zł Gmina poczyniła przygotowania do przeprowadzenia remontu niniejszej stacji, jak również stacji w Głuchowie.

Stacja uzdatniania wody w Głuchowie oddana została do użytkowania w 1998 r. Posiada dwie studnie głębinowe. Urządzenia SUW zasilane są z trafostacji Wodociągów Zielonogórskich, która posiada dwustronne zasilanie energetyczne (z Zawady i z Sulechowa) – co daje duże gwarancje stałych nieprzerwanych dostaw energii. Ogólny stan urządzeń hydroforni jest dobry. W 2021 r. stacja w Głuchowie dobowo średnio produkowała 97 m³ wody i 35 395 m³ w skali roku. Z wody korzystało łącznie 755 mieszkańców z Gmin Głuchów, Gębice, Głęboka, Ledno i Borek. Sieć posiada długość 17,325 km i jest wykonana z materiałów PCV i PE. Nie odnotowuje się awarii na sieci.

Stacja uzdatniania wody w Trzebiechowie wybudowana została w 1981 r., posiada dwie studnie głębinowe. W 2019 r., przy współfinansowaniu ze środków z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, ukończono kompleksową modernizację stacji uzdatniania wody. Wartość robót wyniosła 1 851 150,00 zł, w tym dofinansowanie: 959 437,50 zł, co stanowiło wartość 85% kosztów kwalifikowalnych. Udział własny Gminy wyniósł 545 562,50 zł, a koszt nadzoru inwestorskiego - 32.898,81 zł. Stacja pracuje w pełni zautomatyzowanym systemem pracy, wybudowaną nową studnią głębinową oraz zbiornikiem retencyjnym o poj. 150 m³. Stacja posiada własny agregat prądowłórczy pracujący w systemie automatycznego załączania się w przypadku braku zasilania. W 2021 r. stacja w Trzebiechowie dobowo średnio produkowała 253 m³ wody i 92 405 m³ w skali roku. Z wody korzystało łącznie 1 022 mieszkańców z Gmin Trzebiechów, Mieszkowo i Swarzynice. Sieć posiada długość 28,878 km i jest wykonana z materiałów PCV i PE. Nie odnotowuje się awarii na sieci.

Łączna produkcja wody za rok 2021 wynosi 166 770 m³, natomiast dobową produkcję wody jako średnia z roku 2021, wyniosła 152 m³/d. 97,5% mieszkańców Gminy ma możliwość korzystania z sieci wodociągowej.

W Trzebiechowie działa Gminna Spółka Wodna, która zaspokaja potrzeby mieszkańców z zakresu gospodarowania wodami. Spółka została powołana w szczególności do wykonywania, utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń służących do melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych, wykorzystywania wody do celów przeciwpożarowych oraz utrzymywania wód.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Oddana do użytku w 2020 r. sieć kanalizacyjna obejmuje swoim zasięgiem wyłącznie wieś Trzebiechów, ma długość ok. 10,5 km i posiada 9 (od P2 do P10) przepompowni. Następnie pompownią główną P1 ciśnieniowo rurami PCV ścieki są kierowane do oczyszczalni ścieków. W 2021 r. odprowadzono kolektorem 138 000 m³ ścieków, co średnio na dobę daje 378,08 m³ oraz dowieziono 12 000 m³ (32,88 m³/d).

W ramach dofinansowania z źródeł zewnętrznych w 2019 r. wykonano:

- 1,870 km sieci kanalizacyjnej przy współfinansowaniu ze środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach Lubuskiego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – Lubuskie 2020: wartość robót wyniosła: 2 138 957,48 zł, w tym dofinansowanie: 1 095 580,05 zł co stanowiło 63,6% kosztów kwalifikowalnych;
- 0,259 km sieci kanalizacyjnej przy współfinansowaniu ze środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020: wartość robót wyniosła: 412 409,65 zł, w tym dofinansowanie: 213 748,90 zł co stanowi wartość 85% kosztów kwalifikowalnych.

W 2021 r. do sieci kanalizacyjnej przyłączonych było 212 gospodarstw i zakładów przemysłowych. Jedynie niecałe 20% mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. Sieć nie sięga do regionów poza Trzebiechowem, co wpływa niekorzystnie na jakość życia mieszkańców, jednakże Gmina rozpoczęła proces „podpinania” miejscowości pod kanalizację miejską.

OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

Oczyszczalnia ścieków w Trzebiechowie została kompleksowo przebudowana w 2019 r. przy współfinansowaniu ze środków z Unii Europejskiej w ramach Lubuskiego Regionalnego programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Wartość robót wyniosła 8 922 420,00 zł, (w tym dofinansowanie w kwocie 3 984 162,16 zł, co stanowiło wartość 73,23% kosztów kwalifikowalnych). Po rozbudowie i modernizacji oczyszczalni przepustowość osiągnęła następujące parametry:

- Przepustowość średniodobowa $Q_{d\acute{s}r} = 950 \text{ m}^3/\text{d}$,
- Przepustowość max godzinowa $Q_{h\text{max}} = 71 \text{ m}^3/\text{h}$,
- Przepustowość max roczna $Q_{\text{roczne}} = 346 750 \text{ m}^3/\text{rok}$,
- Projektowa wydajność oczyszczalni ścieków RLM = 9 200.

Oczyszczalnia przyjmuje ścieki komunalne doprowadzane siecią kanalizacyjną z terenu wsi Trzebiechów, dowożone wozami asenizacyjnymi od mieszkańców Gminy nie podłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz ściek przemysłowy z firmy BOMADEK. Ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków składa się z części mechanicznej, biologicznej i osadowej. Rozbudowa oczyszczalni ścieków zapewnia pełną skalowalność procesu, automatyzację procesów oczyszczania ścieków oraz odporność na duże godzinowe zrzuty ścieków surowych przemysłowych.

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, **utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).**

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W Programie opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM22>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia dla aglomeracji jest:

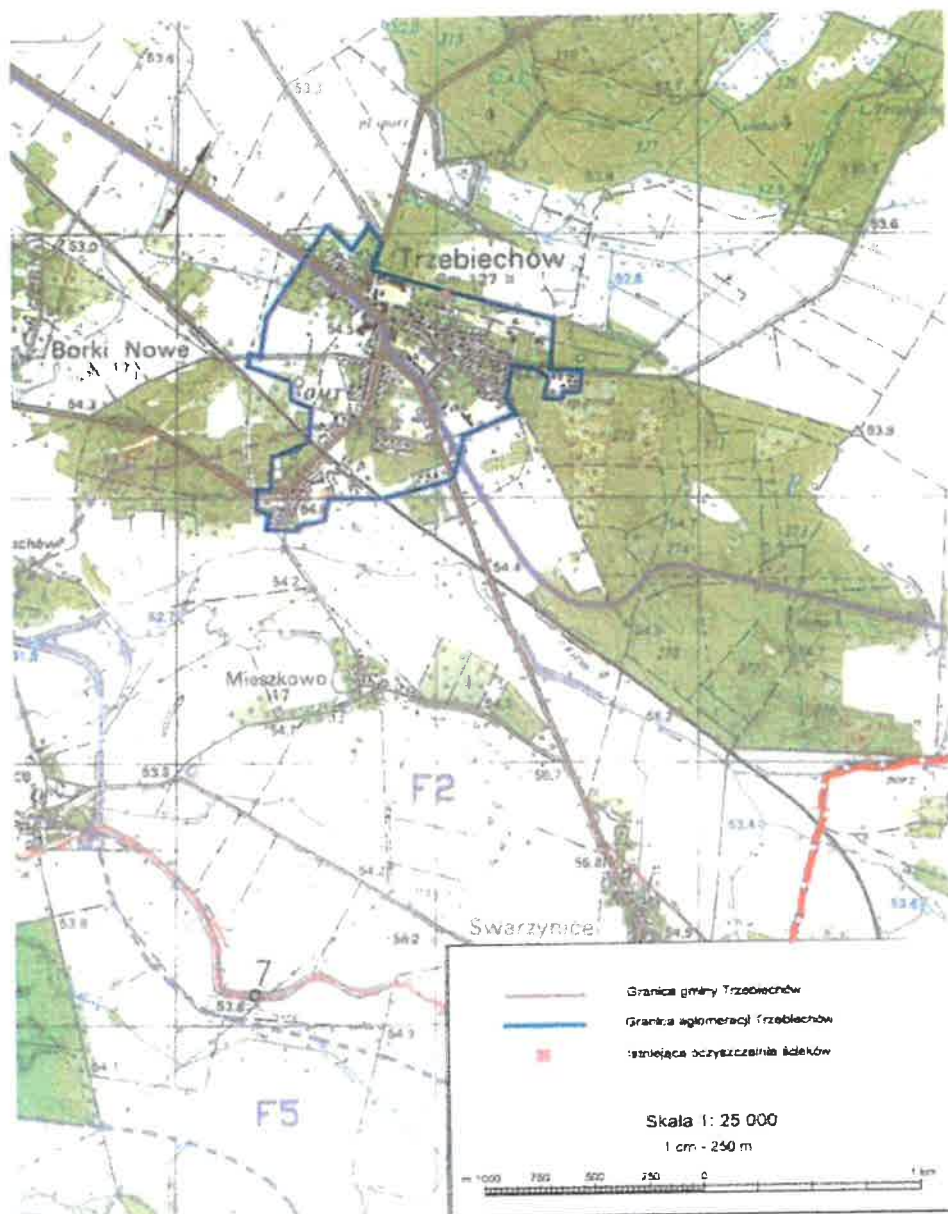
- wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na jej obszarze,
- w każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów,
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% nie zebranego ścieku kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM

W dokumencie VI aktualizacja KPOŚK (**AKPOŚK 2020**) ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego. W VI AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Jednostki samorządu terytorialnego powinny zrealizować zaplanowane inwestycje oraz osiągnąć efekt ekologiczny do końca 2027 r. Z planów inwestycyjnych przedstawionych przez aglomeracje wynika, że w ramach VI AKPOŚK zaplanowane zostało wybudowanie 8 022 km sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 3 173 km sieci. Ponadto planowane jest wybudowanie 60 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie 978 innych inwestycji na istniejących oczyszczalniach. Koszt inwestycji zaplanowanych przez aglomeracje i zgłoszonych do VI AKPOŚK wynosi 28,7 mld zł.

Uchwała Nr XIX/166/2021 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Trzebiechów wyznaczyła aglomerację obejmującą miejscowość Trzebiechów. Na terenie aglomeracji znajduje się 5 przydomowych oczyszczalni ścieków, z których korzysta 17 osób. Ilość ścieków powstających na terenie aglomeracji nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej, gdzie zastosowano systemy indywidualne albo planuje się zastosowanie systemów indywidualnych lub innych rozwiązań zapewniających taki

sam poziom ochrony środowiska jak w przypadku systemów kanalizacji zbiorczej wynosi $1,3 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Mapa 3 Aglomeracja Trzebiechów

Źródło: Uchwała Nr XIX/166/2021 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Trzebiechów.

Zgodnie z zapisami VI AKPOŚK dla aglomeracji Trzebiechów brak jest zgodności z warunkami dyrektywy 91/271/EWG z uwagi na dystans osiągnięcia zgodności z dyrektywą (1 270), w związku z czym nie planuje się inwestycji mających zapewnić spełnienie wymagań dyrektywy.

Turystyka

Gmina Trzebiechów to obszar o licznych walorach przyrodniczych. W pobliżu Gminy przepływają dwie rzeki: Odra i Obrzyca. Obie te rzeki to siedliska ptactwa wodnego i błotnego. Brak zakładów przemysłowych i obecność rzadkich gatunków zwierząt nadaje obszarowi ekologiczny charakter i stwarza doskonałe warunki dla turystów: wędkarzy myśliwych, grzybiarzy, zbieraczy runa leśnego oraz kajakarzy. Na uwagę zasługują także piękne tereny Rezerwatu Przyrody „Radowice” o powierzchni 18,59 ha, który łatwo zwiedzać pieszo, a nawet rowerem dzięki utwardzonym trasą i duktom leśnym. W obrębie rezerwatu występują rzadkie gatunki fauny i flory oraz niespotykana rzeźba terenu przecinana licznymi strumykami i źródłami. Rezerwat „Radowice” obejmuje tereny źródliskowe o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, w większości porośnięty ok. 100-letnim lasem bukowym, w bardzo niewielkiej części łęgowym i olszowym na silnie urzeźbionej krawędzi wysoczyzny polodowcowej. Wyjątkowości rezerwatu dopełnia fakt występowania na jego terenie rzadkich, w większości chronionych gatunków grzybów oraz liczne ginące gatunki ptaków (muchówka mała, siniak, dzięcioł zielony). W południowej części rezerwatu znajduje się niewielki zbiornik wodny, będący miejscem występowania żółwia błotnego. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami ochrony tego terenu są m. in.: położenie na nachylonych stokach rozcięć wysoczyzny morenowej, z czynnymi i nieczynnymi rynkami i cyrkami źródliskowymi, utworzenie rezerwatu z lasu gospodarczego, w którym m. in. zabiegi zachowały różnej postaci starodrzew. Na terenie Rezerwatu „Radowice” Nadleśnictwo Sulechów ma plan budowy wieży widokowej, co wpłynie pozytywnie na rozwój turystyki.

Tereny chronione występujące na terenie Gminy to:

- obszary Natura 2000 (obszar ochrony siedlisk Kargowskie Zakola Odry PLH080012, Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Odry PLB080004 o powierzchni 33 677,8 ha),
- obszary chronionego krajobrazu "17-Rynny Obrzycko-Obrzańskie" oraz "21- Nowosolska Dolina Odry",
- rezerwat przyrody "Radowice",
- użytki ekologiczne: „Dzicze szuwały”, „Bagno rybnie z lusterkiem”, „Przy wale”
- pomniki przyrody (12 szt.) – to głównie drzewa lub grupy drzew.

Południowo zachodnie tereny gminy Trzebiechów zlokalizowane są nad rzeką Odrą i wchodzi w skład Doliny Środkowej Odry. Dolina ta jest obszarem węzłowym 17 M w ramach europejskiej sieci ekologicznej European Ecological Network EECONET-PL o znaczeniu międzynarodowym. Podstawowym walorem tego obszaru jest fakt występowania dużej rangi ostoi ptaków i licznych dobrze zachowanych starorzeczy z bogatą roślinnością wodną.

54,9% ogólnej powierzchni gminy, to jest 4 447,2 ha podlega prawnej ochronie. Jest to część systemu obszarów chronionego krajobrazu, obejmujących południowoschodnią część województwa lubuskiego. W gminie Trzebiechów - chodzi tu o jej północną część – obszar o powierzchni 3 781,4 ha, gdzie znajdują się fragmenty moreny czołowej fazy poznańskiej

ostatniego zlodowacenia, o urozmaiconej rzeźbie i dość znacznych deniwelacjach, którą należy chronić przed dewastacją. W granicach gminy istnieją obszary chronionego krajobrazu „17-Rynny Obrzycko-Obrzańskie” oraz „21-Nowosolska Dolina Odry”. Miejsca te objęte są ochroną ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, są wartościowe ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Szczególną formą ochrony przyrody są parki podworskie. Są one obiektem zainteresowania zarówno z punktu widzenia ochrony kultury jak i ochrony przyrody. Park Trzebiechowski założony został w II poł. XVII wieku. Drzewostan (częściowo w wieku 200 lat) tworzy około 30 gatunków drzew. Oprócz gatunków rodzimych, które dominują, spotkać tu także można liczne gatunki egzotyczne jak: platan, kasztan jadalny, cypryśnik błotny, klon kanadyjski i inne.

Powierzchnia Gminy Trzebiechów według granic administracyjnych wynosi ogółem 8 096 ha, z czego na użytki rolne przypada 4 716 ha. Lasy oraz grunty zadrzewione ogółem zajmują 2 334 ha, pozostałe grunty i nieużytki obejmują łącznie 1 046 ha powierzchni Gminy. Użytki rolne stanowią zatem 58,3% ogólnej powierzchni, w tym grunty orne 45,3%. Lasy to 26% powierzchni ogólnej Gminy Trzebiechów².

Gmina Trzebiechów charakteryzuje się stosunkowo dobrymi glebami – 66,5% areatu stanowią gleby III i IV klas. Utrudnieniem w gospodarowaniu użytków rolnych są min. gęsta sieć cieków wodnych oraz znaczne zróżnicowanie użytków występujących na stosunkowo niewielkich powierzchniach. Powodowane to jest przez geologiczne ich pochodzenie i znaczne zróżnicowanie poziomów wód gruntowych. Poniżej charakterystyka gruntów Gminy w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 26. Wszystkie użytki rolne

Gmina	Procentowy udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów				
	Użytki rolne				
	I-II	III	IV	V-VI	Razem
Trzebiechów	0,0	19	47	34	100

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiechów na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, s. 30.

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiechów na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, s. 30.

Tabela 27. Grunty orne w Gminie Trzebiechów

Gmina	Klasy bonitacyjne gruntów ornych							Razem
	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	
Powierzchnia [ha]	0,0	200	640	1 112	676	655	385	3 668
Struktura w %	0,0	5,5	17,4	30,3	18,5	17,8	10,5	100

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiechów na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, s. 30.

Na terenie Gminy umiejscowione są liczne zabytki architektury. Do najcenniejszych należy dawne sanatorium, a obecnie Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie - jedyne w Polsce dzieło wielkiego Belga, twórcy nurtu europejskiej secesji Henrego van de Velde. W obiektach wzniesionych w latach 1902 - 1905 można podziwiać jedyne w swoim rodzaju malowidła szablone, oryginalną kolorystkę klatek schodowych, futryn okiennych i drzwiowych, balustrady, tapicerkę i wiele innych elementów wyposażenia wnętrza według projektów tego artysty. Kolejnym wartościowym historycznie obiektem jest kompleks pałacowo - parkowy książąt Reuss. Pałac (rezydencja księżęca) wybudowany został w stylu rezydencji francuskich według projektu wiedeńskiego architekta Viktora Rumpelmeyera, który przebudował również kościół książęcy w pobliskim Podlegórze, gdzie na cmentarzu przykościelnym, na zboczu znajduje się grobowiec książąt Reuss. Warto wspomnieć, iż Gmina Trzebiechów pozyskała fundusze na remont pałacu.

Zdjęcie 1. Pałac w Trzebiechowie

Zdjęcie 2. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Trzebiechowie

Źródło: strona internetowa: <https://zielonogorskie.com/category/trzebiechow/>, (dostęp: 23.07.2022 r.)

Ważnym punktem turystycznym jest Kościół parafialny z 1823 r. pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Trzebiechowie wybudowany wg projektu Johanna Gottlieba Schlaetzera, ucznia i kolegi wielkiego Karla Fridricha Schinkla. Wartym zwiedzenia jest

również przepiękny Kościół w Podlegórzcu wybudowany w stylu neoromańskim, który pełnił rolę Kościoła książecego. Oprócz jednych z najpiękniejszych w diecezji witraży można zobaczyć także wspaniałe, romantyczne organy znanej firmy Sauer. W miejscu tym odbywają się koncerty muzyki organowej, chóralnej i filharmonicznej. W chwili obecnej Kościół w Podlegórzcu pozyskał środki na remont wieży, który niebawem się rozpocznie. Podlegórzc położony jest na wzgórzach, gdzie niegdyś uprawiano winną latorośl. Powstała tam mini winnica z domkiem winiarza, która pełni funkcję edukacyjną i jest miejscem nawiązującym do byłych tradycji regionu.

W Gminie Trzebiechów można aktywnie spędzać czas korzystając z siłowni zewnętrznych w Trzebiechowie i Radowicach, boisk sportowych umiejscowionych w Podlegórzcu, Głuchowie i Trzebiechowie oraz sali gimnastycznej i placów zabaw. Obszar Gminy Trzebiechów świetnie nadaje się do wycieczek rowerowych oraz uprawiania Nordic Walking. Do pieszych szlaków turystycznych należą:

- szlak niebieski: Trzebiechów – Podlegórz – Ostrzyce – Trzebiechów – 10 km,
- szlak czerwony: Klenica – Trzebiechów – Podlegórz - Smolno Małe – 11 km.

Wśród rowerowych szlaków turystycznych należy wymienić:

- szlak niebieski: Podlegórz – Rezerwat Radowice – 2 km,
- szlak niebieski- wałem Odry: Przewóz – Kleniczki – Swarzynice – Głuchów – 10 km.

W ramach rozwoju ścieżek rowerowych planowane są ścieżki:

- Bojadła – Trzebiechów – Ostrzyce – Smolno,
- Bojadła – Trzebiechów – Głuchów - Górzyskovo

Na obu rzekach przepływających przez obszar Gminy wyznaczono szlaki turystyczne wodne:

- szlak kajakowy rzeką Odry: Mielno – Wielobłota – Przytoczki – Cigacice – 9 km,
- szlak kajakowy rzeką Obrzycą: Smolno Wielkie – Podlegórz – Radowice – Sadowa – 11 km.

Baza noclegowa i gastronomiczna w Gminie Trzebiechów nie należy do rozbudowanych. W miejscowościach Polegórz i Swarzynice funkcjonują małe obiekty noclegowe, dodatkowo w Trzebiechowie działa hotel „Pod Koziorożcami” pełniący dodatkowo funkcję gastronomiczną. W Gminie funkcjonuje punkt informacji turystycznej oferujący zainteresowanym ciekawe materiały informacyjne o obiektach i obszarach, które warto zobaczyć. Gmina Trzebiechów nie wykorzystuje w pełni swojego turystycznego potencjału w szczególności, jeśli chodzi o bliskość rzeki Odry, której obszary przybrzeżne nadają się do pełnienia funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz do rozwoju działalności małych przedsiębiorców (m.in.: działalność gastronomiczna, organizacja spływów kajakowych). Piękno terenu zachęca również do rozbudowy ścieżek rowerowych.

PODSUMOWANIE UWARUNKOWAŃ GOSPODARCZYCH

Gminy Trzebiechów nie cechuje duży poziom przedsiębiorczości. Jest to niewielka Gmina wiejska skupiająca się na działalności rolniczej. Dla Gminy Trzebiechów ważna jest dbałość o środowisko naturalne oraz o jej liczne walory przyrodnicze, co przejawia się m. in. w ilości podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności.

Tabela 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Babimost	837	866	904	923	955	+118
Bojadła	622	688	742	771	810	+188
Kargowa	961	1 029	1 065	1 142	12 28	+267
Trzebiechów	636	625	697	727	757	+121
Sulechów	1 030	1 032	1 092	1 127	1 169	+139
Zabór	1 116	1 162	1 282	1 343	1 449	+333

Źródło: Opracowanie własne, GUS BDL.

W Gminie Trzebiechów w 2021 r. było 757 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, jest to najmniej w porównaniu z wybranymi do analizy gminami sąsiadującymi. Sytuacja Gminy utrzymuje się na podobnym poziomie od 2017 r. We wszystkich z omawianych gmin w latach 2017-2021 zauważalny jest wzrost liczby przedsiębiorstw, co świadczy o stałym, zrównoważonym rozwoju cechującym dany region. Trzebiechów charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników przedsiębiorczości (przybyło 121 podmiotów na 10 tys. ludności w analizowanych latach) na tle gmin ościennych.

Niekorzystne przedstawia się sytuacja na rynku pracy w gminach powiatu zielonogórskiego pod względem ilości osób bezrobotnych. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wzrósł we wszystkich analizowanych gminach.

Tabela 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Babimost	2,3	2	2,1	3,0	2,4	+0,1
Bojadła	4,4	4,1	4,2	4,9	5,0	+0,6
Kargowa	3,7	3,6	3,4	4,5	4,4	+0,7
Trzebiechów	4,8	5,3	4,9	6,5	6,4	+1,6
Sulechów	3,4	3,7	3,5	5,3	4,8	+1,4
Zabór	4	3,4	2,5	3,6	4,3	+0,3

Źródło: Opracowanie własne, GUS BDL.

W Gminie Trzebiechów od 2017 r., w zestawieniu z gminami sąsiednimi, utrzymuje się najwyższy poziom bezrobocia. Sytuacja w ostatnich latach nie uległa poprawie. Zapewnienie miejsc pracy mieszkańcom jest kluczowe w walce z procesem wyludniania, szczególnie z wpływem ludzi młodych, od których w dużej mierze zależy dalszy rozwój i przyszłość Gminy.

Dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacji w obecnych czasach należy do podstawowych wygód, do których każda osoba powinna mieć zapewniony dostęp. Na obszarze Gminy Trze-

biechów dostęp do sieci wodociągowej już od 2017 r. ma zapewniony około 97% mieszkańców. Gmina pod tym względem nieco ustępuje jedynie dwóm większym ośrodkom - Gminie Sulechów i Zabór.

Tabela 30. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Gmina	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Babimost					
sieć wodociągowa	88,8	88,9	89,3	89,4	+0,6
sieć kanalizacyjna	92,7	92,8	92,9	93,1	+0,4
sieć gazowa	89,1	88,8	89,4	88,7	-0,4
Bojadła					
sieć wodociągowa	88	88,1	88,3	88,3	+0,3
sieć kanalizacyjna	36,6	38,6	39,7	40,7	+4,1
sieć gazowa	0	0	0	0,3	+0,3
Kargowa					
sieć wodociągowa	84,4	84,8	85,2	85,6	+1,2
sieć kanalizacyjna	53	53,1	53,8	54,4	+1,4
sieć gazowa	69,7	71,3	71,6	71,8	+2,1
Trzebiechów					
sieć wodociągowa	96,9	97,0	97,1	97,2	+0,3
sieć kanalizacyjna	7,1	7,2	7,1	19,8	+12,7
sieć gazowa	0,3	0,0	0,9	4,1	+3,8
Sulechów					
sieć wodociągowa	99,8	99,8	99,8	99,8	0
sieć kanalizacyjna	78,1	78,7	79,1	79,4	+1,3
sieć gazowa	70,6	71,1	71,4	75	+4,6
Zabór					
sieć wodociągowa	98	98,1	98,1	98,1	+0,1
sieć kanalizacyjna	25,3	25,6	25,6	25,7	+0,4
sieć gazowa	25	26,4	29,7	31,9	+6,9

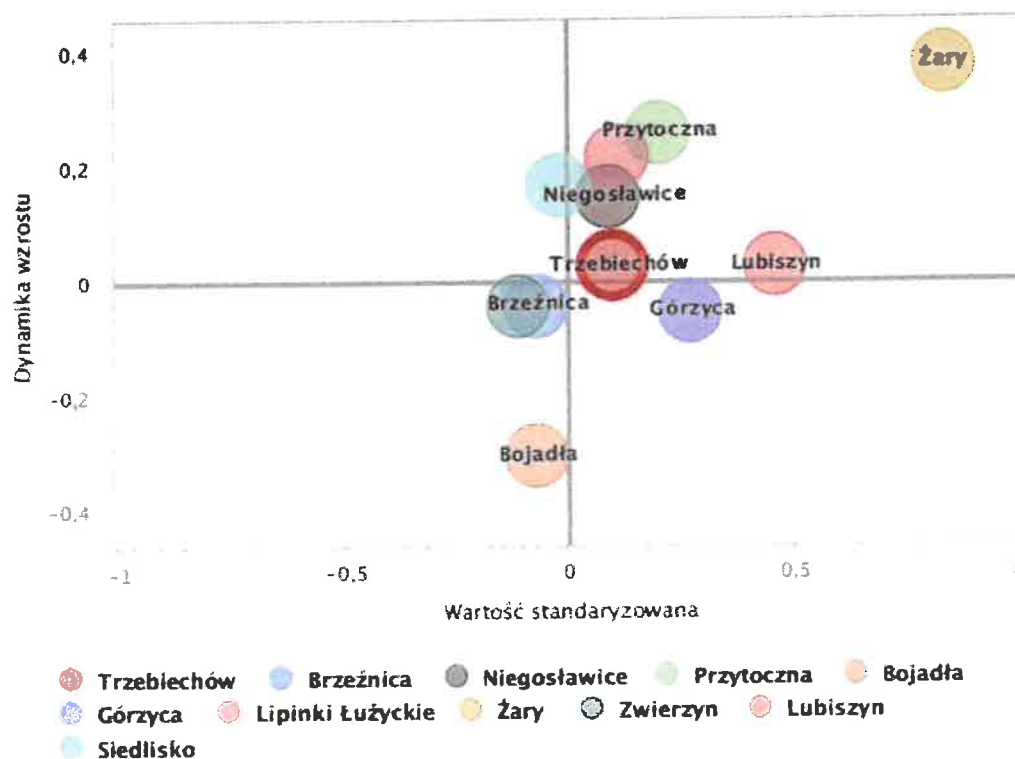
Źródło: Opracowanie własne, GUS BDL

Pod względem dostępu do sieci kanalizacyjnej sytuacja w Gminie Trzebiechów wygląda dużo gorzej. Dostęp do kanalizacji mają jedynie mieszkańcy samego Trzebiechowa, sieć nie jest poprowadzona poza jego obszarem. Dostęp do sieci kanalizacyjnej w 2021 r. miało jedynie 15,4% budynków mieszkalnych, przy czym wielkość ta na tle gmin ościennych nie wygląda korzystnie. Na terenie Gminy nie została praktycznie poprowadzona sieć gazowa. Niezbędne jest podjęcie działań zwiększających dostęp do instalacji na terenie Gminy Trzebiechów w celu podniesienia jakości życia jej mieszkańców.

Przy ustalaniu wartości wskaźnika rozwoju gospodarczego bierze się pod uwagę potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, sytuację materialną mieszkańców oraz stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju).

Dynamika wzrostu wskaźnika rozwoju gospodarczego dla Gminy Trzebiechów przyjmuje niską, ale dodatnią wartość, co świadczy o powolnie postępującym rozwoju gospodarczym Gminy. Na tle rolniczych gmin wiejskich z województwa lubuskiego Gmina Trzebiechów, zarówno pod względem dynamiki, jak i wartości wskaźnika rozwoju utrzymuje się na średnim poziomie. Zarówno wartość dynamiki wzrostu, jak i wskaźnika rozwoju gospodarczego przyjmują wartości dodatnie, na tej podstawie można sądzić, że działania podejmowane przez lokalny samorząd w obszarze gospodarczym przynoszą korzystne efekty.

Wykres 18. Wymiar gospodarczy - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego

Źródło: Strona internetowa systemanaliz.pl, <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=yor4D7TdiB&jst=Trzebiech%C3%B3w> (dostęp: 08.08.2022 r.).

VII. Wnioski z diagnozy stanu środowiskowego

Jakość powietrza

Jednym z celów polityki ekologicznej Gminy Trzebiechów jest ograniczenie emisji gazów do powietrza. Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. 2018 poz. 799), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. Do substancji szkodliwych dla człowieka podlegających pomiarom należą: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM 10, pył PM 2,5, ołów Pb w PM 10, arsen As w PM 10, kadm Cd w PM 10, nikiel Ni w PM 10, benzo(a)piren

B(a)P w PM 10. Polski indeks jakości powietrza stanowi informację o ocenie jakości powietrza wraz z dopuszczalnymi normami.

Na jakość powietrza w Gminie Trzebiechów wpływ ma przede wszystkim emisja wynikająca z lokalnego spalania paliw w indywidualnych kotłowniach. W Gminie Trzebiechów zlokalizowane są głównie przydomowe kotłownie na węgiel, często złej jakości, przez co problem ten jest dość poważny. Wpływ ma również emisja z transportu wynikająca ze spalania paliw w pojazdach mechanicznych (emitowane są zanieczyszczenia gazowe: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenki węgla oraz pyły ze ścierania opon i nawierzchni) oraz emisja punktowa pyłowa oraz gazowa z zakładów przemysłowych – jest to emisja objęta kontrolą.

Według dokumentu *Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za 2021 r.* Gmina Trzebiechów należy do lubuskiej strefy oceny jakości powietrza, która obejmuje cały obszar województwa z wyłączeniem obszary dużych miast – Zielonej Góry i Gorzowa Wielkopolskiego. Do oceny użyte zostały dwie grupy klasyfikacyjne: klasa A, gdy w badanym obszarze nie zostały przekroczone dopuszczalne ilości dla danej substancji oraz B, gdy zostały przekroczone. Uwzględniając kryteria przyjęte ze względu na ochronę zdrowia ludzi, monitoring jakości powietrza wykazał, że stężenia dwutlenku siarki nie przekroczyły obowiązujących stężeń dopuszczalnych uzyskując klasę A. Tak samo pomiary dwutlenku azotu w 2021 r. na terenie województwa lubuskiego wykazały, że stężenia tego zanieczyszczenia mieściły się poniżej obowiązujących poziomów dopuszczalnych dla obu ocenianych parametrów: stężeń średnich 1-godzinnych oraz średnich rocznych. Z tego względu strefa lubuska również tutaj zaliczona została do klasy A. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, ołów w pyłe zawieszonym, arsen, i kadm. Jedynym poważnym zanieczyszczeniem powietrza w strefie lubuskiej jest obecność benzo(a)pirenu w pyłe PM10 ze względu na obecność którego strefie przydzielono klasę C. Średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu na obszarze województwa lubuskiego mieściło się w przedziale od 0 do 4 ng/m³. Jednak najwyższe stężenia występowały na terenie miast, dlatego sytuacja w Gminie Trzebiechów i pod tym względem jest korzystna - dopuszczalny poziom na terenie Gminy nie został przekroczony. Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2021 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania, metody szacowania uwzględniające modelowanie, pomiary wykonywane w innych strefach i województwach oraz informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 31. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Strefa lubuska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: *Roczna ocena powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 84.*

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2021 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa lubuska uzyskała klasę A - nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin.

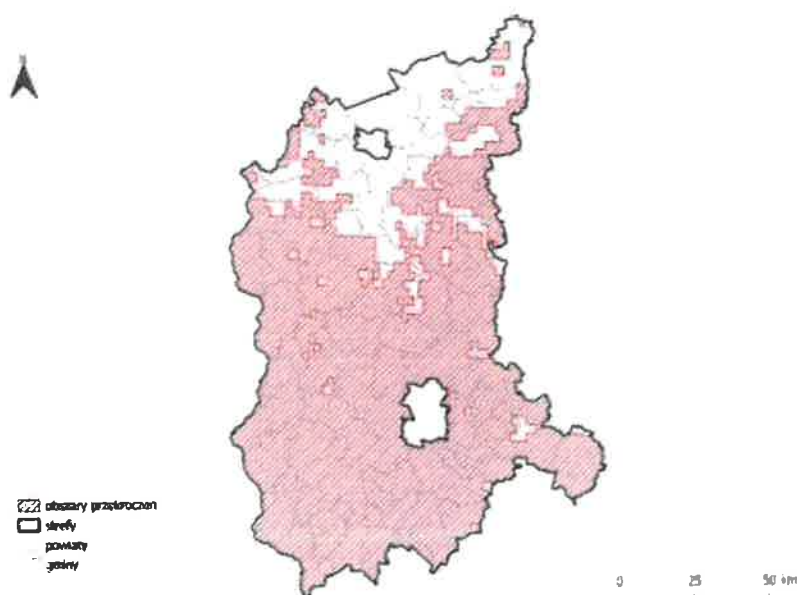
Tabela 32 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa lubuska	PL0803	A	A	A

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 95.

Dla Gminy Trzebiechów (oraz wielu innych gmin strefy lubuskiej) wystąpiło jednak przekroczenie poziomu celu długoterminowego określonego dla stężenia ozonu.

Tabela 33. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie lubuskim w 2021 r.

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 95.

Stan jakości powietrza w Gminie Trzebiechów można określić jako bardzo dobry. Żadne z substancji szkodliwych nie przekraczają w ocenie śródrocznej dozwolonych poziomów przekroczeń. Jednak Gmina zmagą się z problemem emisji antropogenicznej (tj. związanej z działalnością człowieka) - emisji ze źródeł przemysłowych (tzw. emisja punktowa), emisji z sektora komunalno-bytowego (tzw. emisja niska lub emisja powierzchniowa) oraz emisji ze środków transportu (tzw. emisja liniowa) z tym, że dwa ostatnie źródła emisji są najbardziej uciążliwe na terenie Gminy (zwłaszcza emisja niska z sektora komunalno-bytowego i emisja ze środków

transportu). Stosowanie węgla do ogrzewania mieszkań w znaczny sposób wpływa na wzrost zanieczyszczeń w powietrzu. Taki wzrost jest szczególnie zauważalny w okresach zimowych (w sezonie grzewczym), wtedy mamy dość dużą emisję pyłów oraz związków kancerogennych np. benzo(a)pirenu do powietrza.

SMOG to zjawisko atmosferyczne powstałe na skutek mieszania się mgły z zanieczyszczeniami (wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi) znajdującymi się w powietrzu. To współczesne zagrożenie znacznie obniża jakość powietrza w Polsce. Jak wynika z centrum informacji o smogu (SMOGowe.info) województwo lubuskie należy do strefy średniego zagrożenia jakości powietrza pod względem smogu. Problem ten zagraża przede wszystkim dużym ośrodkom miejskim. Gmina Trzebiechów, ze względu na swój wiejski charakter, na tę chwilę nie jest poważnie zagrożona omawianym zjawiskiem.

Stan wód powierzchniowych i podziemnych

WODY POWIERZCHNIOWE

Przez tereny Gminy Trzebiechów przepływa rzeka Obrzyca stanowiąca prawobrzeżny dopływ Odry. Rzeka Odra wyznacza naturalną granicę Gminy od strony południowej i zachodniej. Sieć hydrologiczna omawianego obszaru jest skomplikowana i mocno rozbudowana za sprawą rzeki Obrzycy. Układ tworzą liczne ciek naturalne, kanały, rowy melioracyjne i liczne powyżej Trzebiechowa jeziora. Kierunki przepływu tych cieków są zmienne i uzależnione od stanu wód regulowanych na budowach piętrzących. Rzeka ma nizinny charakter i cechuje się niewielkimi spadkami hydraulicznymi. Długość rzeki Obrzycy na terenie Gminy Trzebiechów wynosi 10,43 km. Poza Odrą i Obrzycą sieć hydrograficzną uzupełniają następujące kanały: Głuchowski, Borkowski, Młynówka i Tomnica.

Gmina Trzebiechów znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Obrzyca od Ciekącej do ujścia z jeziora Rudno o kodzie PLRW60001915699. Poniżej znajduje się charakterystyka JCWP.

Tabela 34. Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Trzebiechów

Kategoria JCWP	JCWP rzeczna
Nazwa JCWP	Obrzyca od Ciekącej do ujścia z jez. Rudno
Kod JCWP	RW60001915699
Typ JCWP	19
Długość JCWP [km]	44,47
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	170,73
Obszar dorzecza	region wodny Środkowej Odry
Zlewnia bilansowa	Obrzyca

Ocena stanu JCWP (2012)	
Stan/potencjał ekologiczny	Umiarkowany
Wskaźniki determinujące stan	Makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI), Ichtiofauna
Stan chemiczny	PSD
Wskaźniki determinujące stan	Benzo(g,h,i)perylen, Indeno(1,2,3-cd)piren
Stan (ogólny)	zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl/pdf/JCW/RW60001915699.pdf> (dostęp: 15.01.2023 r.)

Punkt pomiarowo-kontrolny Obrzyca – ujście do Odry (ujęcie wody powierzchniowej „Sadowa”) został wyznaczony dla JCWP, gdzie w roku 2018 i 2019 dokonano monitoringu jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy Trzebiechów. W poniższej tabeli zamieszczono wyniki badań, które zostały uwzględnione w aktualnej ocenie wód powierzchniowych w badanym punkcie oraz wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów.

Tabela 35. Zestawienie klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu fizykochemicznego, stanu hydromorfologicznego, stanu biologicznego oraz stanu chemicznego w ujściu wody powierzchniowej „Sadowa”

Nazwa ocenianej jcw (JCWP)	Kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1.- 3.5.)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.6.) – specyficzne zanieczyszczenia	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcw
Obrzyca - ujście do Odry (ujęcie wody powierzchniowej "Sadowa")	PLRW60001915699	III	>I	>II	II	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu w województwie lubuskim, GIOŚ.

Zgodnie z *Planem zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry JCWP* o kodzie PLRW60001915699 posiadają zły stan aktualny, gdzie zagrożona jest ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ze względu na brak możliwości technicznych przedłużono termin osiągnięcia wyznaczonych celów do roku 2027. W zlewni JCWP występuje presja niska emisja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu.

Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny, aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

Gmina Trzebiechów ma niewielki wpływ na stan jakości wód rzeki Odry jednak w przypadku rzeki Obrzyca oddziaływanie jest już znaczące. Obrzyca jest ostatecznym odbiornikiem oczyszczonych ścieków z gminnej oczyszczalni w Trzebiechowie, dlatego w celu ochrony tych wód należy stale kontrolować jakość ścieku po oczyszczeniu. Ważnym elementem jest również uszczelnienie systemu odbioru ścieków, zminimalizowanie ilości ścieków nieoczyszczonych wprowadzanych bezpośrednio do środowiska. Sytuację pogarsza fakt, że zanieczyszczenia bakteriologiczne rzek wiążą się z wprowadzeniem do wód nieczyszczonych ścieków. W Gminie Trzebiechów zdecydowana większość gospodarstw domowych nie ma dostępu do kanalizacji, dlatego dobrym rozwiązaniem jest tutaj możliwość włączenia się do programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków współfinansowanego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Źródłem skażenia są również spływy powierzchniowe z pól i zanieczyszczone opady atmosferyczne. W dobie intensyfikacji rolnictwa należy zweryfikować dawki nawozów i oprysków i stworzyć instrumenty do skutecznej kontroli ich przestrzegania.

WODY PODZIEMNE

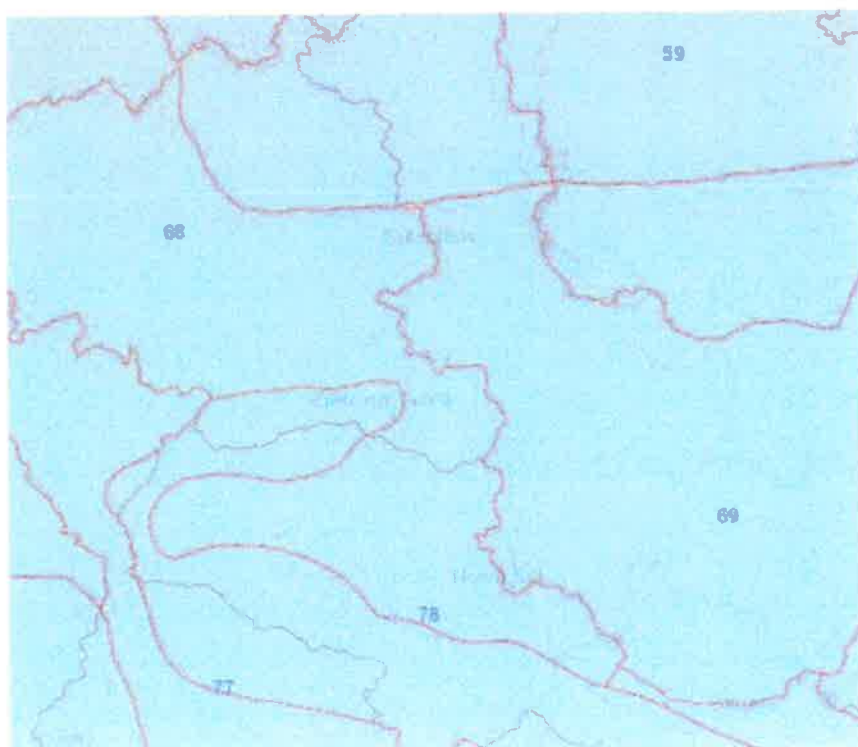
Wody podziemne odgrywają szczególną rolę w procesie zaopatrzenia mieszkańców w wodę do celów pitnych i na potrzeby przemysłowe. Wielkość zasobów wód podziemnych na danym obszarze zależy od charakteru budowy geologicznej oraz rodzaju skał i osadów. Obszar Gminy leży w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 150 „Pradolina Warszawa – Berlin” o powierzchni 1 611 km². Leży w granicach morfologicznych pradoliny warszawsko-berlińskiej. Ma kształt wydłużony zgodnie z przebiegiem rzeki Odry (od Radnicy do Klenicy), Kanałów Obrzy i Kanału Mosińskiego oraz Warty (od Mosiny do Kopoja).

Zbiornik ma charakter porowy o swobodnym i swobodno-naporowym zwierciadle wody. Zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę stanowi poziom wód gruntowych i wód wgłębnych pradoliny. Występujący w podłożu poziom subglacjalny nie jest dotychczas wykorzystywany gospodarczo. GZWP nr 150 należy do struktur o charakterze odkrytym z lokalnie występującą pokrywą izolującą, co decyduje o jego silnej podatności na zanieczyszczenie z powierzchni terenu. Jakość wód podziemnych zbiornika w zdecydowanej większości należy do klasy III – zadowalającej jakości. Lokalnie obserwuje się polepszenie (rejon Nowej Wsi) lub po-

gorszenie klasy wody ze względu na podwyższone stężenia żelaza i manganu oraz potasu (rejon Nietkowic, Zawady, Kargowej, Śniatów, Kościana, Piotrowa i Śremu). Pozostałe wskaźniki wód występują obecnie w ilościach dopuszczalnych. W przeszłości, okresowo w wodach tych rejestrowano punktowe przekroczenia stężeń związków azotu i siarczanów. Zasoby dyspozycyjne zbiornika wyznaczono w wysokości 350 000 m³/d, przy module 217 m³ /d × km². Rzeczywisty pobór wód podziemnych na terenie zbiornika w 2010 r. wynosił 90 849 m³ /d, co stanowiło ok. 26% zasobów dyspozycyjnych. Obszar zbiornika stanowią w zdecydowanej większości łąki, pola uprawne oraz lasy. Aż 25% powierzchni zbiornika stanowią lasy będące naturalną formą ochrony poziomu wodonośnego. Teren GZWP charakteryzuje się stosunkowo małym zaludnieniem, z przewagą małych miast liczących do 5 tys. mieszkańców. Ze względu na odkryty charakter zbiornika, silną jego podatność na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, sposób zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania hydrogeologiczne wyznaczono obszar ochronny o powierzchni 1926,5 km². Proponowane zakazy i nakazy nie przewidują likwidacji zakładów istniejących ani ograniczenia powierzchni produkcji rolnej, raczej wprowadzanie zmian sposobu użytkowania ukierunkowanych na zmianę technologii, ograniczenie emisji itp³.

Na terenie Polski zostało wyodrębnionych 172 JCWPd, zostały one przyjęte Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Gmina Trzebiechów leży w zasięgu JCWPd o numerze 68 i 69.

Mapa 4. JCWPd na terenie powiatu zielonogórskiego

³ Informator PSH. Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017 r., s. 145-146.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html> (dostęp 15.01.2023 r.)

Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych o nr 68 69 została przedstawiona poniżej.

Tabela 36. Charakterystyka JCWPd nr 68

Powierzchnia [km ²]	1 741,9	
Dorzecze	Odry	
Region wodny RZGW	Środkowej Odry RZGW Wrocław	
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Odra (I)	
Obszar bilansowy	W-XI Przyodrze	
Liczba pięter wodonośnych	2	
Charakterystyka pięter wodonośnych		
	Litologia	Głębokość występowania warstw wodonośnych [m]
Piętro czwartorzędowe	żwiry, piaski	0-15
Piętro neogeńskie (występuje na niewielkim obszarze tylko w zachodniej części JCWPd) Poziom mioceński	piaski	100-120
Zasób wód, obszarowe źródła zanieczyszczeń i ocena stanu JCWPd		
zasoby	314341	
% wykorzystania zasobów	7,8	
Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego	Brak	
Stan ilościowy	dobry	
Stan chemiczny	dobry	
Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry	
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona	

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/> (dostęp: 15.01.2023 r.)

Tabela 37. Charakterystyka JCWPd nr 69

Powierzchnia [km ²]	2 366,2		
Dorzecze	Odry		
Region wodny RZGW	Środkowej Odry RZGW Wrocław		
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Odra (I), Krzycki Rów, Obrzyca (II)		
Obszar bilansowy	W-I Obrzyca i Krzycki Rów		
Liczba pięter wodonośnych	2		
Charakterystyka pięter wodonośnych			
	Litologia	Głębokość występowania	warstw wodonośnych [m]
Piętro czwartorzędowe	żwiry, piaski	0-18	
Piętro neogeńskie (charakteryzuje się nieciągłym rozprzestrzenieniem)	piaski	52-140	
Zasób wód, obszarowe źródła zanieczyszczeń i ocena stanu JCWPd			
zasoby	287045		
% wykorzystania zasobów	11,2		
Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego	Brak		
Stan ilościowy	dobry		
Stan chemiczny	dobry		
Ogólna ocena stanu JCWPd	dobry		
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	niezagrożona		

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/> (dostęp: 15.01.2023 r.)

Monitoring wód podziemnych jest prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMŚ). Monitoring wód podziemnych jest w Polsce prowadzony w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych. Wyniki

badań i ocen wykonywanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych służą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych; są także wykorzystywane na potrzeby wypełniania obowiązków sprawozdawczych wobec Komisji Europejskiej.

W 2021 r. przeprowadzony został monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 380 punktach pomiarowych. Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2021 w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2021 poz. 1576) klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,
- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości,
- V klasa – wody złej jakości.

Na terenie powiatu zielonogórskiego w 2021 r. monitoring jakości wód podziemnych nie był wykonywany. Ocena jakości stanu chemicznego i ilościowego JCWPd nr 68 i 69 została przedstawiona poniżej.

Tabela 38. Ocena stanu chemicznego i ilościowego JCWPd nr 68 i 69

JCWPd nr 68	2012	2016	2019
Chemiczny	dobry	dobry	dobry
Ilościowy	dobry	dobry	dobry
JCWPd nr 69	2012	2016	2019
Chemiczny	dobry	dobry	dobry
Ilościowy	dobry	dobry	dobry

Źródło: opracowanie własne, <https://www.gios.gov.pl/pl/> (dostęp: 15.01.2023 r.)

ZAGROŻENIA SUSZĄ

Susza, to zjawisko ciągłe o zasięgu regionalnym, objawiającym się tymczasowym ograniczeniem dostępności wody; susza definiowana jest także jako katastrofa naturalna. W zależności od czynników wpływających na rozwój intensywności i zasięgu suszy, możemy mówić o czterech, powiązanych ze sobą przyczynowo-skutkowo, typach:

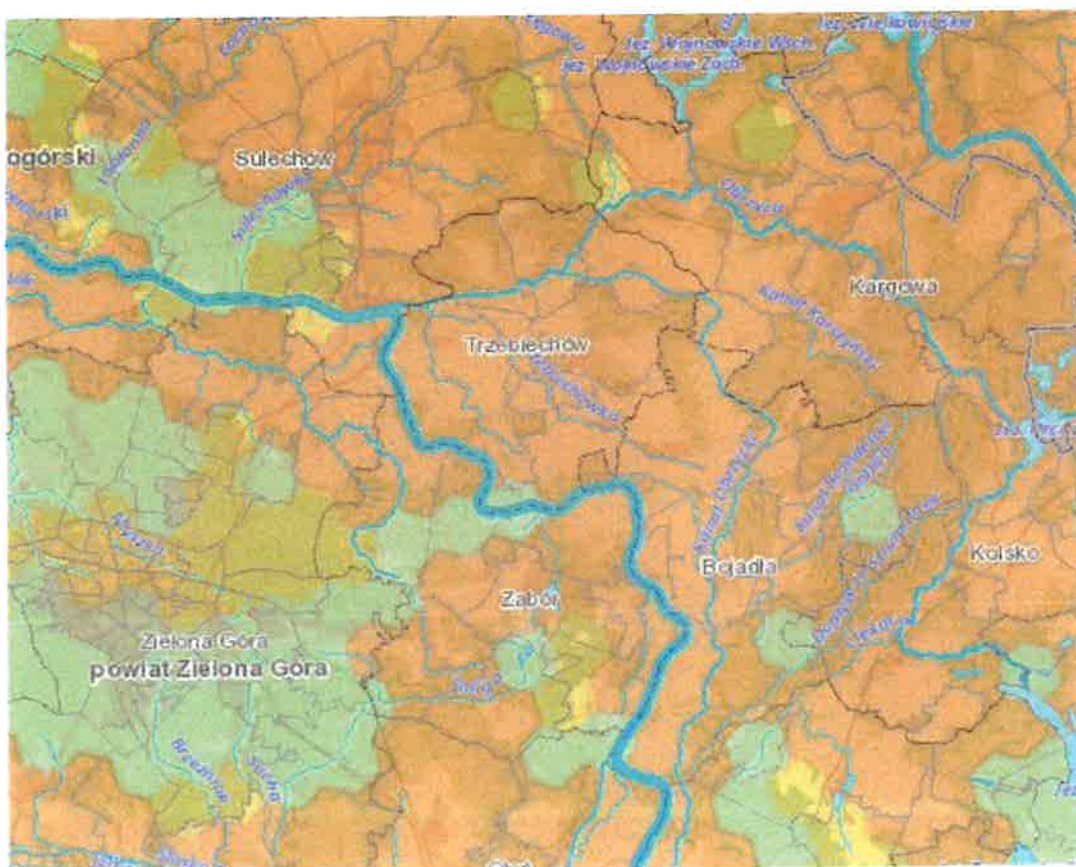
- susza atmosferyczna (meteorologiczna) – charakteryzuje ją niedobór opadów, skutkujących zwiększoną ewapotranspiracją, obniżeniem lustra wód powierzchniowych, a także zmniejszenie ilości wody glebowej,
- susza rolnicza – ograniczenie dostępności wody dla roślin, co prowadzi do ich stopniowego obumierania i spadku produkcji roślinnej,

- susza hydrologiczna – charakteryzuje się obniżeniem zasobów wody rzekach oraz w naturalnych i sztucznych zbiornikach wodnych,
- susza hydrogeologiczna – długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych.

Wyróżnia się także tzw. suszę gospodarczą, która na skutek niedoborów opadów, a w konsekwencji przesuszenia gleb, obniżenia przepływu w ciekach w istotny sposób wpływa na względy ekonomiczne, społeczne bądź rolnicze.

Z dostępnych danych wynika, że tereny Gminy Trzebiechów leżą na obszarach określonych jako silnie zagrożone suszą, co przedstawia poniższa mapa.

Mapa 5. Mapa zagrożenia suszą

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl/hydroportal.html> (dostęp: 15.01.2023 r.)

ZAGROZENIA POWODZIĄ

Obszary Gminy Trzebiechów położone bezpośrednio nad rzeką Odram leżą w strefie szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ i $p=1\%$ (na całej długości rzeki Odra na terenie gminy). Dla dorzecza Odry, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (j.t. Dz.U. z 2018 r. z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1938), wykonano mapy zagrożenia

powodziowego, na których wskazano tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi z różnym prawdopodobieństwem. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego przekazanymi w 2015 roku przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej jednostkom administracji samorządowej, na obszarze Gminy Trzebiechów wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią zlokalizowane wzdłuż cieku Obrzyca. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%),
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na które składają się: o obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%), o obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%),
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Na terenie Gminy Trzebiechów nie stwierdzono obszarów zabudowanych zagrożonych zalaniem, niemniej jednak Wody Polskie wyznaczają strefę zagrożenia zalaniem w przypadku uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, która obejmuje niemal całe terytorium Gminy. Ponadto obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie $p=10\%$ i $p=1\%$ występują obustronnie wzdłuż cieku Obrzyca.

Mapa 6. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Trzebiechów

Źródło: <https://trzebiechow.e-mapa.net/> (dostęp: 15.01.2023 r.)

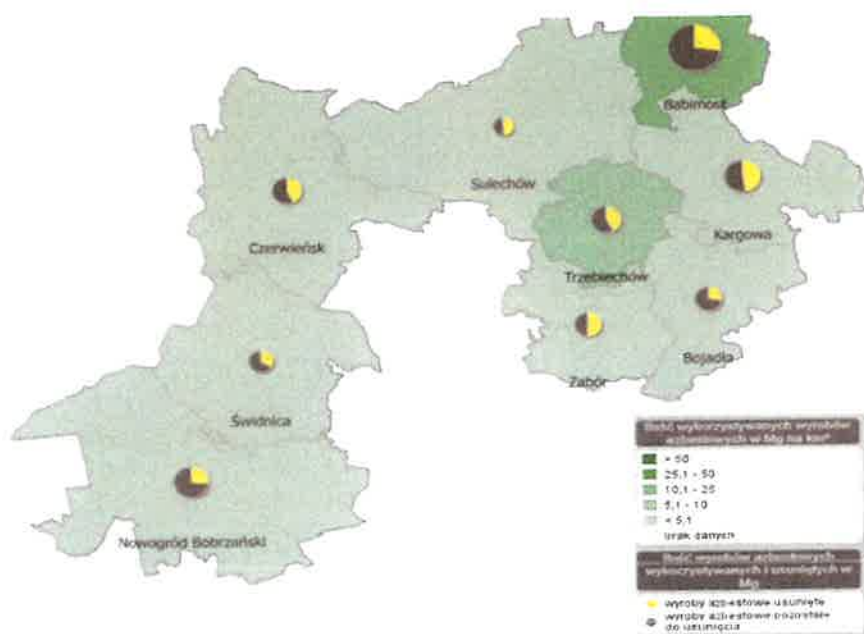
Azbest

W celu eliminacji szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie mieszkańców Gminy Trzebiechów oraz na środowisko naturalne, na terenie Gminy realizowane są działania omówione

w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Trzebiechów na lata 2016 – 2032.

Na całym obszarze Gminy zainwentaryzowano łącznie 706 272 kg azbestu, z tego 607 755 kg znajdowało się w posiadaniu osób prywatnych, a 98 517 kg we własności publicznej. Zgodnie ze stanem na 2022 r. udało się usunąć 295 083 kg azbestu, czyli prawie 42% złóż. Prawie cały usunięty do tej pory azbest pochodził z posesji prywatnych. Do usunięcia pozostało jeszcze 411 189 kg azbestu. Poniższa mapa przedstawia postępy Gminy Trzebiechów w utylizacji wyrobów azbestowych na tle pozostałych gmin powiatu zielonogórskiego:

Mapa 7. Ilość wyrobów usuniętych i pozostałych do usunięcia w gminach powiatu zielonogórskiego w 2022 r.

Źródło: strona internetowa esip.bazaazbestowa.gov.pl, <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/analizy.html> (dostęp: 13.07.2022 r.).

Gmina Trzebiechów jest drugim w kolejności obszarem w powiecie pod względem ilości wyrobów azbestowych przypadających na km^2 powierzchni. Wszystkie pozostałe do usunięcia wyroby znajdują się w III, najmniejszym stopniu pilności.

Gmina Trzebiechów na realizację zadania otrzymała dofinansowanie w wysokości 41 572,72 zł, w tym:

- 20 786,36 zł – tj. 50% kosztów kwalifikowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- 20 786,36 zł – tj. 50% kosztów kwalifikowanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

W 2021 r. z gminnych posesji zebrano 7,6280 Mg szkodliwych dla środowiska materiałów. 2,3650 Mg stanowiły materiały zdemontowane (głównie z dachów budynków mieszkal-

nych oraz gospodarczych), natomiast 5,2630 Mg stanowiły materiały pozyskane z gospodarstw. Łączny koszt zbiórki azbestu w 2021 r. wyniósł 5 023,86 zł. Gmina Trzebiechów dba, aby azbest każdego roku był konsekwentnie usuwany. Zgodnie z planem działań zawartym w ww. programie obszar Gminy Trzebiechów zostanie całkowicie oczyszczony z wyrobów azbestowych jeszcze przed 2032 r.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Stan ilościowy deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnym wyniósł 1009 deklaracji w 2021 roku. Za ich wywóz i selektywną zbiórkę odpowiada TRANSFORMACJA. Zebrane odpady trafiły w 5 miejsc:

- B+C EKO-ENERGIA z siedzibą w Sulechowie,
- ZUO INTERNATIONAL w Kunowicach,
- BIOTECH Energia Sp. z o.o. w Zbrostawicach,
- Ekolnżynieria- Tech Sp. z o.o. w Długołęce,
- REMONDIS GLASS RECYCLING POLSKA w Pile.

Ilość odpadów produkowanych w Gminie Trzebiechów stopniowo wzrasta. W okresie pięciu ostatnich lat łączna ich ilość zwiększyła się o 83%, a średnia ilość odpadów wytwarzanych przez jednego mieszkańca wzrosła aż o 90%.

Tabela 39. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Trzebiechów w latach 2017-2021

Rodzaj odpadów	Ilość odpadów [Mg/rok]				
	2017	2018	2019	2020	2021
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne oraz pozostałości po segregacji	327,38	391,20	506,26	482,72	584,37
Tworzywa sztuczne i metal	132,32	93,93	120,66	117,14	90,02
Szkło	28,48	17,7	44,00	92,08	89,90
Papier i tektura	34,16	18,57	33,18	19,64	20,44
Wielkogabarytowe	56,91	39,26	63,36	78,80	166,80
Ulegające biodegradacji	78,14	44,64	114,37	135,78	294,14
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	-	-	-	57,90	66,84
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	9,6	-	1,96	8,78	4,66
Inne nie wymienione	48,01	64,43	41,00	-	-
RAZEM	715,00	669,73	924,79	992,84	1310,77

Ilość odpadów na 1 mieszkańca w Mg	0,2578	0,2482	0,3469	0,3529	0,4909
------------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Trzebiechowie – Sprawozdanie Wójta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi

Najszybciej zwiększa się ilość odpadów biodegradowalnych, wielkogabarytowych, nie-segregowanych (zmieszanych) oraz pozostałych po segregacji, a także wytworzonych ze szkła. Odpady zmieszane stanowiły w 2021 r. prawie 45% wszystkich odpadów. Ich ograniczenie jest ważną i stosunkowo łatwą w realizacji kwestią dotyczącą środowiska leżącą we wspólnym interesie osób zamieszkujących Gminę Trzebiechów, dlatego warto poszerzać świadomość mieszkańców w kwestiach recyklingu i działań ekologicznych. Od 2017 r. zmniejszyła się ilość tworzyw sztucznych i metali, papieru i tektury oraz odpadów pobudowlanych.

W 2021 r. Gmina Trzebiechów osiągnęła poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych na poziomie 74%. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania osiągnął 9%.

Porównując do roku 2020 osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych zmniejszył się o 11 punktów procentowych. Poprawie uległ poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych (o 43 punkty procentowe). Odpady biodegradowalne przekazane do składowania w 2020 r. wyniosły 0%.

Odnawialne źródła energii

Uchwałą XXXVII/234/2018 Rady Gminy w Trzebiechowie z dnia 29 sierpnia 2018 r. została przyjęta do realizacji *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzebiechów*. Celem powyższego dokumentu strategicznego jest określenie rozwoju Gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej oraz określenie potrzeb w zakresie podniesienia efektywności energetycznej, zwiększenia wykorzystania energii pochodzących z odnawialnych źródeł energii i zastosowania technologii ograniczających niską emisję. Realizacja planu ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie wydatków na zakup energii. Gmina Trzebiechów jest nastawiona na wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań, które są ekologiczne i wpływają na poprawę środowiska naturalnego. W chwili obecnej prowadzone są rozmowy przedstawicieli samorządu lokalnego z zewnętrznymi inwestorami na temat instalacji farm fotowoltaicznych oraz montażu wiatraków na terenie gminy. Aspekt odnawialny źródeł energii stanowi dla Gminy ważny kierunek rozwoju w dalszej perspektywie czasowej. Zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii na terenie Gminy zaobserwować można także wśród mieszkańców Gminy, którzy składają wnioski o dofinansowanie instalacji.

ENERGIA WIATROWA

Gmina Trzebiechów znajduje się w strefie korzystnej, jeśli chodzi o energię wiatrową. Średnia prędkość wiatru na wysokości 30 m n.p.g. wynosi 4,75 m/s, przy średniej rzędnej terenu wynoszącej 73,26 m.

Mapa 8. Strefy energii wiatru w Polsce

Źródło: Strona internetowa Powiślańskiej Regionalnej Agencji Zarządzania Energią, <http://www.praze.pl/?a=static&l=pl&id=25>, (dostęp: 23.07.2022 r.)

Szacuje się, że w ciągu roku możliwe jest pozyskanie 1 183,51 kWh/m² przy wysokości posadowienia siłowni wiatrowej 40 m n.p.g., 1 305,68 kWh/m² przy 60 m n.p.g. oraz 1 420,66 kWh/m² przy 80 m n.p.g., jednak z uwzględnieniem możliwości technicznych byłoby to kolejno: 355,05 kWh/m², 391,70 kWh/m² i 424,20 kWh/m². Teren Gminy Trzebiechów ma ogólnie korzystne warunki dla lokalizacji farm wiatrowych. Przesądza o tym przede wszystkim niski stopień urbanizacji, zwarta zabudowa wsi, przeważająca na obszarze Gminy płaskorówninna i niskofalista rzeźba terenu. Problemem może być jedynie obecność licznych gatunków ptactwa dla których farmy wiatrowe stanowią zagrożenie.

ENERGIA SŁONECZNA

Energię promieniowania słonecznego można pozyskać na dwa sposoby: za pomocą kolektorów słonecznych w celu pozyskania energii cieplnej i za pomocą paneli słonecznych w celu pozyskania energii elektrycznej.

Mapa 9. Mapa nasłonecznienia Polski

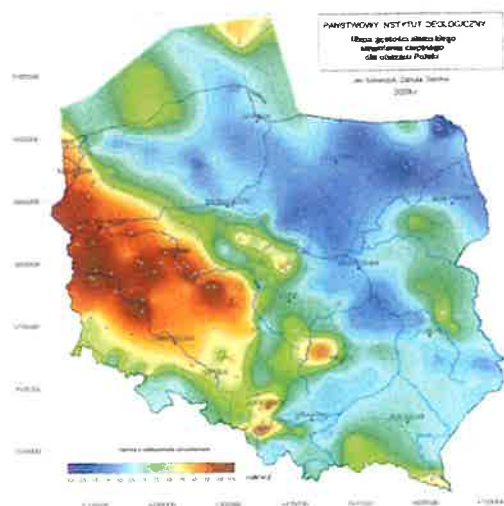
Źródło: Strona internetowa: <https://ciechanow.pomiaryinfo.pl/?pwtr=naslonecznienie&pwtid=16506&infrm=1>, (dostęp: 23.07.2022 r.)

Gmina Trzebiechów leży w paśmie o średnim miesięcznym nasłonecznieniu oscylującym wokół 1 000 kWh/m², co jest wystarczającą ilością energii do wykorzystania na cele bytowe mieszkańców. Średnie usłonecznienie na obszarze Gminy wynosi 1 600 godzin na rok. Z danych Urzędu Gminy Trzebiechów wynika, iż instalacje fotowoltaiczne znajdują się na terenie Swarzynic.

ENERGIA GEOTERMALNA

Energią geotermalną nazywa się energię ciepłą skał, wody i gruntu pod powierzchnią Ziemi. Możliwość wykorzystania energii wewnątrz Ziemi istnieje na ponad 60% powierzchni Polski. Obszar z największym potencjałem dla wykorzystania energii geotermalnej położony jest w zachodniej części naszego kraju i tam też znajduje się Gmina Trzebiechów.

Mapa 10. Ziemski strumień ciepły dla obszaru Polski

Źródło: Strona internetowa: <https://www.mae.com.pl/oferta-mae/baza-wiedzy/odnawialne-zrodla-energii/energia-geotermalna>, (dostęp: 23.07.2022 r.)

Zasoby dyspozycyjne energii geotermalnej obejmują cały obszar województwa lubuskiego, przyjmując najwyższe wartości w całym kraju na poziomie ponad 90 mW/m², co daje Gminie Trzebiechów możliwość pozyskiwania tego typu energii.

ENERGIA Z BIOMASY I BIOGAZU

Jako biomasę określa się substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, a także przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także inne części odpadów, które ulegają biodegradacji. Energię z biomasy można uzyskać w wyniku procesów spalania, gazyfikacji, pirolizy, fermentacji alkoholowej czy metanowej oraz wykorzystania olejów roślinnych w produkcji biokomponentów do paliw.

W Gminie Trzebiechów na cele energetyczne wykorzystuje się biomasę w postaci drewna na cele grzewcze w indywidualnych kotłowniach przydomowych.

PODSUMOWANIE UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

Gmina Trzebiechów to obszar atrakcyjny przyrodniczo, z dużym potencjałem środowiskowym. Na obszarze Gminy kładzie się nacisk na ekologię i dbałość o środowisko. Liczne walory naturalne stwarzają możliwość rozwoju turystycznego.

W większości spośród analizowanych gmin z powiatu zielonogórskiego, w 2021 r. ponad 50% odpadów było zbieranych w sposób selektywny.

Tabela 40. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]

Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika zmian
Babimost	44,5	32	26,6	38,7	48,5	+4
Bojadła	47,3	47	49,3	55,7	54,6	+7,3
Kargowa	36,9	39,6	42,3	45,3	51,7	+14,8
Trzebiechów	51	35,4	32	47,9	53,1	+2,1
Sulechów	22,2	26	32,2	33,9	37	+14,8
Zabór	53,7	38,5	32,2	50,2	52,9	-0,8

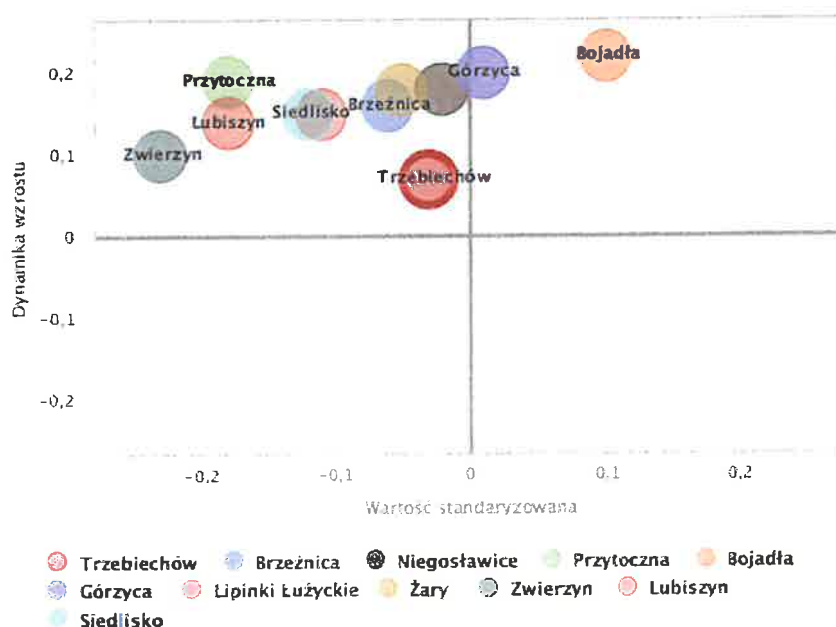
Źródło: Opracowanie własne, GUD BDL.

W analizowanym okresie niemal w każdej z branej pod uwagę gmin kładziono nacisk na segregację odpadów. Od roku 2020 w Gminie Trzebiechów prowadzona jest tylko i wyłącznie selektywna zbiórka odpadów komunalnych.

Na wartość wskaźnika stanu środowiskowo-przestrzennego wpływa poziom dostępności komunikacyjnej, ład i struktura przestrzenna obszaru oraz lokalne środowisko przyrodnicze.

Gmina Trzebiechów wypada korzystnie na tle wiejskich gmin z obszaru województwa lubuskiego pod względem wartości wskaźnika rozwoju środowiskowego, jednak nie świadczy to o braku przymusu w podejmowaniu dalszych działań na rzecz poprawy stanu środowiska. Wartość wskaźnika rozwoju środowiskowego jest ujemna, dodatkowo wartość wskaźnika dynamiki wzrostu, choć w tym przypadku dodatnia, w zestawieniu z resztą spośród omawianych gmin, jest najniższa. Dodatnia wartość wskaźnika dynamiki wzrostu świadczy o polepszaniu się stanu środowiskowo-przestrzennego w Gminie, jednak są to zmiany powolne.

Wykres 19. Wymiar środowiskowy - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego

Źródło: Strona internetowa systemanaliz.pl, <https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego?q=yor4D7TdiB&jst=Trzebiech%C3%B3w> (dostęp: 08.08.2022 r.).

VIII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozwój przestrzenny różnego rodzaju funkcji powinien odbywać się w sposób zrównoważony zarówno pod względem przeznaczenia poszczególnych terenów jak również ochrony obszarów zagrożonych czynnikami antropogenicznymi bądź przyrodniczymi. Ogólne kierunki rozwoju tych funkcji prezentuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który jest narzędziem wspomagającym planowanie przestrzenne. Szczegółowe informacje odnośnie wizji rozwoju przestrzennego Gminy Trzebiechów można odnaleźć w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Trzebiechów ma charakter wielofunkcyjny. Funkcja usługowa i przemysłowa skupiona jest głównie w miejscowości gminnej – w Trzebiechowie. Poza tym dominuje sektor rolny, który częściowo może zanikać na rzecz rozwoju energetyki wiatrowej. Lasy zajmują niecałe 26% powierzchni gminy. Oś komunikacyjną stanowi droga wojewódzka nr 278, łącząca Trzebiechów z Sulechowem oraz stanowiąca łącznik do drogi ekspresowej S3, która przebiega

tuż za zachodnią częścią granicy gminy. Struktura osadnicza cechuje się układem policentrycznym. Trzebiechów oraz Radowice położone są przy drodze wojewódzkiej, natomiast pozostałe miejscowości połączone są siecią dróg powiatowych i gminnych. Dojazd do Zielonej Góry możliwy jest przez Sulechów drogą S3. Odległość drogowa do miasta wojewódzkiego wynosi więc niespełna 29 km (względem 15 km w linii prostej). Dodatkowo można dostać się do miasta wojewódzkiego przez Nową Sól lub Kargową, a w okresie wakacyjnym także przeprawą promową.

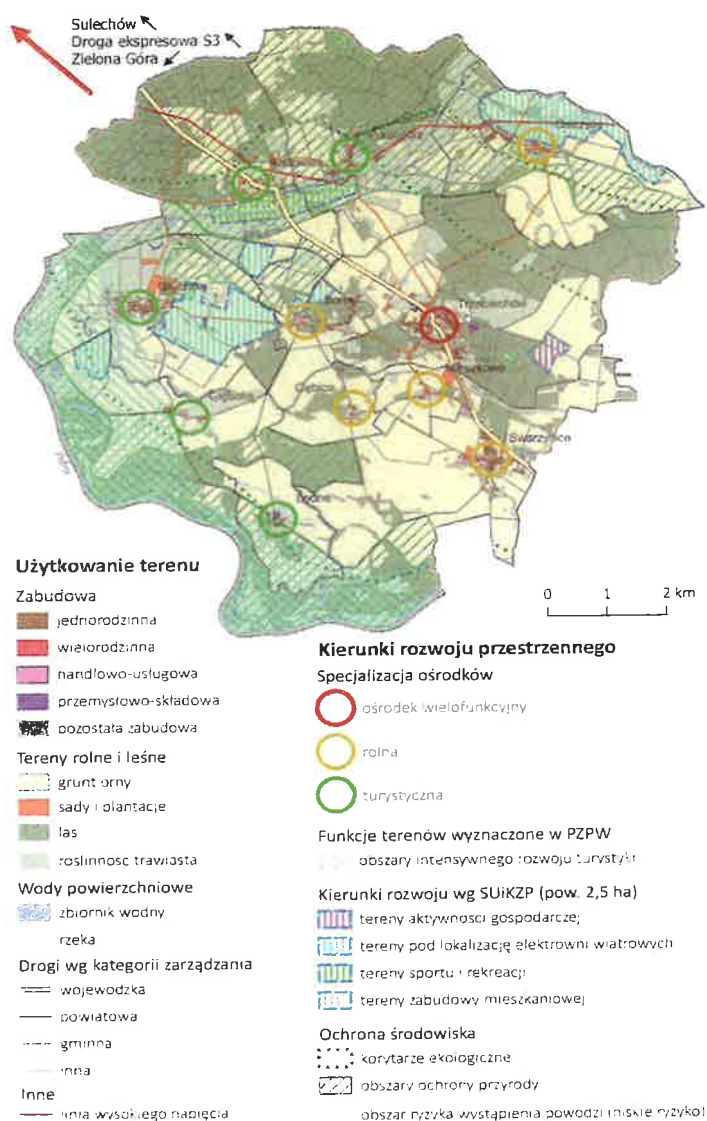
Obecność lasów jest niezwykle ważna dla rozwoju gospodarczego gminy. Duże znaczenie odgrywają lasy łąkowe i nadzalewowe bory w dolinie Odry, które w dużej części objęte są ochroną. W szczególności należy wykorzystać walory wzdłuż rzek Odra i Obrzyca, gdzie ustanowiono: Obszary Natura 2000 (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Odry” (PLB080004), Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Kargowskie Zakola Odry” (PLH080012)), Obszary Chronionego Krajobrazu (Rynny Obrzycko-Obrzańskie, Nowosolska Dolina Odry); rezerwat przyrody „Radowice”; użytki ekologiczne („Dzicze szuwary”, „Bagno rybnie z lusterkiem”, „Przy wale”). Tereny te predysponowane są do intensywnego rozwoju turystyki (PZPWL 2018). Obejmują one miejscowości Głuchów, Głęboka oraz Ledno. Ponadto w SUIKZP Gminy Trzebiechów (2018) wyznaczono tereny sportu i rekreacji na obszarze miejscowości Radowice i Podlegórz (wzdłuż kanału Gniła Obra oraz kanału Obra). Należy zaznaczyć, że obszary położone bezpośrednio nad rzeką Odrą według danych Wód Polskich leżą w strefie szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ i $p=1\%$ (na całej długości rzeki Odra na terenie gminy). Na terenie Gminy Trzebiechów nie stwierdzono obszarów zabudowanych zagrożonych zalaniem, niemniej jednak Wody Polskie wyznaczają strefę zagrożenia zalaniem w przypadku uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, która obejmuje niemal całe terytorium Gminy. Ponadto obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie $p=10\%$ i $p=1\%$ występują obustronnie wzdłuż cieku Obrzyca.

Na obszarze Gminy dominuje zabudowa jednorodzinna oraz zagrodowa. Zabudowa wielorodzinna nie ma dużego znaczenia. Zgodnie z zapisami SUIKZP Gminy Trzebiechów rozwój osadnictwa powinien sprowadzać się do uzupełnień pustych przestrzeni w zabudowie w celu ograniczenia antropopresji na tereny okalające i fragmentacji struktur przestrzennych oraz w celu zachowania spójności i ciągłości tych struktur. Największe zasoby przestrzeni pod zabudowę posiadają miejscowości Trzebiechów, Głuchów oraz Swarzynice. Rozwój zabudowy powinien zatem odbywać się na terenach o dostępnej infrastrukturze drogowej w obrębie istniejących struktur osadniczych. Dzięki temu koszty rozwoju infrastruktury technicznej będą mogły być zoptymalizowane.

Funkcja usługowa oraz przemysłowa koncentruje się głównie w miejscowości Trzebiechów, gdzie przeznacza się tereny na prowadzenie działalności gospodarczej: usługowej w centrum miejscowości wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 278 oraz przemysłowo-składowej na wschód od centrum. Ponadto przewiduje się rozwój usług związanych z turystyką w miejscowościach predysponowanych do rozwoju tej funkcji. Zakłada się rozwój różnych form eko-

turystyki tj.: agroturystyka, turystyka wiejska, turystyka weekendowa, turystyka krajoznawcza, turystyka specjalistyczna (rowerowa, wędkarstwo, malarstwo itd.) w celu stworzenia małego ruchu turystycznego. W tym celu konieczne jest wyznaczenie szlaków turystycznych, m.in. szlaku wodnego Sława – Jezioro Sławskie, Obrzyca – Jezioro Rudno – Obrzyca – Odra, szlaków rowerowych. W zakresie rozwoju przemysłu Gmina Trzebiechów w szczególności rekomenduje rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego z uwagi na bliskość dużych rynków zbytu tj. Zielona Góra. Należy podkreślić, że całe terytorium gminy zostało ujęte w obszarze perspektywicznym do rozwoju przemysłu wydobywczego z uwagi na występowanie kopaliny. Rozwój rolnictwa oparty jest na zasobach gleb o wyższych klasach bonitacyjnych, więc rekomenduje się częściowe zalesianie gruntów rolnych o niskich parametrach produkcyjnych.

Mapa 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Trzebiechów

Źródło: opracowanie własne

IX. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna Gminy skupia się na kilku zasadniczych aspektach związanych z rozwojem przestrzennym funkcji osadniczych i gospodarczych, w tym turystyki, eliminacją potencjalnych konfliktów przestrzennych, kontrolą rozwoju zabudowy oraz zapewnieniem ładu przestrzennego. Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzebiechów i brzmią następująco:

- **Rozwój energetyki odnawialnej** poprzez potencjalne możliwości lokalizacji farm wiatrowych na terenach rolnych oraz potencjał biogazu.
- **Poprawa funkcjonalno-przestrzennej struktury** w tym podniesienie ładu przestrzennego, zwiększenie walorów wizerunku i sprawności funkcjonowania, oraz wzmocnienie powiązań z regionem, krajem i zagranicą.
- **Ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego oraz jego racjonalnego kształtowania.**
- **Stworzenie atrakcyjnych i zróżnicowanych możliwości dla rozwoju gospodarczego poprzez wyznaczenie stref aktywności gospodarczej.**
- **Podniesienie standardów życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury technicznej, inwestycje w miejsca wypoczynku dla mieszkańców.**
- **Racjonalne wykorzystanie terenów i intensyfikacja ich zagospodarowania.**
- **Wdrożenie polityki przestrzennej poprzez koordynację planowania miejscowego, ustalenia narzędzi pozwalających na wdrożenie tej polityki.**
- **Rozwinięcie turystycznych walorów** doliny rzeki Odry.
- **Wzrost aktywności działalności rolniczej** w ramach działań restrukturyzacyjnych i działalności leśnej przy wykorzystaniu naturalnych zasobów.
- **Wykorzystanie rezerwy terenów dla zamieszkania**, w szczególności w miejscowościach Trzebiechów, Głuchów i Swarzynice.
- **Rozwój rekreacji** na terenach w pobliżu wsi Radowice i Podlegórz.
- **Tworzenie bardziej zwartych układów osadniczych**, bez rozproszonej zabudowy, jej porządkowanie i doposażanie w infrastrukturę.
- **Rozbudowa układu komunikacyjnego** szczególnie w ścieżki piesze i rowerowe, usprawnienie ciągów komunikacji kołowej.
- **Priorytetyzacja działań w zakresie opracowania kompleksowych dokumentów** planistycznych w postaci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym w zakresie zapewnienia spójności z dokumentami na szczeblu regionalnym.
- **Kontrolowany proces rozwoju zabudowy** – opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego począwszy od obszarów cechujących się najintensywniejszymi zmianami użytkowania; rozwój zabudowy w obrębie istniejących siedlisk.

- **Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią** – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową poprzez zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo.
- **Sprawne planowanie w przestrzeni związane z rozwojem funkcji turystyczno-rekreatywnych** – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
- **Kierowanie się zasadami ładu przestrzennego w planowaniu przestrzeni** w aspekcie estetycznym, społecznym, gospodarczym, środowiskowym i funkcjonalnym – w szczególności na obszarach o wysokim potencjale rozwoju turystyki, w tym na obszarach o wysokich walorach krajobrazowych, a także w obrębie istniejących struktur osadniczych w celu zapewnienia spójności architektonicznej.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym:** na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
- **Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym:** uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
- **Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią** – prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.
- **Uspójnienie zasad dotyczących walorów estetycznych nowych inwestycji**, w tym mieszkaniowych i związana z tym konieczność opracowania planów miejscowych dla obszarów przeznaczanych pod zabudowę.
- **Ukierunkowanie celów polityki przestrzennej na rozwój obszarów atrakcyjnych turystycznie** ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, turystyki weekendowej, specjalistycznej, krajoznawczej i wiejskiej.
- **Ochrona obszarów o nieprzekształconych lub stosunkowo mało zmienionych walorach przyrodniczych i krajobrazowych**, oraz uwzględnianie pozostałych działań ochronnych w zakresie ochrony krajobrazu.
- **Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych** oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.
- **Separowanie terenów zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem** od dużych zwartych kompleksów terenów zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej poprzez ustalenie minimalnych odległości między tymi terenami i kompleksami w dokumentach planowania przestrzennego.
- **Zachowywanie pomiędzy jednostkami osadniczymi wolnych od zabudowy i zagospodarowania (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) terenów otwartych lub zalesionych.** Ograniczenie możliwości wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach otwartych.
- **Rozwój podstawowych usług we wsiach.**

- **Rozwój nieuciążliwych form usług rzemieślniczych na terenach zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
- **Pozostawienie wzdłuż rzek, mniejszych cieków i urządzeń melioracji podstawowych pasów terenów zielonych, wolnych od zabudowy.**
- **Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych** o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy.
- **Uwzględnienie infrastruktury transportu rowerowego** przy planowaniu zintegrowanego systemu transportu.
- **Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych** (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.
- **Podjęcie działań (poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych) mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych**, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, mokradła, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetasowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
- **Rozwój szlaków turystycznych** i przeznaczenie terenów pod budowę małej infrastruktury turystycznej oraz obiektów gastronomicznych i sportowo-rekreacyjnych.
- **Rozwój przemysłu na zaplanowanych terenach aktywności gospodarczej** z dopuszczeniem przede wszystkim przemysłu nieuciążliwego i opartego na nowych technologiach.
- **Wykorzystanie terenów dawnych PGR na cele aktywności gospodarczej.**
- **Rozwój funkcji rolnej głównie na terenach o wysokich walorach produkcyjnych** oraz przeznaczenie terenów o glebach cechujących się niską klasą bonitacyjną pod zalesienie.

X. Obszary strategicznej interwencji

Gmina Trzebiechów położona jest w obrębie 13 wydzialeń obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach wojewódzkich. W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- 6 strategii szczebla krajowego,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Przez obszary specjalne rozumie się:

– OSPT (Obszary Specjalnej Polityki Terytorialnej) – terytoria zawierające wiele jednostek administracyjno-terytorialnych (gmin, powiatów, województw) lub ich części, dla których

z uzasadnionych powodów potrzebne jest prowadzenie skoordynowanej i spójnej polityki rozwoju.

– OF (obszary funkcjonalne) – terytoria charakteryzujące się silnymi powiązaniem społeczno-ekonomicznymi o charakterze węzłowym lub sieciowym, które kształtują spójną, trwałą i samopodtrzymującą się strukturę przyrodniczą i (lub) społeczno-gospodarczą.

– OSI (obszary strategicznej interwencji) – terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym, w tym:

- OP (obszary problemowe) – terytoria o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych.
- OW (obszary wzrostu) – terytoria o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.

W poniższej tabeli zestawiono obszary specjalne, które obejmują Gminę Trzebiechów.

Tabela 41. Obszary specjalne obejmujące Gminę Trzebiechów

Lp.	Typ obszaru	Nazwa	Nazwa dokumentu	Dokumenty na szczeblu regionalnym
1	OF	Obszar intensywnego rozwoju turystyki	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego Tom I, Załącznik Nr 1 - TOM I do uchwały Nr XLIV/667/18	
2	OF	Wiejskie obszary funkcjonalne - Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych	Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.	
3	OF	Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska (...) – Tereny zamknięte - Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy		
4	OF	Obszary przygraniczne – II strefa	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego Tom I, Załącznik Nr 1 - TOM I do uchwały Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r., Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.	

5	OSI	Gminy o utrudnionych warunkach rozwoju	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.
---	-----	--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów krajowych i wojewódzkich

XI. Ocena warunków życia na terenie Gminy Trzebiechów w opinii respondentów – badania ankietowe

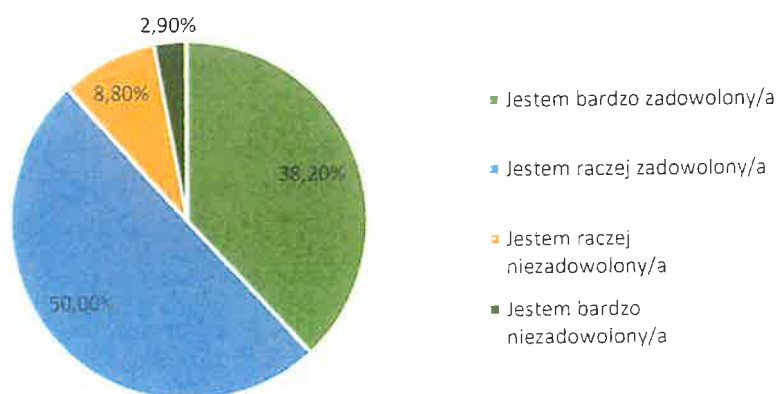
Ocenę warunków życia w Gminie Trzebiechów dokonano na podstawie ankiety wśród mieszkańców. Ankieta została przeprowadzona w miesiącu wrześniu i październiku 2022 r. Celem badania opinii publicznej nt. warunków życia, jakie stwarza Gmina Trzebiechów było zdiagnozowanie problemów oraz potencjałów rozwojowych występujących na terenie Gminy. Wyniki badania wraz z dokonaną diagnozą i charakterystyką Gminy Trzebiechów posłużyły do opracowania celów strategicznego działania na kolejne lata, poprzez odpowiednie zaplanowanie działań i projektów do realizacji.

W badaniu wzięło udział 100 respondentów z Gminy Trzebiechów. Kobiety stanowiły 58,8% badanych, a mężczyźni 41,2% respondentów. Najlicniejszą grupę osób biorących udział w badaniu stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (58,8% badanych), następnie w wieku 26-35 lat (32,4% badanych). 5,9% osób biorących udział w ankiecie to osoby w wieku 51-60 lat, z kolei odsetek osób w wieku 18,25 lat stanowił 2,9% ogółu badanych.

Wyniki z przeprowadzonych badań przedstawione zostały poniżej.

Połowa respondentów jest raczej zadowolona z życia w Gminie Trzebiechów, a 38,2% wykazuje na duże zadowolenie z tego powodu. Niewielki odsetek badanych twierdzi (8,8%), że jest raczej niezadowolona z życia na terenie Gminy. Natomiast tylko 2,9% badanych osób jest bardzo niezadowolona z warunków życia oferowanych przez Gminę.

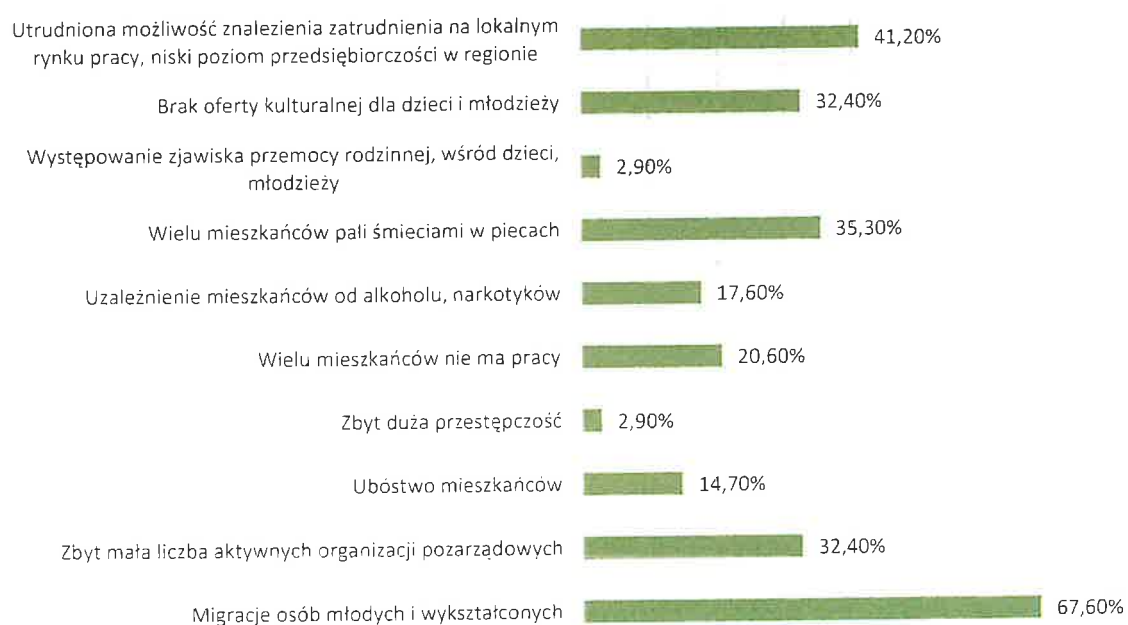
Wykres 20. Poziom zadowolenia z życia w Gminie Trzebiechów w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do głównych problemów społecznych w opinii respondentów, które występują na terenie Gminy Trzebiechów należą: migracje osób młodych i wykształconych (67,6% odpowiedzi), utrudniona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, niski poziom przedsiębiorczości w regionie (41,2%), a także zanieczyszczenie środowiska na skutek palenia śmieci w gospodarstwach domowych (35,3%) i brak oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz zbyt mała liczba aktywnych organizacji pozarządowych (32,4%). Wśród problemów drugorzędnych respondenci wskazywali: bezrobocie (20,6%), czy uzależnienie mieszkańców od alkoholu/narkotyków (17,6%). Problemem o najniższej randze uznane zostało zjawisko przemocy w rodzinie oraz przestępczość (2,9%).

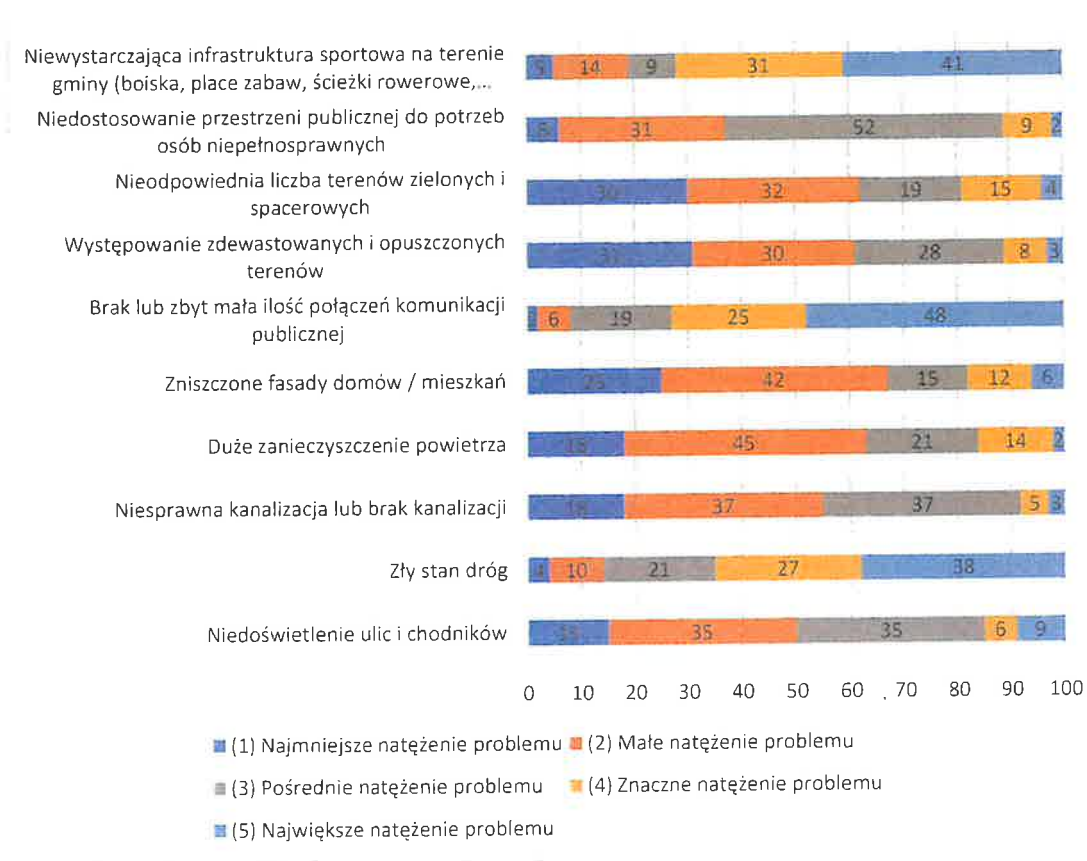
Wykres 21. Główne problemy społeczne na terenie Gminy Trzebiechów w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W Gminie Trzebiechów za problem społeczny o największym natężeniu uznano małą liczbę połączeń komunikacji publicznej (48 wskazań), niewystarczająca infrastruktura sportowa na terenie Gminy w postaci boisk, placów zabaw, ścieżek rowerowych itp. (41 wskazań) oraz zły stan dróg (38 wskazań). Z kolei najmniejszym natężeniem problemów na terenie Gminy Trzebiechów według opinii respondentów jest występowanie zdewastowanych i opuszczonych terenów (31 wskazań), nieodpowiednia liczba terenów zielonych i spacerowych (30 wskazań), a także zniszczone fasady domów/mieszkań (25 wskazań).

Wykres 22. Ocena problemów społecznych występujących w Gminie w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W trakcie badania poproszono respondentów o wskazanie propozycji konkretnych działań do realizacji w kontekście dalszego rozwoju Gminy Trzebiechów. Najwięcej wskazań dotyczyło następujących kwestii:

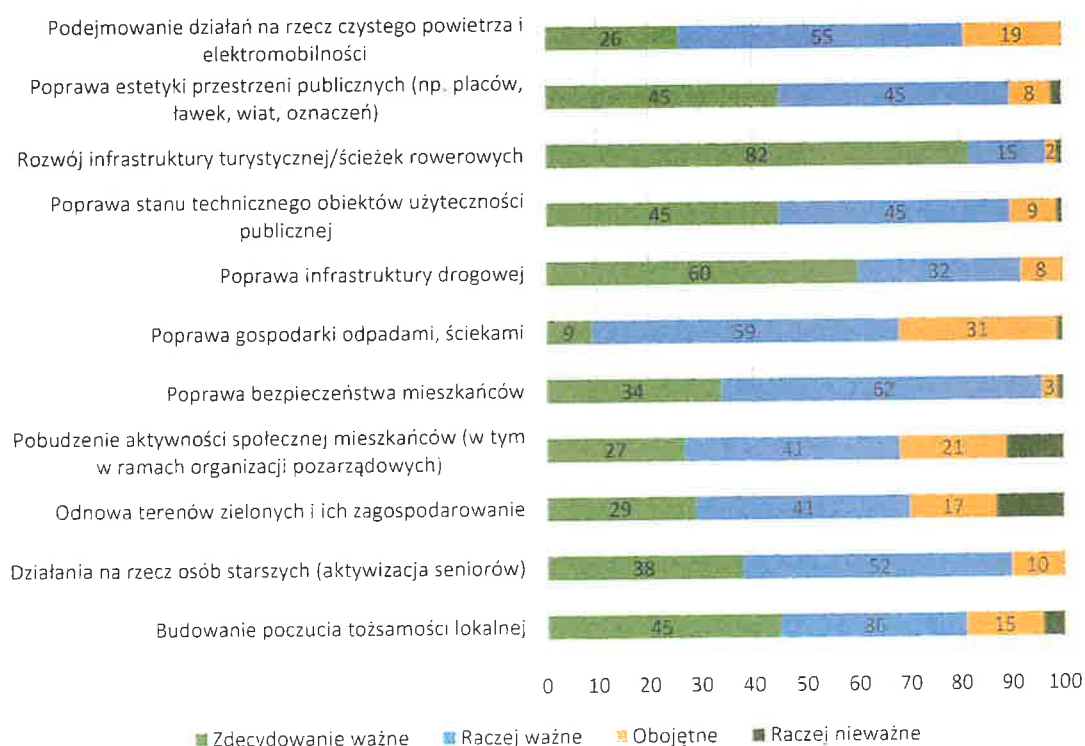
- Budowa ścieżek rowerowych,
- Budowa, remonty i modernizacje dróg powiatowych oraz wojewódzkich oraz chodników (Trzebiechów - Borek - Głuchów, Radowice- Podlegórz, Trzebiechów - Swarzynice, Swarzynice - Ledno, Trzebiechów - Mieszkowo itp.),
- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, skatepark),
- Rewitalizacja parku za pałacem,
- Budowa mieszkań pod wynajem, zwiększenie dostępności mieszkań dla młodych,
- Remont, modernizacja pałacu,
- Zwiększenie miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych.

Z pozycji działań uzyskanych od mieszkańców Gminy Trzebiechów wynika, że główne problemy społeczne skupiają się wokół infrastruktury drogowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Osoby biorące udział w badaniu bardzo często podkreślały, że ważne w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczym Gminy są modernizacje i remonty dróg wraz z całym

zapleczem infrastrukturalnym, tj. oświetlenie, chodniki, parkingi itp. Dodatkowo zwrócono uwagę na potrzebę rozwoju życia kulturalnego w Gminie. Wskazano również potrzebę modernizacji pałacu i terenu wokół niego.

Za najważniejsze propozycje zadań do realizacji w ramach rozwoju Gminy Trzebiechów na kolejne lata respondenci wskazali przede wszystkim rozwój infrastruktury turystycznej, w tym budowa ścieżek rowerowych (82 wskazania), poprawa infrastruktury drogowej (60 wskazań) oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej (45 wskazań). Ważnym aspektem dla mieszkańców jest także budowanie poczucia tożsamości lokalnej (45 wskazań).

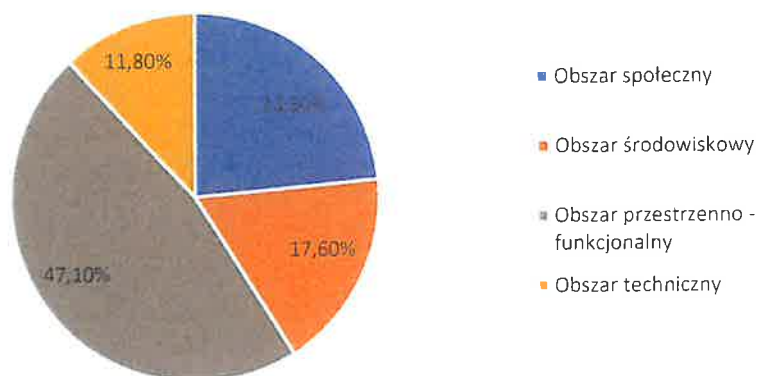
Wykres 23. Ważność poszczególnych obszarów działań do realizacji na terenie Gminy Trzebiechów w kolejnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci są zdania, że podejmowane działania w rozwoju Gminy na kolejne lata powinny skupiać się przede wszystkim na rozwoju obszaru przestrzenno-funkcjonalnego (uważa tak 47,1% badanych). Na drugim miejscu mieszkańcy widzą potrzebę rozwoju obszaru społecznego (23,5%), a następnie środowiskowego (17,6%) i technicznego (11,8%).

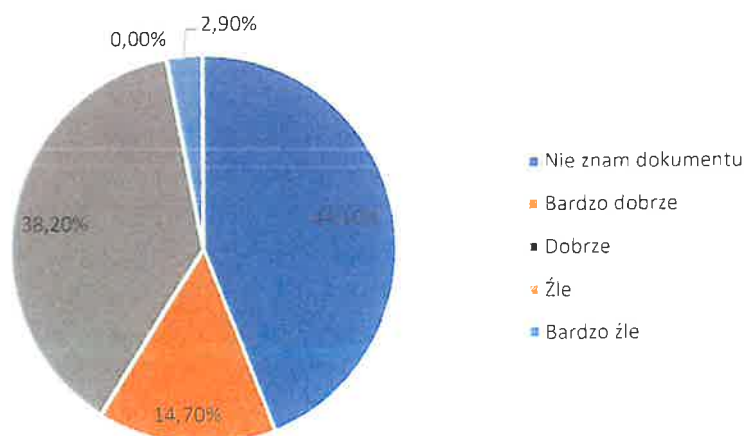
Wykres 24. Ocena obszarów, wokół których powinny koncentrować się działania realizowane w przyszłości

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podczas badania poproszono respondentów również o ocenę stopnia realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022*. Ponad 44% osób biorących udział w badaniu nie znała tego dokumentu. 38,2% badanych określiła, że zna Strategię dobrze, a 14,7% - że bardzo dobrze.

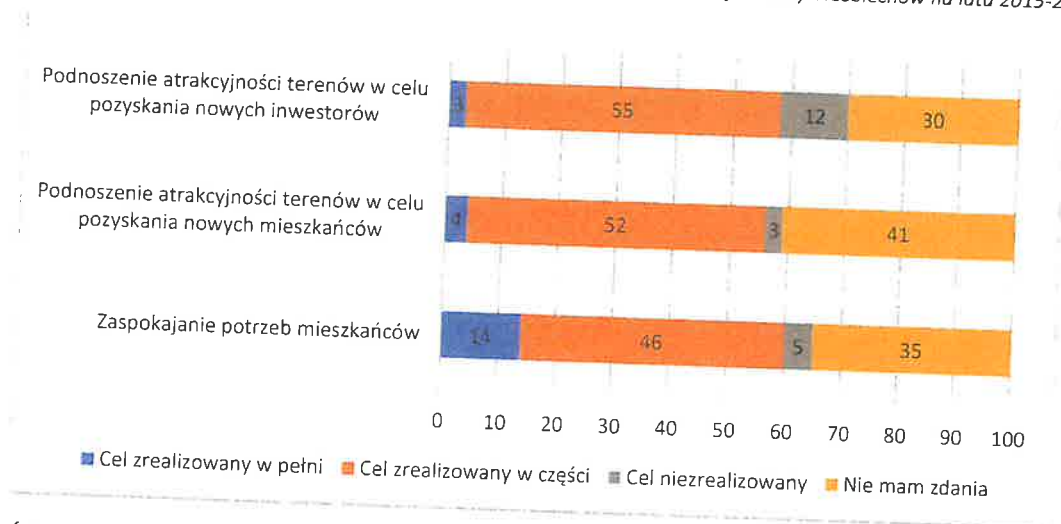
Wykres 25. Ocena stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Połowa respondentów uważa, że zaplanowane cele do realizacji w *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022* zostały zrealizowane w części. Znaczna też część osób biorących udział w badaniu wskazała, iż nie znając dokumentu nie ma zdania na ten temat.

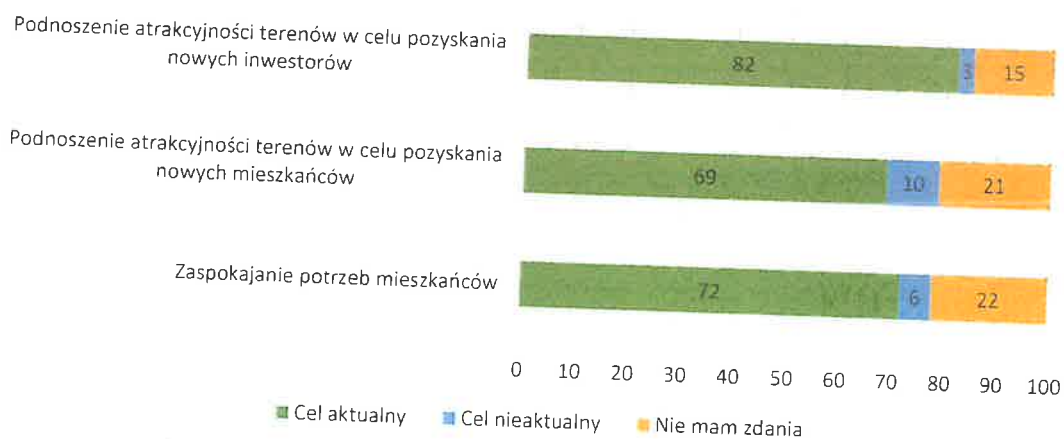
Wykres 26. Ocena stopnia realizacji celów zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena aktualności celów zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022 przez zdecydowaną większość respondentów jest uważana za cele, które należy kontynuować w kolejnych latach.

Wykres 27. Ocena aktualności celów zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na koniec poproszono respondentów o wskazanie celów, które nie zostały uwzględnione w obecnie obowiązującej strategii, a powinny zostać uwzględnione w Strategii na lata 2023 – 2030. Najwięcej wskazań dotyczyła podjęcia działań na rzecz rolnictwa oraz podniesienia atrakcyjności terenów pod względem turystycznym i inwestorskim. Badani wskazywali również na potrzebę budowy ścieżek rowerowych, które wzmocnią potencjał turystyczny Gminy. Dodatkowo ważnym aspektem pod względem warunków życia jest dalsza modernizacja dróg gminnych, rozwój mieszkalnictwa oraz zwiększenie liczby ofert zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

XII. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 42. Analiza SWOT

Uwarunkowania społeczne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ poprawiająca się sytuacja materialna rodzin, ➤ Działalność Punktu Konsultacyjnego przy Urzędzie Gminy Trzebiechów, ➤ aktywna działalność instytucji sportowych i kulturalnych, ➤ dostęp do podstawowej opieki medycznej, ➤ aktywna działalność organizacji pozarządowych, ➤ dobra współpraca samorządu z organizacjami społecznymi, ➤ realizacja wielu projektów współfinansowanych ze środków zew. w ramach rozwoju społecznego, edukacyjnego, rekreacyjnego itp., ➤ działalność Trzebiechowskiego Ośrodka Kultury, termomodernizacja TOK, ➤ rozwijająca się infrastruktura sportowo-rekreacyjna, ➤ funkcjonowanie żłobka, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ spadek liczby ludności w gminie, ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, ➤ ujemny przyrost naturalny, ➤ niewystarczająca liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ➤ ubóstwo wielu rodzin z terenu gminy, ➤ wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ➤ wysoki współczynnik osób uzależnionych i borykających się z problemem alkoholizmu,
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozbudowa infrastruktury społeczno-kulturalnej i zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy, ➤ możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne, ➤ zwiększenie integracji społecznej mieszkańców, ➤ pozyskiwanie dalszych środków na rozwój lokalny i działalność społeczną, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, choć wolniejszy niż w innych gminach w grupie porównawczej, ➤ pogłębiająca się izolacja społeczna osób starszych, schorowanych, wykluczonych, ➤ spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminie,
Uwarunkowania gospodarcze	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój gospodarczy gminy, ➤ dobre skomunikowanie obszaru, ➤ wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, ➤ walory krajobrazowe gminy, potencjał do rozwoju turystyki, agroturystyki i prowadzenia działalności gospodarczych, ➤ bieżące remonty i modernizacje dróg gminnych, ➤ realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, ➤ poprawiający się stan sieci wodno-kanalizacyjnej, ➤ dobry stan dróg i infrastruktury około drogowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niski udział dużych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy, ➤ niski stopień skanalizowania gminy, ➤ duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz niepracujących kobiet, ➤ niewystarczająco rozwinięta komunikacja publiczna, ➤ niewykorzystany potencjał turystyczny,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój działalności lokalnej, ➤ rozwój turystyki i agroturystyki, ➤ wzrost udziału dużych przedsiębiorstw, ➤ budowa ścieżek rowerowych, ➤ efektywniejsze wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, ➤ efektywniejsza promocja produktów regionalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deficyt pracowników na lokalnym rynku pracy, ➤ wysokie nakłady finansowe na rozwój gminy, ➤ ryzyko wystąpienia spowolnienia/kryzysu gospodarczego powodującego wzrost bezrobocia i/lub zmniejszenie dochodów mieszkańców,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój turystyczny gminy, ➤ zwiększanie liczby usług turystycznych, ➤ rozwój infrastruktury mieszkaniowej, ➤ wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju aktywnej turystyki weekendowej, ➤ zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz poczucia współodpowiedzialności za rozwój gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczające środki finansowe na przeprowadzenie ważnych projektów, inicjatyw rozwojowych,
Uwarunkowania środowiskowe	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna (rzeka, lasy), ➤ duże walory krajobrazowe, ➤ niski poziom urbanizacji, brak uciążliwego przemysłu i zanieczyszczenia środowiska, ➤ dobra jakość powietrza, ➤ realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy, ➤ wzrost ilości odpadów segregowanych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieodpowiedni system ogrzewania gospodarstw domowych, ➤ niewystarczający odsetek inwestowania w odnawialne źródła energii w gosp. prywatnych. ➤ zagrożenia powodzią, ➤ wzrost ilości odpadów komunalnych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej, ➤ budowa ścieżek rowerowych, ➤ rozbudowa infrastruktury technicznej, ➤ rozwój powstających farm fotowoltaicznych jako potencjału regionu, ➤ wykorzystanie funduszy zewnętrznych do finansowania ważnych projektów rozwojowych, ➤ wzrost świadomości ekologicznej i liczby inicjatyw związanych z ochroną środowiska naturalnego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ występowanie barier i ograniczeń w rozwoju związanych z ochroną przyrody i środowiska, ➤ wysokie nakłady finansowe na OZE, ➤ zanieczyszczenie środowiska naturalnego, zwiększające się ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych w wyniku zmian klimatycznych (susze, powodzie itp.), konieczność poprawy regulacji wodnych na obszarze,

Źródło: opracowanie własne

XIII. Misja i wizja rozwoju Gminy Trzebiechów

Misja rozwoju w zwięzły sposób precyzuje najistotniejsze, planowane priorytety w działaniach samorządu na rzecz zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców. Misję Gminy Trzebiechów ukierunkowaną na 2030 r. określono jako:

MISJA ROZWOJU GMINY TRZEBIECHÓW

Tworzenie warunków harmonijnego rozwoju Gminy w celu podnoszenia jakości życia jego mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału społecznego, gospodarczego, przyrodniczego i kulturowego.

Zdefiniowana misja rozwoju umożliwi wyznaczenie wizji rozwoju, stanowiącej wizerunek Gminy Trzebiechów w założonym horyzoncie czasowym – w 2030 r., do którego będą dążyć interesariusze Strategii, poprzez realizację przyjętych celów z uwzględnieniem występowania odpowiednich warunków egzogenicznych (zewnętrznych) i endogenicznych (wewnętrznych). Wizję rozwoju gminy nakreślono jako:

WIZJA ROZWOJU GMINY TRZEBIECHÓW

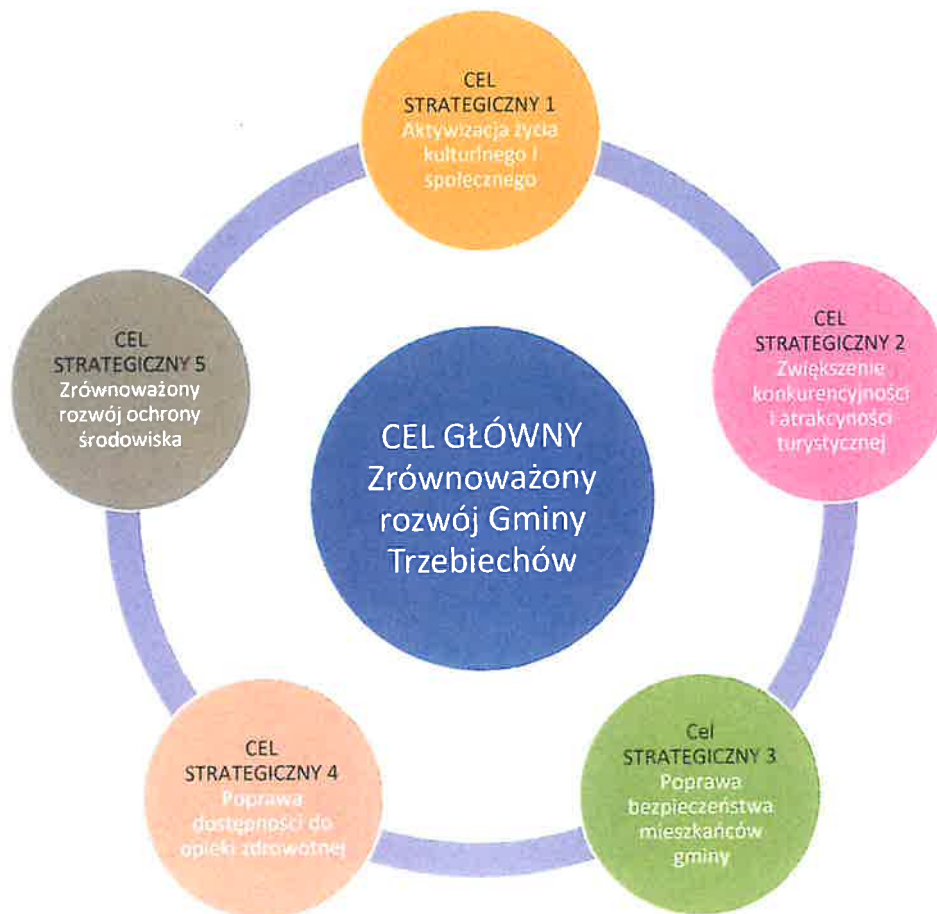
Gmina Trzebiechów jest bezpiecznym i przyjaznym miejscem do zamieszkania, pracy, rozwoju i wypoczynku.

XIV. Cele strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów

Struktura *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele strategiczne, cele operacyjne, oddziaływanie projektu wraz ze wskazaniem problemu oraz wynikające z nich kierunki działań). Cele strategiczne zdefiniowano na podstawie diagnozy, przeprowadzonych badań, konsultacji społecznych oraz w ramach prac nad projektem Strategii. Realizacja wypracowanych kierunków działań prowadzi do osiągnięcia celów strategicznych. Propozycje kierunków działań wynikają bezpośrednio z analizy, jak również z badań z mieszkańcami oraz konsultacji przeprowadzonych w trakcie prac nad opracowaniem dokumentu.

W toku prac nad *Strategią Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* wypracowano następujące cele strategiczne, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane główne wyzwania rozwojowe:

Schemat 1. Cele strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczonym celom strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów przyporządkowano cele operacyjne, których realizacji przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów strategicznych. Poszczególne cele operacyjne zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 43. Cele operacyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne
<p>Cel strategiczny 1 Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności mieszkańców do działalności kulturalnej organizowanej przez Trzebiechowski Ośrodek Kultury, • Podniesienie jakości świadczonych usług przez Trzebiechowski Ośrodek Kultury. • Aktywna działalność świetlic wiejskich na terenach wiejskich. • Promocja aktywności społecznej i kulturalnej. • Zapewnienie mieszkańcom możliwości efektywniejszego uczestniczenia w życiu społecznym.

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług społecznych przyczyniających się ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. • Zapewnienie wyższego poziomu edukacji. • Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej i na terenach wiejskich. • Moderowane aktywności sportowej wśród mieszkańców Gminy.
Cel strategiczny 2 Zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału turystycznego zabytków, w szczególności poprzez odpowiednią adaptację przestrzeni. • Odnowa przestrzenno-funkcjonalna terenów parkowych oraz zieleni w miejscowości Trzebiechów. • Zwiększenie dostępności miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców. • Wzrost działań promocyjnych w zakresie turystycznym.
Cel strategiczny 3 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców oraz jakości życia poprzez większą liczbę etatów na stanowiskach służb mundurowych (policja, straż). • Zapewnienie dostępu mieszkańców do możliwości aktywizacji sportowej poprzez wykorzystanie ścieżek rowerowych. • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez instalację sieci monitorującej na terenie Gminy.
Cel strategiczny 4 Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój dostępności do fachowej opieki zdrowotnej (w tym zwiększenie liczby lekarzy dostępnych na terenie Gminy). • Wzrost działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej. • Zapewnienie wyższej jakości świadczonych usług medycznych.
Cel strategiczny 5 Zrównoważony rozwój ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój instalacji fotowoltaicznych. • Ochrona potencjału przyrodniczego na terenie Gminy. • Rozwój sieci kanalizacyjnej. • Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego Internetu.

Źródło: opracowanie własne.

XV. Spójność kierunków rozwoju Gminy Trzebiechów z kierunkami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego i Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego

Cele *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* zachowują spójność z dokumentem strategicznym wyższego rzędu, czyli *Strategią Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022* oraz ze *Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030*. Zaplanowane

działania w ramach niniejszej Strategii zachowują korelację z założeniami powiatowymi, tym samym wpisują się w założenia strategii wojewódzkiej.

Tabela 44. Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030 z celami strategicznymi dokumentów wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030	Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030
Cel strategiczny 1 Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego	Cel 2. Rozwój edukacji na terenie powiatu zielonogórskiego Cel 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu zielonogórskiego oraz ich integracja ze środowiskiem rodzinnym i społecznym	CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi
Cel strategiczny 2 Zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej	Cel 6. Zwiększenie konkurencyjności oraz atrakcyjności turystycznej i roli funkcji kulturowo-twórczej powiatu zielonogórskiego	CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna
Cel strategiczny 3 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy	Cel 1. Rozwój infrastruktury technicznej w powiecie zielonogórskim Cel 5. Wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie zielonogórskim	CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu
Cel strategiczny 4 Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej	Cel 4. Poprawa stanu zdrowia oraz dostępności mieszkańców powiatu zielonogórskiego do opieki zdrowotnej	Cel strategiczny 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi
Cel strategiczny 5 Zrównoważony rozwój ochrony środowiska	Cel 1. Rozwój infrastruktury technicznej w powiecie zielonogórskim	CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna

Źródło: opracowanie własne

XVI. Kierunki strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów

Określenie powyższych celów strategicznych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* wyznacza kierunki dalszych działań rozwojowych. Na ich podstawie opracowano projekty oraz działania, które przyczynią się w sposób bezpośredni do realizacji założonych celów poprzez osiągnięcie wskazanych rezultatów i wskaźników.

Tabela 45. Kierunki strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów

1. DOSTĘPNOŚĆ I AKTYWIZACJA OŚRODKÓW ŻYCIA KULTURALNEGO I SPOŁECZNEGO	
Nazwa projektu	
Odziaływanie projektu	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel strategiczny 1	Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego
Cel projektu	Zwiększenie dostępności mieszkańców do działalności kulturalnej organizowanej przez Gminę Trzebiechów, poprzez doposażenie obiektów stanowiących ośrodki życia kulturalnego oraz poszerzenie zakresu ich oferty, a co za tym idzie zwiększenie liczby organizowanych działań kulturalnych i dostępnych zajęć.
Opis problemu	Niewystarczająca oferta kulturalna i niedostateczne wyposażenie obiektów wpływa na mniejszą możliwość aktywizacji mieszkańców, szczególnie w obszarze społeczno-kulturalnym.
	DZIAŁANIE
Działania podejmowane w ramach projektu	1. Modernizacja techniczna istniejących przestrzeni wykorzystywanych na cele kulturalno-społeczne, w szczególności świetlic wiejskich oraz Biblioteki Publicznej w Trzebiechowie. 2. Wyposażenie gminnych obiektów kulturalno-społecznych w sprzęt służący aktywizacji mieszkańców. 3. Promowanie działalności obiektów kulturalnych.
	WSKAŹNIK
	1. Liczba obiektów wyposażonych w niezbędny sprzęt do przeprowadzenia zajęć kulturalnych i aktywizacyjnych – 9 obiektów 2. Liczba obiektów wyposażonych w materiały i sprzęt edukacyjny - 1 obiekt 3. Liczba zmodernizowanych przestrzeni społeczno-kulturalnych – 10 szt. 4. Liczba obiektów użyteczności publicznej z poprawionym poziomem dostępności – 1 obiekt

	5. Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Trzebiechów – 20 szt.
Szacunkowa wartość	700 000,00 zł
Rezultaty	Zwiększenie ilości organizowanych wydarzeń kulturalnych – 5/rok Zwiększenie dostępu mieszkańców do obiektów użyteczności publicznej – 40% Zwiększenie dostępności mieszkańców do materiałów edukacyjnych – 40%
Planowany okres realizacji	2023-2030
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Program Interreg Brandenburgia – Polska 2021 - 2027

Nazwa projektu	2. REWITALIZACJA GMINNYCH TERENÓW PARKOWYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI
Odziaływanie projektu	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel strategiczny 2	Zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności turystycznej

Cel projektu	Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez odnowę przestrzenno-funkcjonalną terenów parkowych w miejscowości Trzebiechów. Promocja Gminy poprzez rozpowszechnianie informacji na temat dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych obszaru.	
Opis problemu	Niewykorzystany potencjał parków zlokalizowanych w Trzebiechowie przyczynia się do ich degradacji przyrodniczych- niezadbane i niewykorzystane przestrzenie mogą w przyszłości stać się miejscem pogłębienia i pojawienia zjawisk trudnych spotecznie. Odnowa terenów parkowych oraz zieleni miejskiej zapewni prowadzenie działań aktywizacyjnych, poprawi wizerunek miejscowości oraz przyczyni się do rozwoju turystyki w Gminie.	
	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK
Działania podejmowane w ramach projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uprzątnięcie oraz zagospodarowanie Parku Pałacowego w Trzebiechowie. 2. Utworzenie toalet w pobliżu Parku Pałacowego. 3. Aranżacja przestrzeni w oparciu o małą infrastrukturę w Parku Pałacowym. 4. Utworzenie Biura Informacji Turystycznej oraz prowadzenie działań promocyjnych Gminy Trzebiechów w ramach jego działalności. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obszaru poddanych rewitalizacji – 11 ha 2. Liczba utworzonych miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych – 1 szt. 3. Liczba utworzonych punktów informacyjnych – 1 obiekt
Szacunkowa wartość	6 000 000,00 zł	
Rezultaty	Ilość terenów zieleni z pełni przystosowaną infrastrukturą do celów rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie miejscowości Trzebiechów – 11 ha Zwiększenie dostępu do informacji turystycznej – 50%	
Planowany okres realizacji	2023-2030	
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS)	

3. MODERNIZACJA DRÓG, INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, CHODNIKÓW I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ORAZ BUDOWA I MODERNIZACJA PARKINGÓW NA TERENIE GMINY TRZEBIECHÓW	
Nazwa projektu	
Opis projektu	☐ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel strategiczny 3	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy
Cel projektu	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców oraz jakości życia poprzez modernizację infrastruktury drogowej oraz budowę chodników. Zapewnienie dostępu mieszkańców do możliwości aktywizacji sportowej poprzez wykorzystanie ścieżek rowerowych. Poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej.
Opis problemu	Zły stan techniczny infrastruktury drogowej wpływa na niższą jakość życia mieszkańców oraz niższe bezpieczeństwo, na co wpływa brak chodników. Niewystarczający dostęp do ścieżek rowerowych powoduje obniżoną jakość życia poprzez brak zapewnienia odpowiedniego stopnia aktywizacji sportowej mieszkańców.
	DZIAŁANIE
	WSKAŹNIK
Działania podejmowane w ramach projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, dróg, chodników oraz ścieżek rowerowych w obrębie Gminy Trzebiechów, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - budowa drogi rowerowej na odcinku Swarzynice- Sulechów, Trzebiechów-Kargowa. 2. Zwiększenie ilości i modernizacja istniejącej drogowej infrastruktury technicznej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie ilości przejść dla pieszych; - instalacja progów zwalniających; - montaż sygnalizacji świetlnej. 3. Zwiększenie ilości małej infrastruktury technicznej.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość zmodernizowanych dróg – 20 km 2. Długość nowo powstałych chodników – 10 km 3. Długość zmodernizowanych i zabezpieczonych chodników – 20 km 4. Długość nowo poprowadzonych ścieżek rowerowych – 30 km 5. Liczba nowo powstałych parkingów – 1 szt.

	4. Modernizacja parkingów na terenie Gminy Trzebiechów oraz budowa parkingu przy Urzędzie Gminy w Trzebiechowie.
Szacunkowa wartość	10 000 000,00 zł
Rezultaty	Zwiększenie dostępności mieszkańców do zmodernizowanej infrastruktury drogowej – 10% Zwiększenie dostępności mieszkańców do ścieżek rowerowych – 50% Zwiększenie dostępności bezpiecznych chodników dla pieszych – 20% Zwiększenia poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym – 20% Zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej – 30%
Planowany okres realizacji	2023-2030
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FENIKS)

Nazwa projektu	4. ROZWÓJ EDUKACJI I INTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW
Odziaływanie projektu	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna
Cel strategiczny 1	Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego

Cel projektu	Zapewnienie wyższego poziomu edukacji poprzez wprowadzenie praktycznych zajęć w szkołach. Angażowanie seniorów i dzieci w celu przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego.	
Opis problemu	Ograniczona oferta edukacyjna szkół na terenie gminy nastawiona na treści teoretyczne nie pozwala na przygotowanie młodzieży do życia społecznego oraz na pełne zrozumienie mechanizmów funkcjonowania otoczenia. Niedostateczna ilość miejsc przeznaczonych do wspólnego spędzania czasu wolnego wpływa niekorzystnie na poziom integracji społecznej.	
Działania podejmowane w ramach projektu	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK
	1. Wprowadzenie praktycznych zajęć w szkołach podstawowych dedykowanych: - poznaniu funkcjonowania konkretnych obszarów społecznych m.in.: szpitali, zakładów pracy, urzędów; - uwrażliwieniu i zwiększeniu świadomości m.in.: praca ze zwierzętami, wizyta w schronisku, kontakt z seniorami;	Liczba szkół realizujących zajęcia praktyczne – 1 szt.
Szacunkowa wartość	400 000,00 zł	
Rezultaty	Wzrost poziomu edukacji i świadomości dzieci – 20 %; Spadek liczby osób wykluczonych społecznie – 10%	
Planowany okres realizacji	2023-2030	
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe	

Nazwa projektu	5. WZROST BEZPIECZEŃSTWA I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
Odziaływanie projektu	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza	

	☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna				
Cel strategiczny 3	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy				
Cel projektu	Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy Trzebiechów poprzez montaż monitoringu, zwiększenie etatów służb mundurowych oraz zwiększenie czasu pracy policji.				
Opis problemu	Niedostosowane godziny pracy policji oraz braki kadrowe w jednostce, w połączeniu z niedostatecznie rozbudowaną siecią monitoringu stwarzają pole dla rozwoju przestępczości na terenie Gminy Trzebiechów.				
Działania podejmowane w ramach projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="651 943 715 1653">DZIAŁANIE</th> <th data-bbox="651 228 715 943">WSKAŹNIK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="715 943 938 1653"> 1. Instalacja sieci monitorującej w obrębie Gminy Trzebiechów. 2. Przedłużenie czasu pracy policji oraz uzupełnienie braków kadrowych w komisariacie w Gminie Trzebiechów. 3. Podjęcie działań w celu zwiększenia etatów służb mundurowych. </td> <td data-bbox="715 228 938 943">1. Liczba nadzorowanych miejscowości objętych siecią monitoringu – 10 miejscowości</td> </tr> </tbody> </table>	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK	1. Instalacja sieci monitorującej w obrębie Gminy Trzebiechów. 2. Przedłużenie czasu pracy policji oraz uzupełnienie braków kadrowych w komisariacie w Gminie Trzebiechów. 3. Podjęcie działań w celu zwiększenia etatów służb mundurowych.	1. Liczba nadzorowanych miejscowości objętych siecią monitoringu – 10 miejscowości
DZIAŁANIE	WSKAŹNIK				
1. Instalacja sieci monitorującej w obrębie Gminy Trzebiechów. 2. Przedłużenie czasu pracy policji oraz uzupełnienie braków kadrowych w komisariacie w Gminie Trzebiechów. 3. Podjęcie działań w celu zwiększenia etatów służb mundurowych.	1. Liczba nadzorowanych miejscowości objętych siecią monitoringu – 10 miejscowości				
Szacunkowa wartość	600 000,00 zł				
Rezultaty	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców – 40% Zwiększenie powierzchni obszaru objętego monitoringiem – 100% Zmniejszenie poziomu przestępczości – 20% Zwiększenie wydajności pracy policji – 50%				
Planowany okres realizacji	2023-2030				

Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe										
Nazwa projektu	6. BUDOWA GMINNEGO OŚRODKA ZDROWIA										
Oddziaływanie projektu	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna										
Cel strategiczny 4	Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej										
Cel projektu	Zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług medycznych poprzez uzupełnienie braków kadrowych oraz zwiększenie liczby etatów w przychodni w publicznym ośrodku zdrowia w Trzebiechowie.										
Opis problemu	Niewystarczająca liczba obiektów świadczących profesjonalne usługi medyczne na terenie gminy. Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. Niewystarczająca liczba realizowanych programów profilaktycznych.										
Działania podejmowane w ramach projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>DZIAŁANIE</th> <th>WSKAŹNIK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Budowa gminnego ośrodka zdrowia.</td> <td>1. Liczba nowo powstałych punktów świadczących usługi zdrowotne – 1 obiekt</td> </tr> <tr> <td>2. Wyposażenie lokalnej przychodni w niezbędny sprzęt służący zapewnieniu fachowej opieki zdrowotnej.</td> <td>2. Liczba zakupionego wyposażenia – 30 szt.</td> </tr> <tr> <td>3. Utworzenie bazy informacyjnej oraz realizowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej.</td> <td>3. Liczba osób objętych wsparciem – 4 000 osób</td> </tr> <tr> <td>4. Zwiększenie jakości opieki medycznej poprzez zwiększenie ilości etatów w przychodni w Trzebiechowie oraz uzupełnienie braków kadrowych.</td> <td>4. Liczba zrealizowanych działań profilaktyki zdrowotnej – 10 działań</td> </tr> </tbody> </table>	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK	1. Budowa gminnego ośrodka zdrowia.	1. Liczba nowo powstałych punktów świadczących usługi zdrowotne – 1 obiekt	2. Wyposażenie lokalnej przychodni w niezbędny sprzęt służący zapewnieniu fachowej opieki zdrowotnej.	2. Liczba zakupionego wyposażenia – 30 szt.	3. Utworzenie bazy informacyjnej oraz realizowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	3. Liczba osób objętych wsparciem – 4 000 osób	4. Zwiększenie jakości opieki medycznej poprzez zwiększenie ilości etatów w przychodni w Trzebiechowie oraz uzupełnienie braków kadrowych.	4. Liczba zrealizowanych działań profilaktyki zdrowotnej – 10 działań
DZIAŁANIE	WSKAŹNIK										
1. Budowa gminnego ośrodka zdrowia.	1. Liczba nowo powstałych punktów świadczących usługi zdrowotne – 1 obiekt										
2. Wyposażenie lokalnej przychodni w niezbędny sprzęt służący zapewnieniu fachowej opieki zdrowotnej.	2. Liczba zakupionego wyposażenia – 30 szt.										
3. Utworzenie bazy informacyjnej oraz realizowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	3. Liczba osób objętych wsparciem – 4 000 osób										
4. Zwiększenie jakości opieki medycznej poprzez zwiększenie ilości etatów w przychodni w Trzebiechowie oraz uzupełnienie braków kadrowych.	4. Liczba zrealizowanych działań profilaktyki zdrowotnej – 10 działań										

Szacunkowa wartość	25 000 000,00 zł
Rezultaty	Zwiększenie dostępności świadczeń medycznych dla mieszkańców gminy – 40% Zwiększenie jakości usług medycznych – 20%
Planowany okres realizacji	2023-2030
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe

Nazwa projektu	7. BUDOWA I DOPOSAŻENIE OBIEKTÓW AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ
Opis projektu	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel strategiczny 1	Aktywizacja życia kulturalnego i społecznego
Cel projektu	Zwiększenie aktywności sportowej, społecznej i poziomu integracji mieszkańców. Zwiększenie dostępności mieszkańców do obiektów sportowych poprzez rozwój infrastruktury oraz organizację zajęć sportowych.
Opis problemu	Niewystarczająca baza sportowa brakami w wyposażeniu i ograniczona oferta organizowanych zajęć sportowych wpływa na mniejszą możliwość aktywizacji mieszkańców. Niski stopień dostępności do obiektów sportowych wpływa na niemożność pełnej aktywizacji mieszkańców, w szczególności młodzieży i seniorów, przyczyniając się do niższego stopnia aktywności sportowej.

	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK
Działania podejmowane w ramach projektu	1. Budowa boiska wielofunkcyjnego na terenie w miejscowości Swarzynice. 2. Wyposażenie boisk w sprzęt sportowy. 3. Organizacja zajęć sportowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i seniorów. 4. Moderowanie aktywności sportowej dzieci, młodzieży i seniorów.	1. Liczba nowo powstałych obiektów – 1 obiekt 2. Liczba sprzętu zakupionego jako wyposażenie boisk – 40 sztuk 3. Liczba utworzonych przestrzeni sportecznych – 1 szt.
Szacunkowa wartość	2 000 000,00 zł	
Rezultaty	Zwiększenie ilości organizowanych zajęć sportowych – 40% Zwiększenie aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 10% Zwiększenie dostępu mieszkańców do obiektów sportowych – 40%	
Planowany okres realizacji	2023-2030	
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEiKS)	

8. BUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY TRZEBIECHÓW	
Nazwa projektu	
Opis projektu	☐ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzennie-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa

	☒ Sfera techniczna
Cel strategiczny 5	Zrównoważony rozwój ochrony środowiska
Cel projektu	Zwiększenie stopnia dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej oraz Internetu szerokopasmowego w celu podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Trzebiechów oraz zwiększenia możliwości osiedleńców nowych mieszkańców. Zwiększenie dbałości o środowisko naturalne przez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
Opis problemu	Brak dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej oraz do sprawnie działającego Internetu wpływa na niemożność zapewnienia atrakcyjnych warunków życia dla mieszkańców, obniżając jakość życia, a także wpływając na mniejszy stopień osiedlania się ludności w wieku produkcyjnym. Niewykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii.
	DZIAŁANIE
	WSKAŹNIK
Działania podejmowane w ramach projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój instalacji fotowoltaicznych. 2. Montaż zbiorników na wodę odpadową oraz zapewnienie retencji wody w gospodarstwach domowych. 3. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Swarzynice i Mieszkowice.
Szacunkowa wartość	10 000 000,00 zł
Rezultaty	<p>Zwiększenie dostępu mieszkańców do nowej infrastruktury kanalizacyjnej – 80%</p> <p>Zwiększenie poziomu oszczędności energii elektrycznej – 20%</p> <p>Zwiększenie ilości energii pozyskiwanej z alternatywnych źródeł – 30%</p>
Planowany okres realizacji	2023-2030
Przewidywane źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027 Budżet Gminy Dotacje rządowe Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FENIKS)

Źródło: opracowanie własne

XVII. Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* wymaga dużych nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **54 700 000,00 zł**.

Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu Gminy Trzebiechów, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina Trzebiechów posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu Gminy Trzebiechów, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Województwa Lubuskiego 2021 - 2027
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027 (FEnIKS);
- Dotacji Rządowych;

Na etapie przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła skorzystać.

Tabela 46. Finansowanie wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030

Lp.	Zadanie	Wartość realizacji [zł]
1	DOSTĘPNOŚĆ I AKTYWIZACJA OŚRODKÓW ŻYCIA KULTURALNEGO I SPOŁECZNEGO	700 000,00 zł
2	REWITALIZACJA GMINNYCH TERENÓW PARKOWYCH I ROZWÓJ TURYSTYKI	6 000 000,00 zł
3	MODERNIZACJA DRÓG, INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, CHODNIKÓW I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ORAZ BUDOWA I MODERNIZACJA PARKINGÓW NA TERENIE GMINY TRZEBIECHÓW	10 000 000,00 zł
4	ROZWÓJ EDUKACJI I INTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW	400 000,00 zł
5	WZROST BEZPIECZEŃSTWA I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	600 000,00 zł
6	BUDOWA GMINNEGO OŚRODKA ZDROWIA	25 000 000,00 zł

7	BUDOWA I DOPOSAŻENIE OBIEKTÓW AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ	2 000 000,00 zł
8	BUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ DZIAŁANIA PROJEKTOLOGICZNE NA TERENIE GMINY TRZEBIECHÓW	10 000 000,00 zł
RAZEM		54 700 000,00

Źródło: opracowanie własne

XVIII. System monitoringu i ewaluacji

Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030 to kluczowy dokument realizacji polityki rozwoju gminy. W ramach realizacji zaplanowanych projektów, przewiduje się sporządzenie dokumentów wykonawczych, obowiązkowych lub fakultatywnych planów i programów, na podstawie których zostaną zrealizowane zaplanowane działania.

Za monitorowanie *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* odpowiedzialni będą pracownicy Urzędu Gminy w Trzebiechowie oraz przedstawiciele instytucji, których może zaprosić do współpracy Wójt Gminy, w przypadku zbieżności celów dokumentu z zadaniami realizowanymi przez instytucje. Rekomenduje się, aby byli to:

- przedstawiciele Urzędu Gminy (w tym instytucji, z terenu gminy, m.in. dla których gmina jest organem prowadzącym),
- przedstawiciele partnerów społecznych z terenu Gminy (w szczególności przedstawiciele III sektora),
- przedstawiciele powiatu (w kontekście spójności z działaniami realizowanymi z poziomu powiatu),
- przedstawiciele województwa (w kontekście spójności z działaniami realizowanym z poziomu regionalnego).

Jednocześnie należy podkreślić, że system monitorowania *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* bazuje na doświadczeniach wynikających z systemu obowiązującego w programach współfinansowanych środkami UE. Przede wszystkim wykorzystana zostanie:

- cykliczna [przynajmniej roczna] ocena efektów realizacji Strategii poprzez system wskaźników postępu rzeczowego (wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu) monitorowanych w postaci sprawozdań; rekomendowane wskaźniki składać będą się z następujących elementów:
 - nazwa wskaźnika,
 - definicja wskaźnika,
 - przypisanie wskaźnika do celu i kierunku strategicznego rozwoju Gminy,
 - jednostka miary,
 - wartość bazowa,
 - wartość docelowa,
 - źródło danych.

- cykliczne spotkania [przynajmniej roczne] w zakresie formułowania rekomendacji usprawniających interwencję (w tym weryfikacja jej spójności w zakresie celów strategicznych oraz operacyjnych z dokumentami wyższego rzędu przede wszystkim na poziomie powiatu oraz regionu) organizowane we współpracy z wewnętrznym ewaluatorem;
- monitoring projektów (w tym podmiotów) na terenie Gminy ze środków europejskich (RPO, programy krajowe).

Uzupełnieniem monitoringu będzie system ewaluacji, który wspierać będzie trafność, skuteczność oraz efektywność wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030*. Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu. W ramach realizowanych badań wykorzystywane będą:

- Ewaluacja ex ante (warunek wypełnia już niniejsza Strategia) – przeprowadzana w fazie wstępnej, gdy dokonywana jest analiza przyjętych rozwiązań pod kątem potencjalnej zdolności osiągnięcia efektów i poprawności konstrukcji wszystkich elementów danej interwencji.
- Ewaluacja bieżąca (on-going) - przeprowadzana w trakcie realizacji, zwłaszcza w przypadku przedsięwzięć złożonych, o długim okresie wdrożenia, gdy możliwe i celowe są ich korekty.
- Ewaluacja ex post – podsumowująca, zwykle o charakterze strategicznym, przeprowadzana po zakończeniu wdrażania interwencji.

W ramach ewaluacji *Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030* wykorzystane zostanie podejście metodologiczne oparte na teorii programów (logice interwencji), w tym w szczególności na teorii zmiany (TBIE). Celem tego rodzaju ewaluacji jest identyfikacja poszczególnych mechanizmów zmian, jakie wystąpiły w związku z wdrażaną interwencją i ocena czy były one zgodne z logiką tej interwencji. Ewaluacje tego typu wskazują, dlaczego i jak działa określona interwencja.

Koniecznym uzupełnieniem działań ewaluacyjnych będzie zapewnienie adekwatnych i wiarygodnych źródeł danych potrzebnych do monitoringu interwencji oraz realizacji poszczególnych ewaluacji. Wykorzystywane będą w tym celu dane zbierane przez Urząd Gminy wytypowane instytucje miejskie, GUS (BDL), a także pochodzące z systemu SL 2014 (w przypadku analizy projektów europejskich).

XIX. Materiały wykorzystane do opracowania Strategii

A. Dokumenty krajowe

- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*, 2013, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Załącznik do uchwały nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Monitor Polski 2013, poz. 121.
- *Krajowa Polityka Miejska 2023*, 2015, Ministerstwo Rozwoju, Uchwała nr 198 Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej, Monitor Polski, poz. 1235.
- *Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej 2021-2030. Solidarność dla rozwoju*. Załącznik do Uchwały nr 11/2021 Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2021 r.
- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030*, Załącznik do uchwały nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (poz. 1150)
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*. Warszawa, wrzesień 2019 r.
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku*, 1 Załącznik do uchwały nr 105/2009 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. (poz. 1054)

B. Dokumenty na szczeblu województwa

- *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030*, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r.
- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego Tom I*, Załącznik Nr 1 - TOM I do uchwały Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r.

Źródła danych:

<https://www.geoportal.gov.pl/>

<https://www.gios.gov.pl/pl/>

XX. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1. Położenie Gminy Trzebiechów	9
Mapa 2. Sieć dróg na terenie Gminy Trzebiechów	49
Mapa 3 Aglomeracja Trzebiechów	56
Mapa 4. JCWPd na terenie powiatu zielonogórskiego.....	69
Mapa 5. Mapa zagrożenia suszą.....	73
Mapa 6. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Trzebiechów	74
Mapa 7. Ilość wyrobów usuniętych i pozostałych do usunięcia w gminach powiatu zielonogórskiego w 2022 r.	75

Mapa 8. Strefy energii wiatru w Polsce	78
Mapa 9. Mapa nasłonecznienia Polski	79
Mapa 10. Ziemski strumień ciepły dla obszaru Polski	79
Mapa 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Trzebiechów	83

Spis schematów

Schemat 1. Cele strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów.....	98
---	----

Spis tabel

Tabela 1. Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021.....	10
Tabela 2. Liczba osób korzystających ze świadczeń w Gminie Trzebiechów w latach 2016-2021.....	14
Tabela 3. Liczba przyznawanych zasiłków w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021	15
Tabela 4. Powody udzielania zasiłków w latach 2017-2021 r.	15
Tabela 5. Liczba świadczeń udzielanych z powodu niepełnosprawności.....	16
Tabela 6. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu Gminy w latach 2016-2020	18
Tabela 7. Dożywianie z programu „Posiłek w szkole i w domu” (posiłek/świadczenia pieniężne) w latach 2016-2021	18
Tabela 8. Pomoc rodzinom w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2018-2021	21
Tabela 9. Liczba świadczeń opiekuńczych przyznanych w latach 2017-2021	21
Tabela 10. Liczba założonych „Niebieskich Kart” na terenie Gminy Trzebiechów w latach 2017-2021.....	23
Tabela 11. Rodzaje przestępstw w 2020 r. na terenie Gminy Trzebiechów	25
Tabela 12. Liczba uczniów i oddziałów w Przedszkolu Publicznym w Trzebiechowie.....	28
Tabela 13. Liczba uczniów i oddziałów w Szkole Podstawowej w Trzebiechowie	28
Tabela 14. Stan wyposażenia w urządzenia specjalistyczne i stan zbiorów bibliotecznych	29
Tabela 15. Stan bazy lokalowej oświaty w roku szkolnym 2020/2021	31
Tabela 16. Wyniki egzaminu ósmoklasisty	31
Tabela 17. Stypendia socjalne i zasiłki szkolne	32
Tabela 18. Szacunkowe porównanie kosztów utrzymania pomieszczeń bibliotecznych.....	33
Tabela 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.....	39
Tabela 20. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	39
Tabela 21. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w latach 2017-2021	43
Tabela 22. Obszary objęte planowaniem przestrzennym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	46
Tabela 23. Porównanie maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy w tys. m ²	47
Tabela 24. Zasoby mieszkaniowe Gminy Trzebiechów, stan na 2022 r.	47
Tabela 25. Wykaz inwestycji drogowych w latach 2017-2021	50
Tabela 26. Wszystkie użytki rolne	58
Tabela 27. Grunty orne w Gminie Trzebiechów	59
Tabela 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	61

Tabela 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%].....	61
Tabela 30. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności.....	62
Tabela 31. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	64
Tabela 32 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	65
Tabela 33. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin w województwie lubuskim w 2021 r.	65
Tabela 34. Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Trzebiechów	66
Tabela 35. Zestawienie klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu fizykochemicznego, stanu hydromorfologicznego, stanu biologicznego oraz stanu chemicznego w ujściu wody powierzchniowej „Sadowa”	67
Tabela 36. Charakterystyka JCWPd nr 68.....	70
Tabela 37. Charakterystyka JCWPd nr 69.....	71
Tabela 38. Ocena stanu chemicznego i ilościowego JCWPd nr 68 i 69	72
Tabela 39. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Trzebiechów w latach 2017-2021.....	76
Tabela 40. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%].....	80
Tabela 41. Obszary specjalne obejmujące Gminę Trzebiechów	87
Tabela 42. Analiza SWOT.....	94
Tabela 43. Cele operacyjne	98
Tabela 44. Spójność celów Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030 z celami strategicznymi dokumentów wyższego rzędu	100
Tabela 45. Kierunki strategicznego rozwoju Gminy Trzebiechów.....	101
Tabela 46. Finansowanie wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2023-2030	112

Spis wykresów

Wykres 1. Dochody ogółem ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r.	6
Wykres 2. Dochody bieżące ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 rok według działów klasyfikacji dochodowej	6
Wykres 3. Dochody bieżące i majątkowe ujęte w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r. według działów klasyfikacji dochodowej	7
Wykres 4. Wydatki zaplanowane w budżecie Gminy Trzebiechów na 2022 r. według działów klasyfikacji dochodowej	8
Wykres 5. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021.....	11
Wykres 6. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021	12
Wykres 7. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2017-2021	12
Wykres 8. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2016-2020 [%].....	13

Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2021	14
Wykres 10. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2017-2021	17
Wykres 11. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w latach 2017-2021	19
Wykres 12. Kwoty przyznanych świadczeń wychowawczych w latach 2017-2021	20
Wykres 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2021	20
Wykres 14. Ilość porad lekarskich udzielanych przez przychodnię w latach 2017-2021	24
Wykres 15. Dotacje i subwencje w podziale na Działy Klasyfikacji Dochodowej	38
Wykres 16. Wymiar społeczny - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego	40
Wykres 17. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Trzebiechów w latach 2017-2021	41
Wykres 18. Wymiar gospodarczy - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego	63
Wykres 19. Wymiar środowiskowy - dynamika wzrostu Gminy Trzebiechów na tle wybranych gmin wiejskich z województwa lubuskiego	81
Wykres 20. Poziom zadowolenia z życia w Gminie Trzebiechów w opinii respondentów	88
Wykres 21. Główne problemy społeczne na terenie Gminy Trzebiechów w opinii respondentów	89
Wykres 22. Ocena problemów społecznych występujących w Gminie w opinii respondentów	90
Wykres 23. Ważność poszczególnych obszarów działań do realizacji na terenie Gminy Trzebiechów w kolejnych latach	91
Wykres 24. Ocena obszarów, wokół których powinny koncentrować się działania realizowane w przyszłości	92
Wykres 25. Ocena stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022	92
Wykres 26. Ocena stopnia realizacji celów zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022	93
Wykres 27. Ocena aktualności celów zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015-2022	93

Spis zdjęć

Zdjęcie 2. Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Trzebiechowie	59
Zdjęcie 1. Pałac w Trzebiechowie	59